

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

**ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2015-2016**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2015

ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Θεολογίας
541 24 Θεσσαλονίκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
<http://www.theo.auth.gr>

Επιμέλεια Οδηγού ΠΠΣ: Γλυκερία Χατζούλη, Επ. Καθηγήτρια
Διονύσιος Βαλαής, Επ. Καθηγητής

ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

1. Πρυτανεία

<i>Πρύτανης:</i>	<i>Καθηγητής Περικλής Μήτκας</i>
<i>Αναπληρωτές:</i>	<i>Καθηγητής Θεόδωρος Λαόπουλος</i>
	<i>Καθηγήτρια Παρασκευή Αργυροπούλου – Πατάκα</i>
	<i>Καθηγήτρια Αριάδνη Στογιαννίδου</i>
	<i>Καθηγήτρια Δέσποινα Κλαβανίδου</i>
	<i>Αν. Καθηγητής Νικόλαος Βαρσακέλης</i>

2. Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αναπληρωτές του Πρύτανη, τους Κοσμήτορες των Σχολών, τους Προέδρους των Τμημάτων, έναν εκπρόσωπο φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο του Ειδικού και Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού.

3. Η Σχολή

Η Σχολή καλύπτει ένα σύνολο συγγενών επιστημών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία για την επιστημονική εξέλιξη αλληλεπίδρασή τους και ο αναγκαίος για την έρευνα και τη διδασκαλία συντονισμός. Τα όργανα της Σχολής είναι η Κοσμητεία, που απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα και τους Προέδρους των Τμημάτων, και η Γενική Συνέλευση, που απαρτίζεται από τις Συνελεύσεις των Τμημάτων που ανήκουν σ' αυτή.

4. Τμήμα

Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της μεθόδευσης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης που καλύπτει.

Όργανα του Τμήματος είναι:

Η *Συνέλευση του Τμήματος*. Σ' αυτή συμμετέχει ο Πρόεδρος του Τμήματος, τα μέλη του Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι του ΕΔΙΠ, του ΕΤΕΠ και οι εκπρόσωποι των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Η Συνέλευση του Τμήματος είναι το κυρίαρχο όργανο, που χαράζει τη διδακτική και ερευνητική δραστηριότητά του καθώς και το δημοκρατικό έλεγχο της λειτουργίας του.

5. Τομείς

Κάθε Τμήμα χωρίζεται σε Τομείς, οι οποίοι συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης.

Όργανα του Τομέα είναι η Συνέλευση και ο Διευθυντής. Η Συνέλευση απαρτίζεται από το Δ.Ε.Π. του Τομέα και δύο εκπροσώπους των φοιτητών. Ο Τομέας προεδρεύεται από τον Διευθυντή του, που εκλέγεται από τη Συνέλευση του Τομέα και ανήκει σε μια από τις δύο ανώτερες βαθμίδες (Καθηγητής, Αν. Καθηγητής) του Δ.Ε.Π.

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Με το Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει χωριστεί σε δύο Τμήματα:

1. Τμήμα Θεολογίας.
2. Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Και τα δύο Τμήματα στελεχώθηκαν από το προσωπικό της παλαιάς Σχολής.

Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής: Καθηγητής *Μιλτιάδης Κωνσταντίνου*

Η **Κοσμητεία** απαρτίζεται από:

- α) τον Κοσμήτορα, Καθηγητή *Μιλτιάδη Κωνσταντίνου*
- β) τους Προέδρους των δύο Τμημάτων
 - Τμήματος Θεολογίας: Καθηγητή *Χρυσόστομο Σταμούλη*
 - Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: Καθηγητή *Θεόδωρο Γιάγκου*
- γ) δύο εκπροσώπους των φοιτητών, έναν από κάθε Τμήμα.
Γραμματέας: Ευμορφία Μακεδονοπούλου

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος Θεολογίας (κατά χρονολογική σειρά)

Νίκος Ζαχαρόπουλος, Αντώνιος-Αιμίλιος Ταχιάς, Βασίλειος Ψευτογκάς, Γρηγόριος Ζιάκας, Γεώργιος Μαντζαρίδης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Βενιζέλος Χριστοφορίδης, Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Βασίλειος Γιούλτσης, Απόστολος Γλαβίνας, Ιωάννης Ταρνανίδης, Ιωάννης Γαλάνης, Χρήστος Βασιλόπουλος, Πέτρος Βασιλειάδης, Δημήτριος Καϊμάκης, Ανέστης Κεσελόπουλος.

Ι. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Πρόεδρος Τμήματος: Χρυσόστομος Σταμούλης
Αναπληρωτής Πρόεδρος: Φώτιος Ιωαννίδης

Διευθυντής Τομέα Α΄: Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας
Διευθύντρια Τομέα Β΄: Μ. Καζαμία-Τσέρνου
Διευθυντής Τομέα Γ΄: Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής
Διευθυντής Τομέα Δ΄: Π. Σκαλτσής
Διευθύντρια Τομέα Ε΄: Ν. Παπαγεωργίου

Β. Η Γραμματεία του Τμήματος

Στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτηρίου της Σχολής και δέχεται τους φοιτητές κατά τις εργάσιμες ημέρες, ώρα 12:00 - 13:00 μ.μ. από τις θυρίδες. Η Γραμματέας του Τμήματος προΐσταται του προσωπικού της Γραμματείας και είναι υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία της. Ενημερώνει τα συλλογικά όργανα και κάθε ενδιαφερόμενο για την ισχύουσα νομοθεσία και τα νομικά και διοικητικά θέματα που προκύπτουν. Η Γραμματεία έχει το παρακάτω προσωπικό:

Γραμματέας: Ρία Πήτα
Υπάλληλοι: Κ. Ζαπατέτα, Α. Τοπτσιδης.

Γ. Μέλη της Συνέλευσης Πανεπιστημιακού Έτους 2015-2016

Πρόεδρος: Χρυσόστομος Σταμούλης (Καθηγητής)
Αναπληρωτής Πρόεδρος: Φώτιος Ιωαννίδης (Καθηγητής)
Καθηγητές: Δ. Τσελεγγίδης, Μ. Κωνσταντίνου, Λ. Σιάσος, Ανδρέας Νανάκης Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Δ. Κούκουρα, Π. Παχής, Ι. Μούρτζιος, Α. Κόλτσιου-Νικήτα, Ι. Κουρεμπελής, Π. Σκαλτσής.
Αναπληρωτές Καθηγητές: Μ. Καζαμία -Τσέρνου, Ν. Παπαγεωργίου, Ευ. Αμοιρίδου, Χρ. Αραμπατζής, Στ. Τσομπανίδης, Χαρ. Ατματζίδης, Π. Υφαντής.

Επίκουροι Καθηγητές: Ν. Μαγγιώρος, Ν. Μυρίδης, Ε. Οικονόμου, Γ. Χατζούλη, Δ. Βαλαής, Β. Μητροπούλου-Μούρκα, Ηλ. Ευαγγέλου, Α. Ζιάκα, Χ. Τσιρώνης, Μ. Γκουτζιούδης, Μ. Ράντζου, Αθ. Στογιαννίδης.

Λέκτορας: Αντ. Κυριατζή.

ΕΔΙΠ: Ευάγ. Αναστασίου, Αικ. Μπρανιώτου.

ΕΤΕΠ: Ι. Μπουζιανάς (τακτικός), Ν. Ρόσιος (αναπλ.)

ΜΤΧ εκπρόσωπος: Δ. Αβδελάς (τακτικός), Βικτώρια-Θεοδώρα Αχιλλεύ-Γαϊτανά (αναπλ.).

Εκπρόσωπος προπτυχιακών φοιτητών.

Δ. Τομείς του Τμήματος

Από το 1983 (Υπ. Απ. Β1/76) συστάθηκαν και λειτουργούν στο Τμήμα Θεολογίας οι παρακάτω τομείς:

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Παλαιάς Διαθήκης, της Καινής Διαθήκης, της Θρησκευολογίας και των Κλασικών γλωσσών (Αρχαία Ελληνικά, Εβραϊκά κ.λπ.).

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδος, της Ιστορίας των Σλαβικών Εκκλησιών, της Εκκλησιαστικής Γραμματείας και της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Δογματικής, της Συμβολικής, της Ιστορίας των Δογμάτων, της Οικουμενικής Κίνησης και της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Λειτουργικής, της Ομιλητικής, της Εκκλησιαστικής Μουσικής, της Κατηχητικής, των Παιδαγωγικών, του Κανονικού Δικαίου και της Εισαγωγής στη Θεολογία.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ηθικής, της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας, της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της Ποιμαντικής.

Ε. Προσωπικό των Τομέων

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας

Καθηγητές: Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, Παναγιώτης Παχής, Ιωάννης Μούρτζιος, Άννα Κόλτσιου – Νικήτα.

Αναπληρωτής Καθηγητής: Χαράλαμπος Ατματζίδης

Επίκουροι Καθηγητές: Αγγελική Ζιάκα, Μόσχος Γκουτζιούδης.

ΕΔΙΠ: Ευάγγελος Αναστασίου.

ΕΤΕΠ: Νικόλαος Ρόσιος.

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καθηγητές:, Ανδρέας Νανάκης, Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Φώτιος Ιωαννίδης.

Αναπληρωτές Καθηγητές: Μαρία Καζαμία-Τσέρνου, Ευαγγελία Αμοιρίδου, Χρήστος Αραμπατζής, Παναγιώτης Υφαντής.

Επίκουροι Καθηγητές: Ελένη Οικονόμου, Γλυκερία Χατζούλη, Διονύσιος Βαλαής, Ηλίας Ευαγγέλου.

Λέκτορας: Αντωνία Κυριατζή.

ΕΔΙΠ: Αικατερίνη Μπρανιώτου.

ΕΤΕΠ: Ελισάβετ Καπλάνη.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας

Καθηγητές: Δημήτριος Τσελεγγίδης, Λάμπρος Σιάσος, Χρυσόστομος Σταμούλης, Ιωάννης Κουρεμπελής.

Αναπληρωτής Καθηγητής: Στυλιανός Τσομπανίδης.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης

Καθηγητές: Δήμητρα Κούκουρα, Παναγιώτης Σκαλτσής.

Επίκουροι Καθηγητές: Νικόλαος Μαγγιώρος, Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα, Μαρία Ράντζου, Αθανάσιος Στογιαννίδης.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας

Καθηγητής: π. Βασίλειος Καλλιακμάνης

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια: Νίκη Παπαγεωργίου

Επίκουροι Καθηγητές: Νικόλαος Μυρίδης, Χρήστος Τσιρώνης.

ΕΤΕΠ: Ηλίας Καγιάρας, Ιωάννης Μπουζιανάς, Αικατερίνη Στράτου.

Διδάσκαλοι Ξένων γλωσσών (Ε.Ε.Π.): Σμαράγδα Χρησιτίδου-Κιοσέογλου (Αγγλικής), Ελένη Γκίνου (Γαλλικής), Αγνή Δάφφα και Παναγιώτα Ποπότη (Γερμανικής)

ΣΤ. Εργαστήριο Παιδαγωγικής

Τηλέφωνα: 2310 996961, 2310 996965

Δραστηριότητες

- Συμβολή στην κάλυψη ερευνητικών και διδακτικών αναγκών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο του Τμήματος σε θέματα Παιδαγωγικής και Πολιτισμού.
- Συμμετοχή στην επιμόρφωση θεολόγων εκπαιδευτικών Δ/θμιας Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας σε θέματα Παιδαγωγικής και γνωστικών αντικειμένων.
- Ευαισθητοποίηση σε θέματα διεπιστημονικής (ιστορία, γλώσσα) και διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.
- Επιμόρφωση προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και θεολόγων καθηγητών στις Νέες Τεχνολογίες.
- Συμμετοχή και συνεργασία με άλλα Εργαστήρια Τμημάτων του Α.Π.Θ. στο πλαίσιο ευρύτερου θεματικού δικτύου με τίτλο: *Δίκτυο Ανάπτυξης και Εφαρμογών Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση (ΔΙΕΤΠΕ)*.
- Οργάνωση Ημερίδων.
- Παρουσίαση παραχθέντος ηλεκτρονικού υλικού από φοιτητές για τη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών με υπολογιστές.

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 1268/1982, αποφάσισε στη συνεδρία 423/20-06-2014 να επιφέρει ορισμένες αλλαγές στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, οι οποίες είναι υπό έγκριση και έχουν ως εξής:

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος, για να αποκτήσουν πτυχίο Θεολογίας, πρέπει να παρακολουθήσουν συνολικά σαράντα ένα (41) υποχρεωτικά μαθήματα, δώδεκα (12) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και τέσσερα (4) εξαμηνιαία μαθήματα Ξένης Γλώσσας, τα οποία κατανέμονται ενδεικτικά σε οκτώ (8) εξάμηνα. Ο ελάχιστος αριθμός ευρωπαϊκών πιστωτικών μονάδων (ECTS), που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου, είναι διακόσιες σαράντα (240), δηλαδή εκατόν ενενήντα έξι (196) ECTS των υποχρεωτικών μαθημάτων, τριάντα έξι (36) ECTS υποχρεωτικών κατ' επιλογήν και οκτώ (8) ECTS της ξένης γλώσσας.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους, να παρακολουθήσουν δύο (από τα δώδεκα επιλεγόμενα) μαθήματα άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου ή άλλων Πανεπιστημίων της χώρας ή άλλων ομοταγών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων του εξωτερικού ως ελεύθερες επιλογές. Επίσης, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τρία επιπλέον επιλεγόμενα μαθήματα είτε του Τμήματος Θεολογίας είτε άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ. είτε άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, από όσα απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου τους. Τα μαθήματα αυτά θα εγγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement).

Ακόμη, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος πρέπει να επιλέξουν μία από τις τρεις δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά) και να παρακολουθήσουν σχετικά μαθήματα τεσσάρων εξαμηνών. Οι αλλοδαποί φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν μαθήματα Νέων Ελληνικών επί τέσσερα εξάμηνα. Αντίθετα, οι αλλοδαποί φοιτητές που εγγράφονται ως κάτοχοι απολυτηρίου ελληνικού Εκκλησιαστικού Λυκείου έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν ως Ξένη Γλώσσα μία από τις τρεις προαναφερθείσες Δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες

Ο χρόνος διάρκειας της διδασκαλίας και των εξετάσεων ορίζεται κατ' έτος από την Κοσμητεία της Θεολογικής Σχολής.

Το επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών ισχύει για τους εγγραφέντες κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, καθώς και για τους εφεξής εγγραφόμενους.

Ειδική μεταβατική διάταξη: Το μάθημα «Θεωρία και Μεθοδολογία μελέτης της Θρησκείας στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο" (με κωδ 102), που κατανεμήθηκε στο Νέο Πρόγραμμα στο Β' Εξάμηνο είναι αντίστοιχο του μαθήματος του Α' Εξαμήνου του παλαιού Προγράμματος Σπουδών "Τα Θρησκευόμενα του Αρχαίου Κόσμου". Το μάθημα του Α' Εξαμήνου " Εισαγωγή στη Σπουδή και τη Μεθοδολογία της Θεολογίας" (Κωδ. 103) είναι αντίστοιχο με το μάθημα "Εισαγωγή στην επιστήμη της Θεολογίας" του παλαιού Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Το μάθημα «Καινή Διαθήκη Ι: Εισαγωγή, Ιστορία και πολιτισμός της εποχής Κ.Δ.» (κωδ. 105) είναι αντίστοιχο με το μάθημα «Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη» του παλαιού Προγράμματος. Το μάθημα "Εισαγωγή στην Παιδαγωγική" (Κωδ. 404) κατανεμήθηκε από το Β' Εξάμηνο στο Δ' Εξάμηνο. Σε όλους όσους έχουν εξετασθεί επιτυχώς στα συγκεκριμένα μαθήματα αναγνωρίζονται αυτά με τη νέα ή ίδια ονομασία, παρά την κατανομή τους σε διαφορετικό εξάμηνο.

Το παλιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών θα ισχύει ως προς τη διδασκαλία μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 και δύο επιπλέον έτη για την ολοκλήρωση των εξετάσεων, για όσους ενεγράφησαν στο Τμήμα Θεολογίας πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.

Οι εκδρομές και οι ασκήσεις συνιστούν πρακτική εκπαίδευση και αντιστοιχούν σε αριθμό δ.μ. στα πλαίσια των μαθημάτων που έχουν ασκήσεις.

Ο χρόνος διάρκειας διδασκαλίας και εξετάσεων, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Α.Π.Θ. (ΦΕΚ 1099/Β'/5.9.2000 απόφαση Υπουργού Παιδείας, αρ. Φ. 1. 231/Β1/425, άρθρο 12, σ. 15764), καθορίζεται ως εξής:

30.09.2015 - 15.01.2016	Χειμερινό Εξάμηνο
18.01.2016 - 12.02.2016	Εξετάσεις Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου
15.02.2016 - 27.05.2016	Εαρινό Εξάμηνο
30.05.2016 - 17.06.2016	Εξετάσεις Ιουνίου
01.09.2016 - 23.09.2016	Εξετάσεις Σεπτεμβρίου

Β.ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΜΗΝΑ

Α' Εξάμηνο

Κωδικός	Μάθημα	Διδακτικές ώρες	ECTS	Κατηγορία
101	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	5 ΔΩ = 3+2Α	5 ECTS	Υ ⁰
106	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΠΟΥΔΗ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	3 ΔΩ= 2+1 Α	4 ECTS	Υ
104	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ & ΒΙΒΛ.ΕΒΡΑΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
107	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ Ι: ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΕΠΟΧΗΣ Κ.Δ.	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
108	ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΟΥ 1054	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ

ΑΓ 1	ΑΓΓΛΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
------	----------------------	-----	--------	----

⁰ΔΩ= εβδομαδιαίες διδακτικές ώρες

Υ= Υποχρεωτικό μάθημα

Ε= επιλεγόμενο

ΞΓ= Ξένη Γλώσσα

Α= Άσκηση

ECTS= Πιστωτικές μονάδες

ΓΑ 1	ΓΑΛΛΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 1	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 1	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
		21 ΔΩ	26 ECTS	

Β' Εξάμηνο

202	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
203	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ =3+ 1Α	5 ECTS	Υ
205	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
208	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
207	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ =3 +1Α	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΟ ΕΝΑ (1)	3 ΔΩ	3 ECTS	Ε

ΑΓ 2	ΑΓΓΛΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 2	ΓΑΛΛΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 2	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 2	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
		24 ΔΩ	30 ECTS	

Γ' Εξάμηνο

201	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
302	ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
303	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
306	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
305	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΟΥ 1054 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

ΑΓ 3	ΑΓΓΛΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 3	ΓΑΛΛΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 3	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 3	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
		24 ΔΩ	31 ECTS	

Δ' Εξάμηνο

301	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛ.ΤΗΣ Π.Δ.ΑΠΟ ΚΕΙΜ.Ο'	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
-----	--	------	--------	---

406	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΙΙ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
402	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΛΑΤΙΝΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
403	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΤΕΡΩΝ	5 ΔΩ =4+1Α	5 ECTS	Υ
405	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
404	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ [ΠΑΙΔ. ΕΠΑΡΚΕΙΑ]	4 ΔΩ = 3+1Α	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΟ ΕΝΑ (1)	3 ΔΩ	3 ECTS	Ε

ΑΓ 4	ΑΓΓΛΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 4	ΓΑΛΛΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 4	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 4	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
		25 ΔΩ	31 ECTS	

Ε' Εξάμηνο

506	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΙΙΙ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
502	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ Α': ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ

	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ			
503	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ	5 ΔΩ= 3 +2Α	5 ECTS	Υ
505	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	3 ΔΩ= 2+1Α	5 ECTS	Υ
601	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΜΕΓΑΛΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε
		25 ΔΩ	31 ECTS	

ΣΤ' Εξάμηνο

602	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
604	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
605	ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
606	ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
607	ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ	3 ΔΩ = 2 +1Α	5 ECTS	Υ
608	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΠΕ [ΠΑΙΔ. ΕΠΑΡΚΕΙΑ]	5 ΔΩ = 3+2Α	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε
		27 ΔΩ	34 ECTS	

Ζ' Εξάμηνο

701	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΕΙΟΥ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
-----	---------------------------	------	--------	---

	ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ			
708	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ Γ': ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
703	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ Δ'. ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
704	ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	5 ΔΩ = 3+2Α	6 ECTS	Υ
705	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΗΘΙΚΗ	2 ΔΩ	4 ECTS	Υ
706	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε
		25 ΔΩ	36 ECTS	

Η' Εξάμηνο

806	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ IV: ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
802	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
803	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ	5 ΔΩ =3+2Α	6 ECTS	Υ
804	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
807	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	2 ΔΩ	4 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

	ΔΥΟ (2)			
		24 ΔΩ	31 ECTS	

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΘ

Το κατ' επιλογήν Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ) του Τμήματος Θεολογίας είναι ένα πρόγραμμα εξειδίκευσης στην παιδαγωγική και διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών, το οποίο εντάσσεται στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Προσφέρεται στους φοιτητές, μελλοντικούς Θεολόγους, οι οποίοι φοιτούν στο Τμήμα μας από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 και επιθυμούν να εργαστούν στην εκπαίδευση. Η επιτυχής ολοκλήρωση του ειδικού αυτού προγράμματος οδηγεί στο Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας το οποίο, μαζί με το Πτυχίο του Τμήματος, επιτρέπει τη συμμετοχή σε διαγωνισμό επιλογής εκπαιδευτικών ή σε άλλη θέση που απαιτούνται πιστοποιημένα προσόντα εκπαιδευτικού.

Ο Νόμος 4186/2013 άρθρο 36 παρ. 22 εδάφ. ε' προβλέπει ότι όσοι φοιτητές έχουν εισαχθεί πριν το ακαδημαϊκό έτος 2013-14, έχουν παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια και μπορούν να συμμετάσχουν σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ, όταν θα πραγματοποιηθούν με βάση τις ισχύουσες προ του Ν. 3848/2010 διατάξεις.

Όσοι εισάγονται από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 και εφεξής, με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 2 του Ν. 3848/2010 και το άρθρο 36 παρ. 22 εδαφ. α' και ε' του Ν. 4186/2013, θα πρέπει να έχουν βεβαιωμένη την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια με την παρακολούθηση σχετικού κατ' επιλογήν προγράμματος, για να έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ και να διοριστούν στην εκπαίδευση.

Για να αποκτήσει κάποιος την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια θα πρέπει να έχει παρακολουθήσει 8 τουλάχιστον μαθήματα που συνθέτουν τις τρεις προβλεπόμενες από το νόμο θεματικές περιοχές: Εκπαίδευσης και Αγωγής, Μάθησης και Διδασκαλίας, Ειδικής Διδακτικής και Πρακτικής Άσκησης.

Το Τμήμα Θεολογίας στη Συνεδρία 423/20-06-2014 αποφάσισε να δημιουργήσει ένα Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, στο οποίο περιέλαβε τρία υποχρεωτικά μαθήματα που υπάρχουν στον κορμό του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στη Θεολογία και πέντε υποχρεωτικά κατ' επιλογήν, τα οποία ενέταξε στα τέσσερα τελευταία ε-

ξάμηνα του Προγράμματος Σπουδών. Τα μαθήματα αυτά πιστώνονται συνολικά με τριάντα επτά (37) ECTS).

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος, που εισάγονται από το ακαδ. έτος 2013-2014 και εφεξής και επιθυμούν να αποκτήσουν με το πέρας των σπουδών τους και την πιστοποίηση της παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας, πρέπει να επιλέξουν επιπρόσθετα και να εξεταστούν και στα 5 αυτά υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα. Τα πέντε αυτά μαθήματα μαζί με τα τρία προαναφερόμενα υποχρεωτικά που υπάρχουν στον κορμό του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών συνθέτουν τον αριθμό των οκτώ (8) μαθημάτων που είναι απαραίτητα για την παροχή της πιστοποίησης της παιδαγωγικής επάρκειας με την ολοκλήρωση των σπουδών.

Το Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας συνθέτουν τα εξής υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα ανά θεματικές περιοχές:

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής

α/α	Τίτλος Μαθήματος Διδακτικού Αντικειμένου	Εξάμηνο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	Γ	404	Υ	4 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 52 ώρες/εξάμηνο	4	5
2	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	Δ	304	Υ	4 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 52 ώρες/εξάμηνο	4	5
3	Παιδαγωγική Ψυχολογία	ΣΤ		Ε	3 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	3	3
Μαθήματα: 3					143	11	13

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα μάθησης και διδασκαλίας

α/α	Τίτλος Μαθήματος Διδακτικού Αντικειμένου	Εξάμηνο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Παιδαγωγικές θεωρίες μάθησης και αγωγής	Ε		Ε	3 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	3	3
2	Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευ-	ΣΤ	803	Υ	5 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 65 ώρες	5	5

	τικών και ΤΠΕ				/εξάμηνο		
		Μαθήματα: 2			104	8	8

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση

α/α	Τίτλος Μαθήματος Διδακτικού Αντικειμένου	Εξάμηνο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Διδακτική Βιβλικών, Πατερικών, Λειτουργικών και Δογματικών κειμένων στο ΜτΘ	Z		E	3 ώρες/εβδ. X 13 εβδ. = 39 ώρες /εξάμηνο	3	3
2	Διδακτική της Εκκλησιαστικής Ιστορίας και Τέχνης, της Ηθικής, των Σύγχρονων Μεγάλων Θρησκευμάτων και των Διαχριστιανικών/ Διαθρησκειακών Διαλόγων στο ΜτΘ	Z		E	3 ώρες/εβδ. X 13 εβδ. = 39 ώρες /εξάμηνο	3	3
3	Πρακτική Άσκηση Διδακτικής του ΜτΘ	H		E	5 ώρες/εβδ. X 13 εβδ. = 65 ώρες /εξάμηνο	5	10
		Μαθήματα: 3			143	11	16

**Γ'. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΕΞΑΜΗΝΩΝ Α' - Η'**

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

[104] Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα

Στόχος του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους φοιτητές: α) για τα πορίσματα της σύγχρονης επιστήμης σε θέματα που σχετίζονται με την ονομασία, τη συγγραφή, τη σύνθεση, την ένταξη στον Κανόνα, το περιεχόμενο και τη θεολογία των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης και β) για την ιστορία, τη γραφή, την ανάγνωση και τα κυριότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της εβραϊκής γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Π.Δ.

Συγγράμματα:

1. Μ. Κωνσταντίνου, *Του συνιέναι τας Γραφάς*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2014.
2. *Septuaginta - Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα (Ο')*, Editio Altera, 2006.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[106] Εισαγωγή στη σπουδή και τη μεθοδολογία της Θεολογίας

Ο στόχος του μαθήματος είναι η πρώτη εξοικείωση των φοιτητών με τη σπουδή της Θεολογίας και το ακαδημαϊκό πλαίσιο μέσα στο οποίο διδάσκεται. Γίνεται αναφορά στην έννοια της «Εγκυκλοπαιδείας της Θεολογίας», με ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία του όρου «εγκυκλο-

παιδεία» και τη σχέση του με την εγκύκλιο παιδεία. Στη συνέχεια γίνεται σύγκριση με την Εισαγωγή στη Θεολογία και την ιστορία της στην ακαδημαϊκή σκέψη και σπουδή, ενώ προσφέρεται μία θεμελιώδης προσέγγιση της σημασίας του όρου «Θεολογία». Ακολουθώντας οι φοιτητές παρακολουθούν διαχρονικά τη σπουδή της Θεολογίας στα Εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ανατολής και της Δύσης, τη δημιουργία των πρώτων πανεπιστημίων, προδρομών των σημερινών, στη Δύση, την αμφισβήτηση της Θεολογίας στα νεώτερα ΑΕΙ και την αδιαμφισβήτητη πλέον αποδοχή της στη χορεία των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Τέλος εξετάζονται η εναρμόνιση των θεολογικών σπουδών στην Ελλάδα σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα (Μπολόνια 1999) και το μέλλον τους στη χώρα μας.

Ως προς τη μεθοδολογία παρουσιάζονται οι ιδιαίτεροι κλάδοι της επιστήμης της Θεολογίας, οι τρόποι με τους οποίους προσεγγίζεται το κάθε ερευνητικό της πεδίο, καθώς επίσης και η τεχνική εκπόνησης επιστημονικών εργασιών.

Συγγράμματα:

1. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Σπουδή στη Θεολογία*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Εισαγωγή στη σπουδή της Θεολογίας*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Δ. Κούκουρα)

[101] Αρχαία Ελληνικά

I. Το μάθημα επιχειρεί να εξοικειώσει τους φοιτητές με τα πρωτότυπα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και στη συνέχεια με τα κείμενα της βιβλικής και πατερικής γραμματείας. Εισαγωγικά, μέσα από την παρουσίαση της εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας, εκτίθενται οι λόγοι που οδήγησαν στη διαμόρφωση της γλωσσικής μορφής των χριστιανικών κειμένων. Τελικό ζητούμενο είναι η δυνατότητα των φοιτητών να είναι σε θέση να κατανοούν και να μεταφράζουν κείμενα των εκκλησιαστικών συγγραφέων. Αυτό επιδιώκεται μέσα από μεταφραστικές απόπειρες κειμένων. Παράλληλα διερευνώνται οι μέθοδοι και τα προβλήματα της μετάφρασης και ιδιαίτερα της μετάφρασης θεολογικών κειμένων.

Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2015-16 θα διδαχθεί ο διάλογος του Πλάτωνα *Φαίδων* και το έργο του Μεγάλου Βασιλείου *Πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῦντο λόγων*.

II. Άσκηση: Στην άσκηση που συμπληρώνει το μάθημα επιχειρείται γραμματική και συντακτική ανάλυση των κειμένων.

Συγγράμματα:

1. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Γλωσσικές Απόψεις και Όψεις στα Κείμενα των Καππαδοκῶν Πατέρων*, εκδ. Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Μεταφραστικά Ζητήματα στην ελληνόφωνη και λατινόφωνη χριστιανική γραμματεία. Από τους Εβδομήκοντα ως τον Νικόλαο Σεκουνδινό*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2009.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[108] Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία από την ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι το Σχίσμα του 1054

Στο συγκεκριμένο μάθημα εξετάζεται η Ιστορία της αδιαίρετης Εκκλησίας. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται και αναλύονται κυρίως οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις της διάδοσης του ευαγγελικού κηρύγματος, Η οργάνωση της πρώτης Εκκλησίας, Τα εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα που αντιμετώπισε, Η θέση της μέσα στην αυτοκρατορία ως μη επιτρεπόμενη θρησκεία αρχικά και ως επίσημη / υποχρεωτική στην συνέχεια, Η διοίκηση της Εκκλησίας καθώς και η διαμόρφωση του συνοδικού θεσμού, Η Αρχιεπισκοπή Κωνσταντινουπόλεως και η ανάδειξή της σε Οικουμενικό Πατριαρχείο, Η εικονομαχία, Οι προϋποθέσεις και τα γεγονότα του Μεγάλου Σχίσματος.

Σκοπός του μαθήματος: η γνωριμία με το ιδιαίτερο μέρος της γενικής ιστορίας, που συνιστά η Εκκλησιαστική Ιστορία, καθώς και η εξέταση των συνθηκών που διαμόρφωσαν τον τρόπο ύπαρξης και οργάνωσης της Εκκλησίας κατά την πρώτη χιλιετία.

Σύγγραμμα:

Ευαγγελία Αμοιρίδου, *Πτυχές από την ιστορία της αδιαίρετης Εκκλησίας*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2012.

(Ε. Αμοιρίδου)

[107] Καινή Διαθήκη Ι: Εισαγωγή, Ιστορία και Πολιτισμός της εποχής της Κ.Δ.

Ιστορία του χειρογράφου και εντύπου κειμένου της Καινής Διαθήκης. Ιστορία του Κανόνα της. Ιστορικά στοιχεία για το ελληνιστικό περιβάλλον, στο οποίο αναπτύχθηκε και διαδόθηκε η Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, χαρακτήρας, ύφος, τόπος, χρόνος, σκοπός συγγραφής, θεολογικές ιδέες και περιεχόμενο των επί μέρους βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Το μήνυμά τους στο σύγχρονο κόσμο. Το μάθημα είναι τετράωρο. Τρεις διδακτικές ώρες η Εισαγωγή στα βιβλία της Καινής Διαθήκης και μία διδακτική ώρα η πρακτική άσκηση στον κριτικό μηχανισμό.

Η άσκηση στον κριτικό μηχανισμό γίνεται αφού οι φοιτητές προμηθευτούν το κριτικό κείμενο της Καινής Διαθήκης. Η θεωρία διδάσκεται με τη βοήθεια ειδικού βιβλικού λογισμικού και ακολουθούν πρακτικές ασκήσεις. Η εξέταση της άσκησης έχει τη μορφή προόδου και αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για τους φοιτητές μόνο του Α' Εξαμήνου προκειμένου να λάβουν μέρος στην εξέταση της Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη στην εξεταστική του Ιανουαρίου.

Σύγγραμμα:

I. Καραβιδόπουλος, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

(Μ. Γκουτζιούδης)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές Ι

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την ειδική γλώσσα της Θεολογικής Επιστήμης, ώστε να αποκτήσουν τις γλωσσικές δεξιότητες που θα τους/τις επιτρέψουν να κατανοούν και να παράγουν επιστημονικά κείμενα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών τους. Επίσης, στόχος είναι να αναπτύξουν δεξιότητες για να μπορούν να ανταποκρίνονται σε γενικότερες και ειδικότερες περιστάσεις επικοινωνίας στα πλαίσια των σπουδών τους.

Γνωστικοί στόχοι: Κατάκτηση βασικού λεξιλογίου της ειδικής γλώσσας της Θεολογικής Επιστήμης όπως χρησιμοποιείται σε απλά αυθεντικά κείμενα που περιλαμβάνουν Βίους Αγίων. Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάγνωσης που διευκολύνουν την κατανόηση μέσα από δραστηριότητες προ-ανάγνωσης, κατανόησης που ακολουθούν τη γρήγορη ή ανιχνευτική ανάγνωση, λεπτομερούς κατανόησης περιεχομένου και εξάσκησης στο ειδικό λεξιλόγιο.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στα e- μαθήματα του Τμήματος.

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου -Κιοσέογλου)

B' ΕΞΑΜΗΝΟ

[205] Ιστορία της Φιλοσοφίας

Διδάσκεται η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από τους Προσωκρατικούς ως τους τελευταίους Πλατωνικούς. Παρουσιάζονται επίσης βασικοί αντιπρόσωποι της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Η διδασκαλία εμπεδώνεται με ανάλυση και ερμηνεία συναφών κειμένων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση θεμελιωδών φιλοσοφικών όρων που υιοθετήθηκαν από την ορθόδοξη θεολογική παράδοση και στην υπογράμμιση φιλοσοφικών θέσεων και μεθοδολογικών συμπεριφορών που είναι ασυμβίβαστες με εκείνες των χριστιανών συγγραφέων. Εκπινούνται συλλογικές και προσωπικές ασκήσεις επί των αρχαίων πηγών. Παρέχεται υποχρεωτική και προαιρετική βιβλιογραφία.

Συγγράμματα:

1. Κ. Δ. Γεωργούλης, *Ιστορία της ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004.
2. Ν. Ματσούκας, *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη.

(Λ. Σιάσος)

[202] Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος

Αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος είναι η Ιστορία και η Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος. Μελετάται η διαμόρφωση της αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Ελλάδος, ως συνέπεια της ιδεολογίας του διαφωτισμού και της αρχής των εθνότητων, που οδηγεί στη διάσπαση της προϋπάρχουσας ενότητας του Ορθόδοξου Γένους, της Ρωμοσύνης, του ρουμ μιλέτ, που είχε κέντρο και σημείο αναφοράς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, την εθναρχούσα Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης. Η εθνοκρατική συγκρότηση δημιουργεί στην Ελλάδα την πρώτη ορθόδοξη αυτοκέφαλη Εκκλησία των Βαλκανίων. Προσεγγίζονται οι ιδεολογικές προϋποθέσεις της απόφασης του 1833, της έκδοσης του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1850, αλλά και η συνέχεια της πολιτειαρχίας σε ολόκληρο το 19^ο αιώνα στην Εκκλησία της

Ελλάδος, σε σύγκριση και αναφορά με τις δικαιοδοσίες της εθναρχίας στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, ιδιαίτερα μάλιστα την περίοδο των μεταρρυθμίσεων - Τανζιμάτ και των Γενικών Κανονισμών κατά το 19^ο αιώνα. Παράλληλα παρουσιάζονται και μελετώνται εκκλησιαστικά κείμενα της εποχής.

Σύγγραμμα:

Μητρ. Ανδρέας Νανάκης, *Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην ύστερη Οθωμανική Αυτοκρατορία. Από το Γένος και την εθναρχία στο έθνος*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Μητρ. Ανδρέας Νανάκης)

[208] Θεωρία και μεθοδολογία μελέτης της Θρησκείας στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο

A. Περιγραφή μαθήματος

1. Επιστημονική μελέτη της θρησκείας: Εξετάζουμε τις εξής θεματικές ενότητες: «τι είναι η μελέτη της θρησκείας;» Πρόκειται για την επιστημονική έρευνα της ανθρώπινης πολιτιστικής όψης και των πρακτικών της. Η όψη αυτή είναι ταυτόσημη με τους σκοπούς της μελέτης μας και με τους ορισμούς που επιλέγουμε για χρήση, ορισμούς κατάλληλους για τους σκοπούς και τις αναζητήσεις μας. Ό,τι μας ενώνει σε αυτή τη συλλογική ομάδα, η οποία προσδιορίζεται με την ανωνυμία «δικό μας», δεν είναι μόνο οι κοινές αναζητήσεις, τα κοινά εργαλεία και η συμφωνία σε καθιερωμένες αποδείξεις και επιχειρηματολογία, αλλά επίσης το θεσμικό όργανο το οποίο μας ενώνει ως ομάδα και στο οποίο συνεισφέρει το έργο μας. Το όργανο αυτό είναι το δημόσιο πανεπιστήμιο, ένας θεσμός που καταλήγει σε ό,τι αποτελεί ακαδημαϊκή μελέτη της θρησκείας. Έτσι ίσως μπορούμε να καταλήξουμε αναθεωρώντας το αρχικό μας ερώτημα στο «τι είναι η μελέτη της θρησκείας;» Η ερώτηση αυτή μπορεί να βρει άριστη απάντηση αν πρώτα αναρωτηθούμε «πού ασκείται η μελέτη της θρησκείας, από ποιους και με ποιους σκοπούς;» Η απάντηση, εξαρτώμενη από τη συνάφεια των πραγμάτων και τα ενδιαφέροντα του καθενός, μπορεί να οδηγήσει σε πολύ διαφορετικά συμπεράσματα σε διάφορους λαούς. Ένα άλλο σημείο που μας απασχολεί είναι η ταξινόμηση των θρησκειών. Πώς μπορούμε να τις ταξινομήσουμε και πώς μπορούμε να τις μελετήσουμε; Απάντηση στα ερωτήματα αυτά δίνει το έργο του ερευνητή της θρησκείας.

2. Εισαγωγή στη μελέτη της αρχαίας ελληνικής θρησκείας: Γενικά χαρακτηριστικά της. Υπήρξε ποτέ αυτό που αποκαλούμε ελληνική θρησκεία; Μπορεί η ερώτηση να είναι περιττή αλλά πρέπει να γίνει εξαρχής απολύτως σαφές ότι ελληνική θρησκεία ως μονολιθική ολότητα δεν υπήρξε ποτέ. Όταν η Ελλάδα αναδύθηκε από το σκοτάδι του παρελθόντος γύρω στα 800 π.Χ. αναπτύχθηκαν διάφορες κοινότητες - πόλεις. Κάθε πόλη είχε το δικό της πάνθεο στο οποίο ορισμένοι θεοί ήταν σπουδαιότεροι από τους άλλους και ορισμένοι θεοί δεν λατρεύτηκαν ποτέ. Κάθε πόλη είχε τη μυθολογία της, το θρησκευτικό της ημερολόγιο, τις θρησκευτικές της γιορτές.

B. Μαθησιακά Αποτελέσματα

1. Βασικός σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι να μελετήσει ο φοιτητής του τμήματός μας: το «ποιος λαός» (σύνολο ανθρώπων), «πότε», «που» και «γιατί» όλα αυτά τα δεδομένα αναφέρονται ως θρησκεία. Θέτοντας τα ερωτήματα αυτά, σύμφωνα με τη μεθοδολογία συγχρόνων ερευνητών του γνωστικού μας αντικειμένου (όπως π.χ. του Bruce Lincoln, University of Chicago), ο φοιτητής βλέπει το αντικείμενο της μελέτης ως μια ενδιαφέρουσα όψη ενός περίπλοκου ανθρώπινου κόσμου κοινωνικής συμπεριφοράς. Επομένως ο φοιτητής μελετά εκείνες τις υπό συζήτηση ανθρώπινες συμπεριφορές τις οποίες και θεωρεί ως θρησκευτικές, δηλ. το σύνολο των υποθέσεων, ιδεών, πεποιθήσεων κλπ. που αφορούν σε ένα θέμα. Όταν κανείς θέτει τα σωστά ερωτήματα και βλέπει στην ιστορική συνάφεια των δεδομένων που μελετά, τότε αντιλαμβάνεται ότι οι λαοί ανά τον κόσμο διεκδικούν την κατηγορία «θρησκεία». Υπό το φως αυτό, ο φοιτητής όχι απλά μελετά τις θρησκείες του κόσμου αλλά και εκτιμά πως και γιατί ένας θεσμός, μια κίνηση ή μια ομάδα οδηγούνται να θεωρηθούν θρησκεία. Έτσι, αν μελετούμε τόσο την θρησκεία όσο και την κατηγορία «θρησκεία» ως γνώρισμα του πολύπλοκου συστήματος της ανθρώπινης συμπεριφοράς που ονομάζεται κοινωνία, το μάθημα γίνεται ενδιαφέρον.

2. Η κατανόηση της έννοια της «ενσωμάτωσης» στην αρχαία ελληνική θρησκεία. Η αρχαία ελληνική θρησκεία ήταν πλήρως ενσωματωμένη στην κοινωνία, δεν υπήρχε σφαίρα της ζωής από την οποία να απουσιάζει η θρησκευτική οπτική. Γέννηση, θάνατος, πόλεμος και ειρήνη, γεωργία, εμπόριο, πολιτική, όλα τα γεγονότα και οι δραστηριότητες συνοδεύονταν από θρησκευτικές πρακτικές. Η ενσωμάτωση αυτή επηρέασε την αντίληψη του ιερού.

Γ. Λέξεις κλειδιά

Επιστημονική Μελέτη της θρησκείας, Θρησκεία, Ορισμός, Ταξινόμηση,

Σύγκριση, Ιερό, Μύθος, Τελετή, «αυτόνομη» μελέτη της θρησκείας, Φαινομενολογία της Θρησκείας, Ιστορία Θρησκειών, Αρχαία Ελληνική θρησκεία, Θεοί, Ήρωες, Μύθος, Τελετή, τελετουργίες Διάβασης, εορτές, Θυσία, λατρείες γυναικών, «ενσωμάτωση», Μυστικές λατρείες, Μυστηριακές λατρείες, Μυστηριοσοφικές λατρείες, Δήμητρα, Περσεφόνη, Ελευσίνα, Θεσμοφορία, Διόνυσος, Ορφείας, Ορφισμός

Δ. Βιβλιογραφία

1. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1α. Π. Παχής, *Θρησκεία και Οικονομία στην αρχαία ελληνική κοινωνία*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Μπαρμπουνάκη, 2010.

1β. Σημειώσεις

2. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

2α. 1. M. C. Taylor (ed.), 1998. *Critical Terms for Religious Studies*, Chicago-London: The University of Chicago Press.

2. W. Braun - R. McCutcheon (επιμ.), 2003. *Εγχειρίδιο Θρησκειολογίας* (μετ. Δ. Ξυγαλατάς. Επιμ. Π. Παχής), Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Βάνιας.

3. P. Antes- A. W. Geertz- R. R. Warne (eds.), 2004. *New Approaches to the Study of Religion*, vols I-II, Berlin-New York: Walter de Gruyter.

4. J. Z. Smith, 2004. *Relating Religion. Essays in the Study of Religion*, Chicago-London: The University of Chicago Press.

5. J. R. Hinnells (ed.), 2005. *The Routledge Companion to the Study of Religion*, London-New York: Routledge.

6. W. Braun-R. McCutcheon (eds.), 2008. *Introducing Religion. Essays in Honor of J. Z. Smith*, London-Oakville: Equinox.

2β. 1. W. Burkert, *Griechische Religion der archaischen und klassischen Epoche* (Religionen der Menschheit, 15), Stuttgart = W. Burkert, 1993. *Αρχαία Ελληνική Θρησκεία. Αρχαϊκή και κλασσική εποχή* (μετ. Ν. Π. Μπεζεντάκος-Αφρ. Αβαγιανού. Φιλολ. επιμ. Ν. Π. Μπεζεντάκος), Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα.

2. J. N. Bremmer, 1994. *Greek Religion (GREECE & ROME. New Surveys in the Classics, No 24)*, Oxford: Oxford University Press.

3. S. Price, 1999 (repr. 2000). *Religions of the Ancient Greeks* (Key Themes in Ancient History), Cambridge: Cambridge University Press.

4. J. P. Vernant, 2000. *Μύθος και Θρησκεία στην αρχαία Ελλάδα* (μετ. Μ.Ι. Γιόση), Αθήνα: Σμίλη.

5. R. Buxton (ed.), 2000. *Oxford Readings in Greek Religion*, Oxford: Oxford University Press.

6. L. Bruit Zaidman - P. Schmitt Pantel, 2002. *Η θρησκεία στις ελληνικές πόλεις της κλασσικής εποχής* (μετ. Κ. Μπούρας. Επιμ. Μ. Τριανταφύλλου), Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

7. J. D. Mikalson, 2006. *Ancient Greek Religion* (Blackwell Antient Religions), Malden, MA-Oxford: Blackwell.
8. D. Ogden, 2007. *A Companion to Greek Religion* (Blackwell Companion to the Ancient World), Malden, MA- Oxford: Blackwell.
9. R. Parker, 2011. *On Greek Religion*, Ithaca-London: Cornell University Press.

Σύγγραμμα:

Π. Παχής, *Θρησκεία και Οικονομία στην αρχαία ελληνική κοινωνία*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.

(Π. Παχής)

[203] Βυζαντινή Αρχαιολογία

Εισαγωγή στην τέχνη της παλαιοχριστιανικής, πρωτοβυζαντινής, μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου. Αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά), γλυπτική, μικροτεχνία, ιστορημένα χειρόγραφα.

Σύγγραμμα:

Μαρία Καζαμία-Τσέρνου, *Ιστορώντας τη «Δέηση» στις βυζαντινούς ναούς της Ελλάδος*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

Σημειώσεις Βυζαντινής Αρχαιολογίας (ανάρτηση ηλεκτρονικά).

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

[207] Πληροφορική και Θεολογία

Εισαγωγική παρουσίαση της επιστήμης της Πληροφορικής με έμφαση στη σύνθεση των τεχνικών δομών και στην ανάλυση των αρχών ψηφιακής λογικής που συνθέτουν το πλαίσιο λειτουργίας της. Συνοπτική παράθεση της αρχιτεκτονικής των υπολογιστικών συστημάτων (Hardware). Βασικές αρχές των δικτύων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ). Ο κυβερνοχώρος του διαδικτύου (Internet). Εισαγωγή στις μεθοδολογίες του προγραμματισμού (software), στα λειτουργικά συστήματα Η/Υ και στις εφαρμογές επεξεργασίας δεδομένων. Παρουσίαση των προγραμμάτων

επεξεργασίας κειμένου, λογιστικών φύλλων και ηλεκτρονικών παρουσιάσεων, καθώς και των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τα προγράμματα αυτά. Ψηφιακά αρχεία και ψηφιακές βιβλιοθήκες. Δημιουργία παρουσιάσεων, μαθημάτων και διαλέξεων με χρήση Η/Υ.

Εφαρμογές της πληροφορικής σε διαδικασίες θεολογικού ενδιαφέροντος: Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (TLG), πληροφορική και Αγία Γραφή (λεξικά, concordantiae κ.λπ.). Η συμβολή των Η/Υ στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μετα-εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στα δεδομένα θεολογικού περιεχομένου. Ορισμός και ποσοτική αξιολόγηση της πληροφορίας. Τεχνολογικά επιτεύγματα αιχμής: τηλεδιάσκεψη, τηλεματική, εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θέματα ηθικής στην κοινωνία των Η/Υ.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Εφαρμογές της Πληροφορικής στην Θεολογία και τον Πολιτισμό*, Θεσσαλονίκη 2013.

2. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Πλαίσιο της Πληροφορικής: Θεωρία και Εφαρμογές*, Θεσσαλονίκη 2013.

3. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Τεχνολογία και Πληροφορική στο χώρο του Πολιτισμού*, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2013.

(Ν. Μυρίδης)

Άσκηση

(Ν. Μυρίδης)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές II

Γνωστικοί στόχοι : Βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης, κατανόησης της συνεκτικότητας και συνοχής του κειμένου. Εμπλουτισμός του λεξιλογίου με χρήση διαφόρων αυθεντικών κειμενικών ειδών.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στα e-μαθήματα του Τμήματος.

(Δρ. Σμαράγδα Χρησιτίδου-Κιοσέογλου)

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

[201] Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης

Το μάθημα προσεγγίζει το κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης με βάση την ερμηνευτική παράδοση της Εκκλησίας μας και τα πορίσματα της νεότερης βιβλικής επιστήμης. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση βιβλικών περικοπών, εξετάζονται θέματα όπως η προέλευση του σύμπαντος, η εμφάνιση του κακού στον κόσμο, ο ρόλος του Θεού στην ιστορία της ανθρωπότητας, η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, η διασπορά της ανθρωπότητας πάνω στη γη, η έναρξη της ιερής ιστορίας κ.λπ.

Συγγράμματα:

1. Μ. Κωνσταντίνου, *Ρήμα Κυρίου Κραταίων, Αφηγηματικά κείμενα, από την Παλαιά Διαθήκη*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 42005.
2. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, German Bible Society, 51997.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[303] Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία και Αγιολογία

Αντικείμενο του μαθήματος ως προς το πρώτο μέρος του (Αγιολογία) είναι οι ανθρωπολογικές, χριστολογικές και εκκλησιολογικές παράμετροι του γεγονότος της αγιότητας, μέσα από τα αγιολογικά μοντέλα που δεσπόζουν σε κάθε περίοδο της εκκλησιαστικής ιστορίας από την εποχή της Βίβλου μέχρι τις μέρες μας, και τα οποία μνημειώνονται σε ανάλογα αφηγηματικά αλλά και ποιητικά κείμενα της Χριστιανικής Γραμματείας.

Κατά το δεύτερο σκέλος του, το μάθημα αποτελεί μια ευρύτερη εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία: στα βασικά της είδη, τις μεθόδους προσέγγισης, το ιδιαίτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο που τα πλαισιώνει καθώς και τη σωτηριολογική της στοχοθεσία.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών αφενός με τα είδη της χριστιανικής γραμματείας και ιδιαίτερα με το αγιολογικό της υπόστυλο και, με τις στάσεις ζωής που τα ενέπνευσαν και στη συνέχεια εμπνεύστηκαν απ' αυτά. Η παρουσίαση και ανάλυση του περιεχομένου είναι αφενός ιστορικοφιλολογική (ιστορικό πλαίσιο, λογοτεχνικά είδη, γλώσσα,

ύφος, εκδόσεις) και αφετέρου θεολογική (εξωτερικές προκλήσεις και εσωτερικές ανάγκες που συνέβαλαν στη σύνταξη των κειμένων, θεματολογία, απολογητικές, διδακτικές και αντιαιρετικές χρήσεις).

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Υφαντής, *Κλήση, πορεία, μετοχή. Η πνευματική οντολογία της χριστιανικής αγιότητας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2010.

2. Δημήτριος Τσάμης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία και κείμενα Πατερικής Γραμματείας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

(Π. Υφαντής)

[302] Ιστορία Σλαβικών Εκκλησιών

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η σπουδή της ιστορίας των σλαβικών Εκκλησιών στη διαχρονία της, από τον εκχριστιανισμό έως τη σύγχρονη εποχή. Αναλύονται τα θεματικά πεδία: Αρχική κοιτίδα, η πρωτόγλωσσα, μεταναστεύσεις και οριστική εγκατάσταση των Σλάβων. Πρώιμος πολιτισμός και μυθολογία. Η νέα Ευρώπη τον 9^ο αι. Το χριστιανικό βάπτισμα. Ίδρυση των Εκκλησιών Βουλγαρίας και Σερβίας. Το βάπτισμα της Ρους. Σλαβογερμανικός ανταγωνισμός. Η βυζαντινή ιεραποστολή στη Μοραβία. Ένταξη Βουλγάρων, Ρως και Σέρβων στην πολιτιστική σφαίρα επιρροής του Βυζαντίου. Εκκλησία στα σλαβικά κράτη των Βαλκανίων, Ρωσία του Κιέβου και τη Μοσχοβία έως το 14^ο αι.. Το Ρωσικό Πατριαρχείο. Αιρέσεις και σχίσματα στην Κεντρο-Ανατολική Ευρώπη. Εκκλησιαστικές αδελφότητες λαϊκών στην Ανατολική Ευρώπη. Η σλαβική Ορθοδοξία στα Βαλκάνια κατά την Οθωμανική περίοδο. Η Συνοδική περίοδος της Ρωσικής Εκκλησίας. Τοπικές σλαβικές Εκκλησίες στην πορεία τους προς την αυτοκεφαλία ή αυτονομία. Επανάδρυση του Ρωσικού Πατριαρχείου. Ο 20^{ός} αι. στην ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών. Το μάθημα διεξάγεται με συνδυασμό ερμηνευτικών μεθόδων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών του ευρασιατικού χώρου, από τον μεσαίωνα έως τον 20^ό αι.

Σύγγραμμα:

Δημήτριος Γόνης, *Ιστορία των Ορθόδοξων Εκκλησιών Βουλγαρίας και Σερβίας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2001.

(Ελ. Οικονόμου)

[305] Ιστορία της Εκκλησίας από το Σχίσμα του 1054 μέχρι σήμερα

Εξετάζονται τα σημαντικότερα εκκλησιαστικά ζητήματα της β' χιλιετίας, όπως (α) το εκκλησιαστικό Σχίσμα του 1054, (β) οι Σταυροφορικές εκστρατείες της Δύσης στην Ανατολή, (γ) οι προσπάθειες για την αποκατάσταση της εκκλησιαστικής ενότητας Ανατολής - Δύσης, (δ) οι αιρέσεις και θεολογικές έριδες (11^{ος}-15^{ος} αι.), (ε) η οργάνωση και θεσμική λειτουργία του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά την Οθωμανική περίοδο, (στ) βασικές πτυχές από την ιστορία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και των Προτεσταντών.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες ιστορικο-θεολογικές γνώσεις, που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν την ιστορική διαδρομή του διασπασμένου χριστιανικού κόσμου και να κατανοήσουν τις δυσκολίες αλλά και τις δυνατότητες που υπάρχουν στις μέρες μας για την αποκατάσταση της εκκλησιαστικής ενότητας.

Σύγγραμμα:

Δ. Βαλαής, *Εκκλησιαστική Ιστορία: Ζητήματα της β' Χιλιετίας*, Θεσσαλονίκη.

(Διον. Βαλαής)

[306] Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης [Παιδαγωγική επάρκεια]

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης. Ανάλυση των βασικών εννοιών-λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τυπολογική παρουσίαση των τάσεων που οδήγησαν αρχικά στην προβληματική και προοδευτικά στη γένεση της Επιστήμης. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσης. Προσέγγιση και ανάλυση των προϋποθέσεων-πηγών της Κοινωνιολογίας. Προϊστορία, ιστορία και κλασικοί του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προοπτικές. Διαιρέσεις της βασικής επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφοποιητικές διαδικασίες, εξέλιξη, λειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές της κοινωνιολογικής έρευνας.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Κοινωνιολογία*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Β. Γιούλτσης, *Γενική Κοινωνιολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997.

(Χρ. Τσιρώνης)

Ξένες Γλώσσες. (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές III

Γνωστικοί στόχοι: Ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου με την παραγωγή πλαγιότιτλων, παράφρασης, ορισμών όρων με καθοδήγηση. Βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης και εμπλουτισμός του λεξιλογίου με μελέτη αυθεντικών κειμένων.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στα e-μαθήματα του Τμήματος.

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου-Κιοσέογλου)

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

[301] Ερμηνεία ποιητικών και προφητικών βιβλίων της Π.Δ. από το κείμενο των Ο'

Γενικά εισαγωγικά. Ανάλυση και προσπάθεια προσέγγισης των ποιητικών και προφητικών βιβλίων και των ερμηνευτικών προβλημάτων που παρουσιάζουν.

Σύγγραμμα:

Ιωάν. Μούρτζιος, *Προφητεία και Προφήτες στον βιβλικό Ισραήλ*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.

(Ι. Μούρτζιος)

[402] Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή των Πατέρων και των συγγραφέων της Εκκλησίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη μελέτη της λατινικής χριστιανικής γραμματείας.

Οι συγγραφείς εντάσσονται μέσα στο χώρο και το χρόνο που έδρασαν, ενώ εξετάζονται οι κοινωνικές, θρησκευτικές, φιλοσοφικές και πολιτιστικές συνιστώσες που επέδρασαν στη σκέψη τους ή προκάλεσαν την απολογητική και αντιρρητική τους στάση.

Ο βίος και η εργογραφία των συγγραφέων διερευνώνται ιστορικο-φιλολογικώς. Μέσα από τα συγγράμματά τους αναδεικνύονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της διδασκαλίας, των εμπειριών και της συμβολής τους στην εξέλιξη και τη διαμόρφωση των αληθειών της πίστης και της εκκλησιαστικής παράδοσης. Ερευνάται η επίδραση της σκέψης κάθε συγγραφέα στους μεταγενέστερους και δίδεται έμφαση στην επικαιρική παρουσίαση του μηνύματός τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την πατερική θεολογία και ιδιαίτερος με τη δυτική θεολογική παράδοση τόσο

κατά την περίοδο της αδιαίρετης Εκκλησίας όσο και κατά τους πρώτους αιώνες της διαίρεσής της.

Σύγγραμμα:

Φώτιος Σ. Ιωαννίδης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία της Δόσης*, εκδόσεις Ostrakon Publishing p.c., Θεσσαλονίκη 2014.

(Φ. Ιωαννίδης)

[403] Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται ο βίος και η διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας και των εκκλησιαστικών συγγραφέων ενώ στη δεύτερη επιχειρείται η ιστορικο-φιλολογική και θεολογική ανάλυση και επεξεργασία των έργων τους.

Ο κάθε συγγραφέας ή πατέρας της Εκκλησίας τοποθετείται στο ευρύτερο χωροχρονικό και πνευματικό πλαίσιο και διαπιστώνεται ο τρόπος με τον οποίο αντιδρά προσεταιριστικά ή αντιθετικά σε συγκεκριμένα κοινωνικά, πολιτικά, θεολογικά και εκκλησιαστικά δεδομένα.

Στη δεύτερη ενότητα εξετάζεται το πρόβλημα της ερμηνείας της χριστιανικής γραμματείας. Παρουσιάζονται οι μέθοδοι ερμηνείας που επέλεξαν πατέρες και εκκλησιαστικοί συγγραφείς καθώς και τα θέματα που προκύπτουν από τη συνάντηση του πατερικού λόγου με σύγχρονα ζητήματα. Η προσέγγιση γίνεται επί τη βάση των πατερικών κειμένων τα οποία αναγιγνώσκονται και αναλύονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των φοιτητών στην χριστιανική γραμματεία, στις μεθόδους ιστορικοφιλολογικής της προσέγγισης και της ερμηνευτικής της ανάλυσης.

Σύγγραμμα:

Χρ. Αραμπατζής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χρ. Αραμπατζής: με ανάθεση Παν. Υφαντής)

[405] Κοινωνιολογία της Θρησκείας

Το μάθημα παρουσιάζει τις σχέσεις θρησκείας και κοινωνίας. Ειδικότερα τα επιμέρους θέματα που εξετάζει είναι: (α) ορισμοί και λει-

τουργίες της θρησκείας ως κοινωνικού φαινομένου, (β) κλασικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της θρησκείας, (γ) οι λειτουργίες της θρησκείας στη σύγχρονη κοινωνία, (δ) το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης, (ε) κυρίαρχες θρησκευτικές κοινότητες και θρησκευτικές μειονότητες, (στ) φονταμενταλισμός και παγκοσμιοποίηση, (ζ) Κοινωνιολογία, Θεολογία και θρησκευτική πίστη

Συγγράμματα:

1. Grace Davie, *Κοινωνιολογία της θρησκείας*, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2010.
2. Β. Γιούλτσης, *Κοινωνιολογία της θρησκείας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ν. Παπαγεωργίου)

[406] Καινή Διαθήκη II: Ερμηνεία Ευαγγελίων

Ερμηνευτική ανάλυση επιλεγμένων περικοπών των ευαγγελίων. Στο μάθημα προσεγγίζονται ερμηνευτικά περικοπές οι οποίες υπάρχουν σε διαφορετικές εκδοχές στα Συνοπτικά ή και στα τέσσερα Ευαγγέλια. Εντοπίζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές, αναλύεται το ιστορικό, κοινωνικό και θρησκευτικό τους υπόβαθρο και δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ερμηνεία τους από την αρχαία Εκκλησία και κυρίως τους σύγχρονους ερμηνευτές. Παρουσιάζονται επίσης τα ιδιαίτερα θεολογικά χαρακτηριστικά του κάθε ευαγγελιστή. Βασικό εργαλείο του μαθήματος αποτελεί το κριτικό κείμενο της Καινής Διαθήκης με το οποίο οι φοιτητές εξασκούνται στη μελέτη των παραλλήλων διηγήσεων, ενώ με ειδικό λογισμικό παρουσιάζεται κάθε φορά σε παράλληλες στήλες η περικοπή που αναλύεται. Ως ερμηνευτική μέθοδος χρησιμοποιείται κυρίως η ιστορικο-κριτική και κατά περίπτωση υιοθετείται η συνδρομή των νέων ερμηνευτικών προσεγγίσεων σε συγκεκριμένες περικοπές.

Σύγγραμμα:

1. Καραβιδόπουλος, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

(Μ. Γκουτζιούδης)

[404] Εισαγωγή στην Παιδαγωγική [Παιδαγωγική επάρκεια]

Στο εν λόγω μάθημα γίνεται αναφορά στα βασικά στοιχεία της Παιδαγωγικής Επιστήμης, δίνοντας έμφαση στους παρακάτω άξονες:

-Ο επιστημονικός χαρακτήρας της Παιδαγωγικής Επιστήμης.

-Το αντικείμενό της καθώς και η σχέση της τόσο με τις επιστήμες της αγωγής όσο και με άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.

-Η μεθοδολογία της αλλά και τα μεθοδολογικά προβλήματα που σχετίζονται με την έρευνα, η οποία διεξάγεται στους κόλπους της.

Επιπλέον, επιχειρείται μια ιστορική ανασκόπηση στο φαινόμενο της αγωγής, όπως απαντάται σε λαούς και θρησκείες, αλλά και σε ρεύματα ή τάσεις και ιδεώδη που κυριάρχησαν κατά καιρούς μέχρι τις μέρες μας.

Προσεγγίζονται, ακόμη, ορισμένες θεμελιώδεις συνιστώσες της Παιδαγωγικής επιστήμης:

-Η δυνατότητα και η αναγκαιότητα της αγωγής.

-Οι κυριότεροι παιδαγωγικοί όροι.

-Το παιδαγωγικό ζεύγος «Παιδαγωγούμενος και Παιδαγωγός».

-Ο σκοπός της παιδείας, της αγωγής και της εκπαίδευσης.

-Μορφωτικά αγαθά, μέθοδοι και μέσα αγωγής και διδασκαλίας.

-Οι βασικότεροι φορείς της αγωγής.

-Σύγχρονα παιδαγωγικά προβλήματα.

-Ειδική αγωγή.

-Δια βίου παιδεία και δια βίου εκπαίδευση.

Το μάθημα περιλαμβάνει 3 διδακτικές ώρες θεωρία και 1 διδακτική ώρα άσκηση.

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Κογκούλης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη ⁶2014.

2. Παν. Ξωχέλλης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη ⁷2010.

3. Ιωάννης Πυργιωτάκης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Πεδίο, Αθήνα 2011.

(Αθ. Στογιαννίδης)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)**Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές IV**

Γνωστικοί στόχοι: Περαιτέρω ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου με συγγραφή περίληψης, μετάφρασης, βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης και εμπλουτισμός του ειδικού λεξιλογίου με τη μελέτη αποσπασμάτων της Καινής & Παλαιάς Διαθήκης.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στα e-μαθήματα του Τμήματος.

(Δρ. Σμαράγδα Χρησιτίδου-Κιοσέογλου)

E' ΕΞΑΜΗΝΟ

[505] Ποιμαντική Θεολογία

Παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, οι στόχοι και οι άξονες της Ποιμαντικής Θεολογίας με βάση τη βιβλική και πατερική μας παράδοση.

Συγγράμματα:

1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Ποιμαντική και Εκκλησιολογία*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2013.

2. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Από το φόβο στην αγάπη. Σπουδή και μαθητεία στη Φιλοκαλία των ιερών Νηπτικών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

Άσκηση Ποιμαντικής

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[601] Σύγχρονα μεγάλα Θρησκευόμενα

Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των σύγχρονων μεγάλων θρησκευμάτων του κόσμου, δηλαδή των ινδικών (Ινδουισμού, Βουδισμού, Τζαϊνισμού, Σικχισμού), των κινεζικών (Κομφουκισμού, Ταοϊσμού) και των ιαπωνικών (Σιντοϊσμού και ιαπωνικού Βουδισμού). Ειδική αναφορά γίνεται στο Ισλάμ, γένεση, εξέλιξη, κλάδοι, δομή ισλαμικής κοινωνίας. Παρουσίαση βασικών αρχών και θέσεων του Ισλάμ και των άλλων ασιατικών θρησκειών.

Συγγράμματα:

1. Γρ. Ζιάκας, *Ταξίδι στις θρησκείες και τους πολιτισμούς της Ασίας*, εκδ. Harptree, London 2014.

2. Γρ. Ζιάκας, *Ιστορία των θρησκευμάτων. Τόμος Α', Τα Ινδικά Θρησκευόμενα*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής - Αγγ. Ζιάκα)

[503] Λειτουργική

Ιστορία και Θεολογία της χριστιανικής Λατρείας. Η έννοια των όρων Λειτουργία, Λειτουργική, Λατρεία, Τελετουργική, Λειτουργική Θεολογία και Θεολογία της Λατρείας. Η λειτουργική προσευχή ως αντικείμενο της χριστιανικής Λατρείας. Ο άνθρωπος ως λειτουργικό ον, ο βιβλικός, δογματικός, κοινωνικός και κοσμικός χαρακτήρας της θείας Λατρείας. Πηγές της Λειτουργικής, Λειτουργική Ερμηνευτική. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Η θεία Λειτουργία. Οι απαρχές της θείας Ευχαριστίας. Η ευχαριστιακή ενότητα κλήρου και λαού. Ευχαριστιακή εκκλησιολογία. Λειτουργική και πνευματική ζωή. Λειτουργία και κόσμος. Η εξέλιξη και διαμόρφωση της θείας Λειτουργίας. Ερμηνεία της θείας Λειτουργίας με βάση τα λειτουργικά υπομνήματα. Ανάλυση των Λειτουργιών Αποστολικών Διαταγών, αποστόλου Μάρκου, Ιακώβου, Αρμενίων, Ρωμαϊκής. Σύγχρονα λειτουργικά προβλήματα και δυνατότητες λειτουργικής ανανέωσης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος είναι αναγκαία η συμμετοχή των φοιτητών τόσο στις εκπαιδευτικές ασκήσεις σε Μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής, όσο και στην εβδομαδιαία λατρευτική σύναξη στο ναό της Σχολής.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Σκαλτοής, «*Ιεουργοί και Φιλοθέαμονες*». *Κεφάλαια Ιστορίας και Θεολογίας της Λατρείας*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Παναγιώτης Σκαλτοής, *Λειτουργικές Μελέτες*, II, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

(Π. Σκαλτοής)

[502] Δογματική Α'. Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας

Ιστορία της μορφολογικής ανάπτυξης των ορθόδοξων δογμάτων από τη βιβλική τους διατύπωση μέχρι την πιο ανεπτυγμένη εκκλησιαστική τους μορφή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται κυρίως στο Τριαδικό και στο Χριστολογικό δόγμα. Η εξέταση της μορφολογικής ανάπτυξης των δογμάτων αυτών γίνεται σε στενή σχέση με την ορθόδοξη πνευματική εμπειρία και ζωή και τον σύγχρονο θεολογικό προβληματισμό.

Σύγγραμμα:

Ι. Κουρεμπιλές, *Δώσ' μου λόγο Λόγε*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013.

Σημειώσεις: *Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας* (σε ηλεκτρονική μορφή).

(Ι. Κουρεμπιλές)

[506] Καινή Διαθήκη III: Ερμηνεία Επιστολών

Εισαγωγή στη δομή και το θεολογικό και κοινωνικό υπόβαθρο των επιστολών της Καινής Διαθήκης. Ερμηνεία αποσπασμάτων από τις επιστολές του απ. Παύλου και κυρίως των Α' και Β' προς Θεσσαλονικείς. Σύντομη παρουσίαση των θέσεων του Παύλου για τη χριστολογία, εκκλησιολογία, εσχατολογία και την ανθρωπολογία. Επίσης θα γίνει αναφορά στις κοινωνιολογικές απόψεις του αποστόλου και στη σχέση του Παύλου με τον ιουδαϊσμό.

Συγγράμματα:

1. Ι. Γαλάνης, *Ερμηνευτικό υπόμνημα στις δύο προς Θεσσαλονικείς Επιστολές*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Χ. Ατματζίδης, *Καινοδιαθηκικά*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

[607] Ομιλητική

Α. Παρουσιάζεται το λογοτεχνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο γεννήθηκε το είδος της χριστιανικής «ομιλίας», το Ελληνιστικό και το Ιουδαϊκό. Εξετάζεται η σχέση του Ευαγγελίου με το Κήρυγμα της Συναγωγής, συζητείται η διατριβή των Κυνικών ως αμφισβητούμενο λογοτεχνικό είδος, τα χαρακτηριστικά της και η επίδρασή της στο χριστιανικό κήρυγμα και αναλύεται η πρώτη χριστιανική ομιλία, αρχές Β' αιώνα.

Β. Στη συνέχεια εξετάζεται η οριστική διαμόρφωση της χριστιανικής ομιλίας από τους Καππαδόκες και τον Ιερό Χρυσόστομο και η σχέση της με το εκκλησίασμα της εποχής τους.

Συγγράμματα:

1. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Η χριστιανική ομιλία: οίνος νέος σε καινό λογοτεχνικό ασκόν*, Θεσσαλονίκη 2015.

2. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Η «χριστιανική Ομιλία». Η γένεση και η διαμόρφωσή της*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Δ. Κούκουρα)

[605] Διαθρησκειακός Διάλογος

Γνωριμία των βασικών αρχών της διαθρησκειακής εκπαίδευσης για τη διεξαγωγή ορθού και εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ του Χριστιανισμού και των σύγχρονων μεγάλων παγκοσμίων θρησκειών. Διεπιστημονική προσέγγιση του διαθρησκειακού διαλόγου υπό το πρίσμα της θρησκειολογίας, της κοινωνιολογίας και της οικουμενικής κίνησης. Σημεία σύγκλισης και απόκλισης των αρχών των μεγάλων θρησκειών προς τις θεμελιώδεις αρχές της χριστιανικής διδασκαλίας για την αλληλοκατανόηση και την ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Ο διαχρονικός διάλογος μεταξύ Ανατολικής Χριστιανικής Εκκλησίας και αβρααμικών θρησκειών, Ιουδαϊσμού και Ισλάμ.

Συγγράμματα:

1. Γρ. Ζιάκας, *Διαθρησκειακοί Διάλογοι, τόμος Α': Ζώντας αρμονικά με τον θρησκευτικώς άλλον*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2010.
2. Αγγ. Ζιάκας, *Διαθρησκειακοί Διάλογοι, τόμος Β': Η συνάντηση του Χριστιανισμού με το Ισλάμ*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2010.

(Π. Παχής - Αγγ. Ζιάκα)

[604] Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

Εισαγωγή. Κοινωνιολογική θεωρία και Θρησκεία. Από τις απαρχές του Χριστιανισμού στη σύγχρονη πραγματικότητα. Το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης και η ευρωπαϊκή κουλτούρα. Κοινωνική ηθική, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνική αλλαγή και Χριστιανισμός, Χριστιανισμός και πολιτική, η οικονομία και το πρόβλημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, τα οικολογικά προβλήματα, Γυναίκα και Χριστιανισμός, κοινωνική μέριμνα και φροντίδα. Εμπειρική έρευνα της θρησκείας.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Χριστιανισμός και Κοινωνία. Κοινωνιολογική ανάλυση των σχέσεων του Χριστιανισμού με την κοινωνία και τον πολιτισμό*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2004.
2. Γ. Μαντζαρίδης, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ν. Παπαγεωργίου - Χρ. Τσιρώνης)

[606] Οικουμενική Κίνηση

Ιστορική και θεολογική θεμελίωση των σύγχρονων συναντήσεων και τάσεων που παρατηρούνται μεταξύ των Εκκλησιών της Οικουμενικής Κίνησης. Δίνεται έμφαση όχι μόνο στις δραστηριότητες του Π.Σ.Ε. αλλά και στην ιστορική διαδρομή του εκκλησιαστικού φαινομένου της οικουμενικής παρουσίας του Χριστιανισμού.

Συγγράμματα:

1. Στ. Τσομπανίδης, «Υπέρ της Οικουμένης»: Μελέτες για την Οικουμενική Κίνηση και αποστολή της Εκκλησίας στο σύγχρονο κόσμο, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Απ. Νικολαΐδης, *Οι οικουμενικές περιπέτειες του Χριστιανισμού*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2008.

(Στ. Τσομπανίδης)

[608] Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών και ΤΠΕ [Παιδαγωγική επάρκεια]

Συγγράμματα:

1. Ι. Κογκούλης, *Διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών-Παιδείας και Ελληνορθόδοξης Κληρονομιάς στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Χ. Βασιλόπουλος, *Σχολική θρησκευτική Αγωγή*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη.

3. Β. Μητροπούλου, *Το εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη.

(Β. Μητροπούλου)

[602] Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων

Παρουσιάζεται η ιστορία και εξέλιξη της μεσαιωνικής γραμματείας των Σλάβων από τον 9^ο έως τον 15^ο αιώνα. Εξετάζεται αναλυτικά η δράση και το έργο των φωτιστών των Σλάβων, Κυρίλλου και του Μεθοδίου στη Μεγάλη Μοραβία, το ιστορικό και διπλωματικό παρασκήνιο και η δράση των μαθητών και συνεχιστών τους. Επίσης παρουσιάζεται αναλυτικά η ιστορία και εξέλιξη της μεσαιωνικής βουλγαρικής, σερβικής και ρωσικής γραμματείας από τις απαρχές τους και μέχρι και τον 15^ο αιώνα.

Σύγγραμμα:

Ι. Ταρνανίδης - Η. Ευαγγέλου, *Μεσαιωνική Γραμματεία των Σλάβων. Ιστορία και διαχρονική εξέλιξη*, εκδ. Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Ηλ. Ευαγγέλου)

Z' ΕΞΑΜΗΝΟ

[703] Δογματική Δ'. Συμβολική Θεολογία

Παρουσιάζεται η θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και της Προτεσταντικής Εκκλησίας από την εμφάνισή τους μέχρι σήμερα και παράλληλα αναλύεται η σημασία της θεολογίας των Εκκλησιών αυτών στη διαμόρφωση της πνευματικότητας των πιστών τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να επισημάνει τις δογματικές πλάνες των ετεροδόξων και στη συνέχεια να τις αιτιολογήσει και να τις ερμηνεύσει εντάσσοντάς τις στην όλη ζωή της αντίστοιχης Εκκλησίας. Η γνώση των δογματικών διαφορών και της ζωής της κάθε Εκκλησίας θα δημιουργήσει τη ρεαλιστική βάση για μια σωστή προσέγγιση των Εκκλησιών, στην οποία αποβλέπουν τελικά οι παρεχόμενες γνώσεις.

Σύγγραμμα:

Δ. Τσελεγγίδης, *Προϋποθέσεις και κριτήρια του ορθοδόξου και απλανώς θεολογείν*, εκδ. Πουρναρά, Αθήνα 2013.

Δ. Τσελεγγίδης, *Δυτική Θεολογία και Πνευματικότητα*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις στο Blackboard.

(Δ. Τσελεγγίδης)

[708] Δογματική Γ': Συμβολική Θεολογία

Παρουσιάζεται η θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και της Προτεσταντικής Εκκλησίας από την εμφάνισή τους μέχρι σήμερα και παράλληλα αναλύεται η σημασία της θεολογίας των Εκκλησιών αυτών στη διαμόρφωση της πνευματικότητας των πιστών τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να επισημάνει τις δογματικές πλάνες των ετεροδόξων και στη συνέχεια να τις αιτιολογήσει και να τις ερμηνεύσει εντάσσοντάς τις στην όλη ζωή της αντίστοιχης Εκκλησίας. Η γνώση των δογματικών διαφορών και της ζωής της κάθε Εκκλησίας θα

δημιουργήσει τη ρεαλιστική βάση για μια σωστή προσέγγιση των Εκκλησιών, στην οποία αποβλέπουν τελικά οι παρεχόμενες γνώσεις.

Σύγγραμμα:

Ν. Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία, Β'.* (Έκθεση της Ορθόδοξης Πίστεως σε αντιπαράθεση με τη Δυτική Χριστιανοσύνη), εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1985.

(Χρ. Σταμούλης)

[706] Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης

Εξετάζονται η έννοια του μονοθεϊσμού και του πολυθεϊσμού, η αποκάλυψη του ονόματος του Θεού στον άνθρωπο, η θεολογία της δημιουργίας, οι ισραηλιτικές παραδόσεις, αρχαιότερες και νεότερες, αγγελολογία - δαιμονολογία, η έννοια του νόμου, της πίστης, του Μεσσία, της αμαρτίας, η εσχολογία στην Παλαιά Διαθήκη και η θεολογία του ναού.

Σύγγραμμα:

D. H. Preuss (Μετ. Ι. Μούρτζιος), *Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2011.

(Ι. Μούρτζιος)

[705] Εισαγωγή στην Ηθική

Το μάθημα έχει σκοπό να εισαγάγει τους φοιτητές στην προβληματική της Ηθικής ως επιστήμης και να τους προετοιμάσει για τη Χριστιανική Ηθική. Επιμέρους θέματα που εξετάζει είναι: η προέλευση της έννοιας της ηθικής, ηθική φιλοσοφία: προσεγγίσεις κλασικών και σύγχρονων φιλοσόφων, αρχές και μεθοδολογία της ηθικής, ηθικές διαστάσεις των σύγχρονων προβλημάτων, οι πηγές της Χριστιανικής Ηθικής, οι οντολογικές βάσεις του χριστιανικού ήθους, αυτονομία και ετερονομία, ελευθερία και αυθεντία, θεία και ανθρώπινη δικαιοσύνη, οι σχέσεις μεταξύ δόγματος και ήθους. Το μάθημα συμπληρώνεται από μια

σύντομη εξέταση πατερικών κειμένων που αναφέρονται σε βασικά θέματα Χριστιανικής Ηθικής.

Συγγράμματα:

1. Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική Ι*, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2015.

2. Απ. Νικολαΐδης, *Προβληματισμοί χριστιανικού ήθους*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2000.

(Νίκη Παπαγεωργίου)

[704] Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική

Στα μαθήματα εξετάζεται η Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική ως επιστημονικός κλάδος, καθορίζονται οι σχέσεις της με παρεμφερείς επιστήμες όπως είναι η Φιλοσοφία, η Ψυχολογία, η Κοινωνιολογία και δίνονται απαντήσεις σε σύγχρονα εκπαιδευτικά προβλήματα υπό το πρίσμα της Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Στη συνέχεια καταγράφονται οι βασικοί σταθμοί της Κατήχησης και Χριστιανικής Αγωγής ξεκινώντας από την Παλαιά Διαθήκη και καταλήγοντας στον 21^ο αιώνα. Η μεθοδολογία έρευνας της Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής, τα αναλυτικά προγράμματα, τα κατηχητικά βοηθήματα, ο σκοπός, το περιεχόμενο, τα μέσα, οι φορείς της Κατήχησης συμπληρώσουν τη σαφή εικόνα του αντικειμένου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη θρησκευτική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου, αναλύοντας τις θέσεις των βασικότερων εκπροσώπων της Γνωστικής Ψυχολογίας. Επιπλέον συνδέεται η Κατήχηση και η Χριστιανική αγωγή με νέα δεδομένα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως είναι τα μέσα ενημέρωσης, το διαδίκτυο, τα social media, αλλά και με άλλους τομείς της αγωγής, όπως είναι η διαπολιτισμική αγωγή, η διαθρησκειακή αγωγή, η ειδική αγωγή. Τέλος αναλύεται η κατηχητική θεωρία και πράξη στους ενήλικες.

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Κογκούλης, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, εκδ. Δ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Κων. Φράγκος, *Εισαγωγή στην Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, τ.Α', εκδ. Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

(Μ. Ράντζου)

Άσκηση: Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι φοιτητές θα σχεδιάσουν πορείες διδασκαλίας για όλες τις βαθμίδες των κατηχητικών συνάξεων με βάση τις σύγχρονες διδακτικές μεθόδους και βιωματικές προσεγγίσεις.

(Μ. Ράντζου)

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

[804] Χριστιανική Ηθική

Παρουσιάζεται ο χαρακτήρας της Χριστιανικής Ηθικής και αναλύονται τα βασικά θέματά της σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην κατακόρυφη διάστασή της (σχέσεις ανθρώπου και Θεού), η δεύτερη στην οριζόντια διάστασή της (διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις) και η τρίτη εξετάζει τα βασικά προβλήματα και τις προοπτικές της ανθρώπινης υπάρξεως.

Συγγράμματα:

1. Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική II*, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2015.
2. Κ. Κορναράκης, *Η διαλεκτική του φιλοκαλικού ήθους*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2002.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[806] Καινή Διαθήκη IV: Θεολογία της Καινής Διαθήκης

Στο μάθημα θα επιχειρηθεί η παρουσίαση βασικών θεολογικών θεμάτων όπως: χριστολογία, πνευματολογία, εσχατολογία, εκκλησιολογία και ηθικών - κοινωνικών θεμάτων όπως: ο πλούτος, η δουλεία, η φιλανθρωπία, η αγάπη κ.ά. Η ανάπτυξη των παραπάνω θα αναφέρεται ξεχωριστά στις επιστολές του Παύλου, στις δευτεροπαύλειες επιστολές, στη διδασκαλία των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων, στα επιμέρους ευαγγέλια, στις Καθολικές επιστολές και στην Αποκάλυψη.

Συγγράμματα:

1. Χ. Ατματζίδης, *Θεολογία της Καινής Διαθήκης*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.
2. E. Lohse, *Επίτομη θεολογία της Καινής Διαθήκης*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2002.

(Χ. Ατματζίδης)

[802] Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Το μάθημα περιλαμβάνει: α) την οργάνωση και τη διοίκηση της Ορθόδοξου Ανατολικής Εκκλησίας γενικά και της Εκκλησίας της Ελλάδος ειδικότερα, β) την κανονική τέλεση των ιερών μυστηρίων και τις νομοκανονικές τους συνέπειες, γ) τις νομοκανονικές συνέπειες που δημιουργούνται από τα παρεκτρεπόμενα μέλη της Εκκλησίας, δ) την οργάνωση και την απονομή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ε) την επικοινωνία των μελών της Εκκλησίας με τους ετερόδοξους και τους αλλόθρησκους.

Συγγράμματα:

1. Κων. Παπαγεωργίου, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Αθήνα- Κομοτηνή 2013.

2. Πρόδρομος Ακανθόπουλος, *Κώδικας Ιερών Κανόνων και Εκκλησιαστικής Νομοθεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ν. Μαγγιώρος)

[803] Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το μάθημα έχει δύο σκέλη. Στο πρώτο αναπτύσσονται τα εξής θέματα: Το Μάθημα των Θρησκευτικών στην εκπαίδευση. Οι κύριοι παράγοντες στο Μάθημα των Θρησκευτικών. Οι βασικές μεθοδολογικές προϋποθέσεις σχεδιασμού του Μ.Θ. Ο σχεδιασμός, διάρθρωση και διεξαγωγή της διδασκαλίας του Μ.Θ. Η διδακτέα ύλη του Μ.Θ. και μάλιστα: Η ιστορική και γραμματολογική ύλη (ιστορική, βιβλική, θρησκευολογική), Η εννοιολογική ύλη στο Μ.Θ., Η εποπτική ύλη, Η λυρική ύλη. Η εφαρμογή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Η αξιολόγηση και η μέτρηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών στο Μ.Θ. Η αξιολόγηση της διδασκαλίας στο Μ.Θ. Το δεύτερο σκέλος καλύπτεται από πρακτικές ασκήσεις των δύο ειδών: α) παρακολούθηση και πρακτική διδασκαλιών σε Γυμνάσια και Λύκεια και β) εξάσκηση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Κογκούλης, *Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών – Παιδείας και Ελληνορθόδοξης Κληρονομιάς - στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Χρήστος Βασιλόπουλος, *Σχολική Θρησκευτική Αγωγή*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2008.

(Β. Μητροπούλου - Αθ. Στογιαννίδης)

[807] Κοινωνική θεωρία του σύγχρονου πολιτισμού

Πολιτισμός και κουλτούρα, προϋποθέσεις γένεσης του μοντέρνου πολιτισμού, βασικά χαρακτηριστικά και κοινωνικές τομές του μοντέρνου, μεταμοντέρνο και μεταμοντερνισμός, παγκοσμιοποίηση και ύστερη νεωτερικότητα, παγκοσμιοποίηση και τοπικοί πολιτισμοί. Ειρήνη, ανθρώπινη ανάπτυξη και υπέρβαση της βίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι αξίες του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Βιοηθική και βιοδίκαιο σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Οικονομική κρίση και οι κοινωνικοηθικές αξίες.

Η πολυπολιτισμικότητα ως κοινωνικό γεγονός και κοινωνικό αίτημα, πολιτιστικές διακρίσεις, θρησκευτικός φονταμενταλισμός, πολιτιστικός πλουραλισμός και σεβασμός του άλλου, θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία.

Συγγράμματα:

Ι. Πέτρου, *Κοινωνική θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2012.

(Χρ. Τσιρώνης)

Δ. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι φοιτητές όλων των εξαμήνων (εξαιρούνται οι νεοεισαχθέντες) μπορούν να δηλώνουν τα κατ' επιλογήν μαθήματα σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της Γραμματείας.

Ο αριθμός των επιλεγόμενων μαθημάτων για κάθε εξάμηνο σπουδών είναι μέχρι τρία (3), από τα οποία τα δύο (2) υποχρεωτικά.

Ο συνολικός αριθμός επιλεγόμενων μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δεκατέσσερα (14).

Καθένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα πιστώνεται με 3 μονάδες στο σύστημα ECTS (European Community Course Credit Transfer System). Ακολουθεί ο πίνακας των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των εξαμήνων χειμερινού και εαρινού.

1. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΚΕΙΑΣ⁰

Ε' Εξάμηνο

[2095] Παιδαγωγικές θεωρίες μάθησης και αγωγής (Παιδαγωγική επάρκεια)

Οι θεωρίες αγωγής και οι θεωρίες μάθησης εντάσσονται στο πλαίσιο ενός ενιαίου μαθήματος, καταδεικνύοντας την ενότητα που υφίσταται μεταξύ φιλοσοφίας και ψυχολογίας μέσα στο πλαίσιο της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Το μάθημα αποτελείται από δύο ενότητες: στην πρώτη γίνεται αναφορά σε θεμελιώδεις θεωρίες της αγωγής, παρουσιάζεται η παρούσα κατάσταση των επιστημών της εκπαίδευσης και αναδεικνύονται ορισμέ-

* Τα υπόλοιπα μαθήματα του Προγράμματος Παιδαγωγικής Επάρκειας θα διδασκθούν στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 στα Εξάμηνα Ζ' και Η'.

να από τα επιστημολογικά προβλήματα που συνδέονται με αυτό το πεδίο. Στη δεύτερη ενότητα αναπτύσσονται σύγχρονες θεωρίες μάθησης (εξαρτημένης μάθησης, εποικοδομητισμού, κοινωνιογνωστικές, κοινωνικές, επεξεργασίας των πληροφοριών, τεχνολογικές κ.α.) και παρουσιάζεται η εφαρμογή των μαθησιακών αρχών και εννοιών σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Στόχος του μαθήματος είναι να καταστήσει εμφανή τη σύνδεση μεταξύ του θεωρητικού-φιλοσοφικού πλαισίου αγωγής από τη μια, και της αντίστοιχης θεωρίας για τη μάθηση από την άλλη.

Συγγράμματα:

1. Β. Μητροπούλου. & Αθ. Στογιαννίδης, *Θεωρίες Μάθησης και Αγωγής*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.

2. Βασιλική Μητροπούλου, *Κοινωνικοπολιτικές θεωρίες μάθησης*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.

(Β. Μητροπούλου - Αθ. Στογιαννίδης)

ΣΤ' Εξάμηνο

[2096] Παιδαγωγική Ψυχολογία (Παιδαγωγική επάρκεια)

Η Παιδαγωγική Ψυχολογία εφαρμόζει τις ψυχολογικές μεθόδους στη μελέτη της μάθησης και της διδασκαλίας. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι φοιτητές θα καταρτιστούν σε θεωρίες μάθησης που μπορούν να εφαρμοστούν κατά τη διαδικασία της διδασκαλίας, σε θέματα που σχετίζονται με παράγοντες που επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία, όπως είναι η μαθησιακή ετοιμότητα, ο ρόλος των κινήτρων, της ενίσχυσης ή αμοιβής και ποινής, ο τρόπος με τον οποίο οι διάφορες διδακτικές τεχνικές και μέθοδοι συνεισφέρουν στη μεταφορά της μάθησης, η αποτελεσματικότητα της ολικής ή της τμηματικής μεθόδου μάθησης στη διατήρηση των πληροφοριών, ο ρόλος της μνήμης, οι επιπτώσεις της συμπεριφοράς του δασκάλου στην αύξηση της επίδοσης των μαθητών, η σημασία της ικανότητας του δασκάλου να αυξήσει τον χρόνο ακαδημαϊκής μάθησης των μαθητών, οι προσδοκίες του δασκάλου για τους μαθητές κ.ά. Οι φοιτητές θα ενημερωθούν για αποτελεσματικούς τρόπους διαχείρισης της σχολικής τάξης, για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που παρουσιάζουν οι μαθητές στη μάθηση, καθώς και για την επικοινωνία και τις διαπροσωπικές σχέσεις μαθητών και εκπαιδευτικών. Τέλος στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι μέθοδοι και θεωρίες της Παιδαγωγικής

Ψυχολογίας και συγκεκριμένα η γνωστική, γλωσσική, ψυχοκοινωνική και ηθική ανάπτυξη των μαθητών μέσω των συμπεριφοριστικών και κοινωνικογνωστικών θεωριών, δίνοντας έμφαση στις ατομικές διαφορές, τη μνήμη, την κατανόηση, τη μεταγνώση, την αυτοαντίληψη και τα κίνητρα των μαθητών.

Συγγράμματα:

1. Αχ. Καψάλης, *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Αικ. Μαριδάκη-Κασσωτάκη, *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, εκδ. Διάδραση, Αθήνα 2011.

(Μ. Ράντζου)

2. ΛΟΙΠΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

[2107] «Κατασκευάζοντας» την κατηγορία του μύθου / των μύθων στην αρχαία ελληνική θρησκεία: Θεωρητικές προσεγγίσεις στη σύγχρονη επιστημονική μελέτη της θρησκείας

Α. Περιγραφή του μαθήματος

Οι ελληνικοί μύθοι δεν είναι απλώς ένα πολύπλοκο πολιτιστικό φαινόμενο που συνδέεται με τη θρησκεία, την κοινωνία, την πολιτική, τη λογοτεχνία, τη φιλοσοφία και την τέχνη. Συστατικό στοιχείο του ελληνικού και δυτικού πολιτισμού, οι μύθοι ερμηνεύτηκαν αλληγορικά κατά τον χριστιανικό μεσαίωνα ενέπνευσαν την αναγεννησιακή τέχνη, ενώ εξακολουθούν μέχρι σήμερα να εμπλουτίζουν τη θεματολογία της λογοτεχνίας των εικαστικών τεχνών.

Β. Στόχοι - σκοποί του μαθήματος

1. Να αποκτήσουμε μια γενική και άμεση γνώση των επιστημονικών δεδομένων της σύγχρονης επιστημονικής μελέτης της θρησκείας.
2. Να προσεγγίσουμε την κατηγορία του «μύθου» μ' ένα κριτικό τρόπο την ιστορία της έρευνας της σχετικής κατηγορίας, τις βασικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις και τον ρόλο που διαδραματίζουν οι μύθοι στο θρησκευτικό, τον κοινωνικό και πολιτιστικό βίο των αρχαίων Ελλήνων
3. Να μάθουμε να ορίζουμε το «μύθο» σε σχέση πάντοτε με το ιστορικό γίνεσθαι, προκειμένου να κατανοήσουμε τις διαφορές ανάμεσα στη θέ-

ση της συγκεκριμένης κατηγορίας στο αρχαιοελληνικό και σύγχρονο κόσμο.

4. Να αποκτήσουμε την ικανότητα διατύπωσης κριτικής θέσης σε θέματα σχετικά με τη σύγχρονη επιστημονική μελέτη της θρησκείας - θρησκειών.

Γ. Βιβλιογραφία

Bolle, K.W., «Myth: An Overview», L. Jones (editor in Chief), *The Encyclopedia of Religion*, vol. 9 (2005), pp. 6359-6371.

Harrelson W., «Myth» *Myth and History*, in: L. Jones (editor in Chief), *The Encyclopedia of Religion*, vol. 9 (2005), pp. 6371-6383.

Lease, G. «Ιδεολογία», W. Braun - R. T. McCutcheon (έκδ.), *Εγχειρίδιον Θρησκευολογίας* (μετ. Δ. Ξυγαλατάς, Επιμ. Π. Παχής), Θεσσαλονίκη 2003 σελ. 675 - 687.

Lincoln, Br., *Myth, Construction of Society: Indo-European Themes of Myth, Ritual, and Destruction*, Cambridge, MA: Harvard University Press, 1986.

-----, *Discourse and the Construction of Society: Comparative Studies of Myth, Ritual, and Classification*, New York-Oxford University Press, 1989.

-----, *Theorizing the Myth: Narrative, Ideology, and Secularism*, Chicago-London: The University of Chicago Press, 1999.

-----, *Authority: Construction and Erusion*, Chicago: University of Chicago Press, 1994.

McCutcheon, R., «Μύθος», W. Braun - (επιμ.), *Εγχειρίδιο Θρησκευολογίας*, (μετ. Δ. Ξυγαλατάς - Επίβλεψη: Π. Παχής), Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας, 2003, σελ. 306-334.

Segal, R.A., «In Defense of Mythology: The History of Modern Theories of Myth», *Annals of Scholarship* 1 (1980), 3-49.

-----, *The Myth and Ritual Theory*, Malden, MA: Blackwell, 1998.

-----, *Theorizing about Myth*, Amherst, MA: University of Massachusetts Press, 1999.

-----, *Myth. A Very Short Introduction*, Oxford: Oxford University Press, 2004.

-----, «Myth and Ritual», in: J. R. Hinnells, (ed.), *The Routledge Companion to the Study of Religion*, Abington, Oxon-New York, 2005, pp. 355 - 378.

-----, «Myth», in: R.A. Segal (ed.), *The Blackwell Companion of Religion*, Malden, MA: Blackwell, 2006, pp. 339-355.

Sienkewicz, Th., *Theories of Myth: An Annotated Bibliography*, Lanham, MD: Scarecrow, 1997.

Vernant, J.P., *Μύθος και Σκέψη στην αρχαία Ελλάδα*, τομ. I-II (μετ. μετ. Στ. Γεωργούδη), (Σύγχρονη Αρχαιογνωστική Βιβλιοθήκη), Αθήνα: Ι. Ζαχαρόπουλος, 1989.

-----, Vernant, J.P., *Ανάμεσα στον Μύθο και την Πολιτική* (μετ. Μ. Ι. Γιόση), Αθήνα: Σμίλη, 2003.

Vernant, J.P. -Vidal-Naquet, P., *Μύθος και Τραγωδία στην αρχαία Ελλάδα*, τομ. I-II (μετ. Στ. Γεωργούδη [Α' τόμος] και Α. Τάττη [Β' τόμος]) (Σύγχρονη Αρχαιογνωστική Βιβλιοθήκη), Αθήνα: Ι. Ζαχαρόπουλος, 1988-1991.

Versnel, H.S., *Inconsistencies in Greek and Roman Religion, II: Transition and Reversal in Myth and Ritual* (Studies in Greek and Roman Religion, 6, II), Leiden-New York-Köln: Brill 1993.

Κακριδής, Ι. Θ. (επιμ.), *Ελληνική Μυθολογία*, τομ. Ι, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών 1986.

Καρακάντζα, Ε. *Αρχαίοι Ελληνικοί Μύθοι. Ο θεωρητικός λόγος του 21^{ου} αιώνα για τη φύση και την ερμηνεία του* (Προλογικό σημείωμα : Δανιήλ Ι. Ιακώβ), Αθήνα 2004.

Ρουμπέκας, Ν., *Αναζητώντας τους θεούς. Θρησκεία- μύθος - Ουτοπία στον Εοήμερο τον Μεσσήνιο* (προλ. σημείωμα Π. Παχής), Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας, 2011.

Σύγγραμμα:

Steven Mithen (Μετ. Δ. Ξυγαλατάς - Ν. Ρουμπέκας), *Η Προϊστορία του Νου*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2010.

(Π. Παχής)

[2106] Η μετεχμαλωσιακή Ιουδαϊκή κοινότητα

Σύγγραμμα:

Ι. Μούρτζιος, *Η μετεχμαλωσιακή Ιουδαϊκή κοινότητα στον Τριτοσηαΐα. Ιστορία - Θεολογία*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2012.

(Ι. Μούρτζιος)

[2108] Η μεταστροφή στο Χριστιανισμό κατά τους πρώτους αιώνες: Από τον Απόστολο Παύλο στον ιερό Αυγουστίνου

Στο μάθημα παρουσιάζεται, με τη βοήθεια των κειμένων, ο τρόπος με τον οποίο περιγράφεται η εμπειρία της μεταστροφής στο χριστιανισμό κυρίως από τους ίδιους τους μεταστραφέντες. Αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις είναι η μεταστροφή του αποστόλου Παύλου, του ιερού Αυγουστίνου, του μεγάλου Αντωνίου, του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Παράλληλα, παρουσιάζονται και αυτοβιογραφικά κείμενα της εθνικής γραμματείας, που αφορούν τη μεταστροφή στη φιλοσοφία, όπως η μεταστροφή του Μάρκου Αυρηλίου και του Δίωνα Χρυσόστομου.

Συγγράμματα:

1. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Αυτομαρτυρίες μεταστροφής στη γραμματεία των πρώτων χριστιανικών αιώνων*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Δ. Κυρτάτας (επιμέλεια), *Όψις ενυπνίου. Η χρήση των ονείρων στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1993.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[2109] Θεολογικά θέματα από τις Καθολικές Επιστολές της Καινής Διαθήκης

Σκοπός του μαθήματος είναι να ερμηνευτούν ορισμένες από τις επιστολές της Καινής Διαθήκης ώστε να αναδειχθεί ο χαρακτήρας των επιστολών, η θεολογική τους σημασία και κυρίως τα διάφορα προβλήματα της πρωτοχριστιανικής κοινότητας.

Σύγγραμμα:

- Χ. Ατματζίδης, *Ερμηνευτικό Υπόμνημα στην Β' Πέτρον*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

[1808] Ισλάμ και Ισλαμισμός

Στόχος του μαθήματος είναι να δώσει στους διδασκομένους τις γενικές αρχές της ιστορίας και των πολιτικών προεκτάσεων του Ισλάμ στο σύγχρονο κόσμο. Πώς εκφράζονται οι έννοιες της θεοκρατίας, της νεωτερικότητας, του παναραβισμού και του ισλαμισμού στη νεότερη και σύγχρονη ισλαμική ιστορία. Για την επίτευξη των διδακτικών αυτών στόχων εξετάζεται η ιστορία και εξέλιξη του Ισλάμ από την εμφάνισή του έως σήμερα, η γεωγραφία του, η διαίρεσή του σε σουννίτες και σίιτες και σε επιμέρους θρησκευτικο-πολιτικές ομάδες και παρατάξεις, εκτίθενται οι κύριες θρησκευτικές του διδασκαλίες, η έννοια του ισλαμικού δικαίου και η εφαρμογή του εντός των μουσουλμανικών χωρών και προσεγγίζονται οι σύγχρονες θρησκευτικο-πολιτικές ζυμώσεις και ανακατατάξεις των μουσουλμανικών κρατών της Μέσης Ανατολής. Ειδική μνεία γίνεται τέλος, στους μουσουλμάνους της Ευρώπης και ιδιαιτέρως στους μουσουλμάνους της Ελλάδας, αυτόχθονες και μετανάστες.

Σύγγραμμα:

Αγγ. Ζιάκα, *Το σιιτικό Ισλάμ. Οι κοινωνικές και πολιτικές του προεκτάσεις στη Μέση Ανατολή*, εκδ. Harptree, London 2013.

(Αγγ. Ζιάκα)

[1813] Η συνάντηση του Χριστιανισμού με το Ισλάμ: Από το Βυζάντιο έως σήμερα

Εκθεση και διάγραμμα του διαχρονικού διαλόγου μεταξύ Ανατολικής Χριστιανικής Εκκλησίας και Ισλάμ από τους βυζαντινούς χρόνους έως σήμερα. Παρουσίαση της σύγχρονης ελληνικής έρευνας για τον αραβοϊσλαμικό κόσμο και των ποικίλων εκφάνσεών της υπό το πρίσμα θρησκευολογικών, κοινωνικών και ιστορικών προσεγγίσεων με στόχο να διερευνηθεί κατά πόσον η έρευνα: α) συμβάλλει στην αποδόμηση της συλλογικής φαντασιακής εικόνας περί Ισλάμ στην ελληνική αντίληψη, β) γνωστοποιεί τη θρησκευτική και πολιτιστική ετερότητα του αραβοϊσλαμικού κόσμου, γ) οικοδομεί πνεύμα αντικειμενικής επιστημονικής έρευνας και δ) προσφέρει ποικίλες κατανοήσεις και προσεγγίσεις.

Συγγράμματα:

1. Αγγ. Ζιάκα, *Μεταξύ πολεμικής και διαλόγου. Το Ισλάμ στη βυζαντινή, μεταβυζαντινή και νεότερη ελληνική γραμματεία*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2010.
2. J. Koder, *Το Βυζάντιο ως χώρος. Εισαγωγή στην Ιστορική Γεωγραφία της Ανατολικής Μεσογείου στη Βυζαντινή Εποχή*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Αγγ. Ζιάκα)

[1718] Καινή Διαθήκη και Αρχαιολογία

Στο μάθημα παρουσιάζεται με πλούσιο εποπτικό υλικό η συμβολή της αρχαιολογίας στην ερμηνεία της Καινής Διαθήκης. Αξιοποιούνται ερμηνευτικά όλες οι τελευταίες αρχαιολογικές ανακαλύψεις σχετικά με τις παύλειες επιστολές αλλά και τα ευαγγέλια. Στόχος του μαθήματος είναι να φανερώσει τον τρόπο ζωής των χριστιανών του πρώτου αιώνα, να εκτιμήσει τη συμβολή της βιβλικής αρχαιολογίας στις σπουδές της Εγγύς Ανατολής γενικότερα και στην ερμηνεία της Αγίας Γραφής ειδικότερα. Ακόμη, συγκεκριμένες περικοπές από την Καινή Διαθήκη αναλύονται με τη συνδρομή των ευρημάτων των αρχαιολογικών ανασκαφών στη γη του Ισραήλ, την Έφεσο, την Ελλάδα (Φίλιπποι, Θεσσαλονίκη, Κόρινθος) και την Ιταλία (Πομπηία, Herculaneum). Τέλος, θα γίνει εκτενής αναφορά σε αρχαιότητες (οστεοφυλάκια Ιακώβου και Καϊάφα, κολυμπήθρα του Σιλβάμ, τάφος στο Talriot, σάβανο του τάφου στην κοιλάδα Εννόμ, κ.α.) οι οποίες απασχόλησαν τα μέσα ενημέρωσης και έγιναν ευρέως γνωστά στον χριστιανικό κόσμο.

Σύγγραμμα:

- Μ. Γκουτζιούδης, *Καινοδιαθηκικές μελέτες με τη συνδρομή της αρχαιολογίας*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2011.

(Μ. Γκουτζιούδης)

**B. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

**[2112] Η διαμόρφωση και το περιεχόμενο των Γενικών Κανονισμών
(1858-1860)**

Θα προσεγγιστεί η διαμόρφωση των Γενικών Κανονισμών με το τέλος του Γεροντισμού και θα μελετηθεί το ελληνικό κείμενο των Γενικών Κανονισμών που αποτελούσε έως το τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1923) μια μορφή συνταγματικού κειμένου για τους Ορθοδόξους (Ελληνόφωνους, Σλαβόφωνους, Βλαχόφωνους, Αρβανιτόφωνους και Τουρκόφωνους) Ρωμιούς.

Σύγγραμμα:

Κωνσταντίνος Π. Σπανούδης, *Ιστορικοί σελίδες: Ιωακείμ ο Γ', επιμέλεια - εισαγωγή - βιογραφίες επανέκδοσης* Μητρ. Ανδρέα Νανάκη, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000.

(Μητρ. Ανδρέας Νανάκης)

[1031] Μνημειακή Τοπογραφία της Χριστιανικής Θεσσαλονίκης

Διεξοδική παρουσίαση, με βάση παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες, των ναών της Θεσσαλονίκης από τον 4^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα. Πλαισίωση του μαθήματος με προβολές διαφανειών και επισκέψεις στα ίδια τα μνημεία.

Σύγγραμμα:

Μαρία Καζαμία-Τσέρνου, *Μνημειακή τοπογραφία της Χριστιανικής Θεσσαλονίκης. Οι ναοί. Α' (4^{ος}-8^{ος} αι.)*, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2009.

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

[1681] Εισαγωγή στην τέχνη της Αγιογραφίας

Σύγγραμμα:

Κωνσταντίνος Ξενόπουλος, *Κόπος και σπουδή*, Κατερίνη 1996.

(Μ. Καζαμία - Τσέρνου)

[2113] Το πρόβλημα του κακού κατά τον ιερό Φώτιο

Το μάθημα πραγματεύεται το πρόβλημα του κακού στις σημαντικότερες οντολογικές, ανθρωπολογικές, ηθικές και κοινωνικές εκφάνσεις και πτυχές του, με βάση τη θεολογική και ερμηνευτική σκέψη του Φωτίου Κωνσταντινουπόλεως, που σφράγισε με την παρουσία του τον θεολογικό 10^ο αιώνα της Χριστιανικής Ανατολής.

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με την θεολογική, πνευματική αλλά και αγιολογική φυσιογνωμία του ιερού Φωτίου.

Σύγγραμμα:

Παναγιώτης Αρ. Υφαντής, *Η απομόθωση του κακού. Σπουδή στη θεολογική σκέψη του ιερού Φωτίου*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2015.

(Π. Υφαντής)

[1230] Χριστιανική μνημειακή τοπογραφία της Ραβέννας (ιστορικό πλαίσιο, αρχιτεκτονική, ψηφιδωτός διάκοσμος)

Εξετάζεται η αρχιτεκτονική των παλαιοχριστιανικών βασιλικών, των περικεντρών κτιρίων, των παρεκκλησίων και των κοσμικών κτιρίων της Ραβέννας, ο ψηφιδωτός διάκοσμος των μνημείων της και ο γλυπτός πλούτος των κτισμάτων ορθοδόξων και αρειανικών.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες αρχαιολογικο-θεολογικές γνώσεις, που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν καλλιτεχνικά την περίοδο της πρώιμης χριστιανικής εποχής και τα μνημεία της Ραβέννας με ενδιαφέροντα εκθέματα παλαιοχριστιανικής, μεσαιωνικής και βυζαντινής περιόδου.

Σύγγραμμα:
Κ. Χαραλαμπίδης, *Τα μνημεία της Ραβέννας*, έκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2002.

(Γλ. Χατζούλη)

[1504] Ρωσική πνευματικότητα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάδειξη της πνευματικότητας των ανατολικοσλαβικών κοινωνιών, όπως αποτυπώθηκε και συνεχίζει να εξελίσσεται στις ποικίλες διασταυρώσεις της θεολογίας τους με την ιστορία και τον πνευματικό και υλικό πολιτισμό. Αναλύονται τα χαρακτηριστικά της ανατολικοσλαβικής πνευματικότητας, όπως διαμορφώθηκαν από τον εκχριστιανισμό έως τον 20ό αι. Σημαντική θέση κατέχει η μελέτη των μεσαιωνικών πηγών, της νεότερης ουκρανικής και ρωσικής λογοτεχνίας (18ος-20ός αι) καθώς και του λαϊκού υλικού πολιτισμού. Σκοπός του μαθήματος είναι η διεπιστημονική προσέγγιση του ρωσικού θρησκευτικού φαινομένου και οι αλληλεπιδράσεις του με τον παγκόσμιο πολιτισμό.

Σύγγραμμα:
Γιάννα Κατσόβσκα-Μαλιγκούδη, *Η αυτοκρατορική Ρωσία (1613-1917)*, Αθήνα: GUTENBERG, 2008.

(Ελ. Οικονόμου)

[2066] Ο μοναχισμός στον Ορθόδοξο Σλαβικό κόσμο. Ιστορία και εξέλιξη

Στο μάθημα παρουσιάζεται η ιστορία και εξέλιξη του μοναχισμού στον παραδοσιακό ορθόδοξο σλαβικό κόσμο (Ρωσία, Βουλγαρία, Σερβία) από τον 9^ο αιώνα, οπότε ξεκίνησε ο εκχριστιανισμός του και ήρθε σε επαφή με τον μοναχισμό και μέχρι τις ημέρες μας. Ειδικότερα παρουσιάζεται: α) η γνωριμία των Σλάβων με τον μοναχισμό την πρώτη περίοδο μετά τον εκχριστιανισμό τους και αναλύεται η πορεία διάδοσης και καθιέρωσής του.

β) η ζωή και η δράση των κυριότερων εκπροσώπων του μοναχισμού στη Ρωσία, τη Βουλγαρία και τη Σερβία και τα μοναστικά κέντρα με τα οποία συνέδεσαν τη δράση τους.

γ) τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της μοναχικής παράδοσης όπως εξελίχθηκε στις παραπάνω χώρες αποτυπώνοντας την ιδιοπροσωπία του κάθε λαού.

και δ) η ιδιαίτερη συμβολή του μοναχισμού στην πνευματική και πολιτισμική ταυτότητα του κάθε λαού ξεχωριστά.

Σύγγραμμα

Η. Ευαγγέλου, *Ο ησυχασμός στον κόσμο των νοτίων Σλάβων τον 14^ο αιώνα. Επιδράσεις στον πνευματικό, εκκλησιαστικό και πολιτικό τους βίο*, [εκδ. Πουρναρά] Θεσσαλονίκη 2010.

(Η. Ευαγγέλου)

[1991] Προσφυγικοί πληθυσμοί στις Μητροπόλεις της ελληνικής επικράτειας

Αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος αποτελεί η εγκατάσταση των προσφύγων στην ελληνική επικράτεια μετά τη μικρασιατική καταστροφή και η αρωγή της Εκκλησίας στην αποκατάστασή τους από την ελληνική πολιτεία.

Σύγγραμμα:

Μητρ. Ανδρέας Νανάκης, *Μικρά Ασία. Προσφυγικά ατελεύτητα*, Θεσσαλονίκη, εκδ. Σταμούλη 2012.

(Αντ. Κυριατζή)

[1799] Μεθοδολογία έρευνας και συγγραφής επιστημονικής μελέτης

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εξέταση των σταδίων έρευνας και συγγραφής επιστημονικής μελέτης. Παρέχονται στοιχεία βιβλιοθηκονομίας για τη σύνταξη βιβλιογραφίας, εργαλεία έρευνας για την εκκλησιαστική ιστορία και τους άλλους τομείς της Θεολογίας. Εξετάζονται τα στάδια εκπόνησης επιστημονικής μελέτης, από τη συλλογή

και επεξεργασία υλικού, μέχρι τη σύνταξη, δημοσίευση και τυπογραφικές διορθώσεις κειμένου.

Σύγγραμμα:

Αντ. Κυριατζή, Ανδρέας Παπαδόπουλος Βρετός. *Βιογραφία-εργογραφία. Συμβολή στην ιστορία της συγκρότησης Θεολογικών Βιβλιογραφιών*, Θεσσαλονίκη, Πουρναράς 2009.

(Αντ. Κυριατζή)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

[2118] Η Χαρισματική Θέωση στην Ορθόδοξη Ανατολή και η νομική θεώρηση της σωτηρίας στην Δύση

Σύγγραμμα:

Δημήτριος Τσελεγγίδης, *Η σωτηριολογία του Δυτικού Χριστιανισμού*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη.

(Δ. Τσελεγγίδης)

[2123] Η αιρετική διδασκαλία του Ευνομίου

Συγγράμματα:

1. Πρωτοπρ. Ιωάννης Ρωμανίδης, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία της Ορθόδοξου Καθολικής Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, τ.1.

2. J. P. Migne, *Patrologia Graeca*, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, Ελληνική Πατρολογία, τ.36, Κέντρο Πατερικών Μελετών.

(Λ. Σιάσος)

[2124] Ορθοδοξία και Προτεσταντισμός (17ος αι.)

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελής, *Τίποτα ενάντια στη συνείδηση: Ο Μητροφάνης Κριτόπουλος σε θεολογικό διάλογο και η δογματική σημασία της Ομολογίας του*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελής)

[2125] Ο θεολογικός προβληματισμός κατά την Ιουστινιάνεια περίοδο (6ος αι.) και νεότερη έρευνα

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελής, *Νεοχαλκηδονισμός: Δογματικός τρόπος διαίρεσης ή τόπος οικουμενικής συνύπαρξης*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελής)

[2126] Ο Εκκλησιολογικός προβληματισμός κατά την πορεία προς την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Συγγράμματα:

1. Στ. Τσομπανίδης, *Εκκλησία και Εκκλησίες. Η θέση των άλλων χριστιανικών Εκκλησιών στην εκκλησιολογική αυτοσυνειδησία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στα πλαίσια του οικουμενικού διαλόγου*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2013.

2. Αθ. Μπασδέκης, *Εμείς και οι άλλοι: Η Ορθόδοξη Εκκλησία και οι άλλες Εκκλησίες και Ομολογίες - Τι μας ενώνει και τι μας χωρίζει*, εκδ. Κορνηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2012.

(Στ. Τσομπανίδης)

[2127] Οικουμενικές Προσωπογραφίες

Συγγράμματα:

1. Αλ. Κ. Παπαδερός, *Με τον Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίον επί τραχείας οδού. Τα της γενέσεως της Ορθόδοξου Ακαδημίας Κρήτης τεκμήρια*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Γρ. Λαρεντζάκης, *Το καθήκον της Ορθοδοξίας για καταλλαγή και ενότητα. Εξελίξεις και προοπτικές σε μεγάλα θέματα του Οικουμενικού Διαλόγου*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Στ. Τσομπανίδης)

**Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

[2117] Η Ρητορική και οι επιδράσεις της στη διατύπωση του χριστιανικού Κηρύγματος

Συγγράμματα:

1. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Ρητορική και Εκκλησιαστική Ρητορική*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
2. Ευαγγέλου Θεοδώρου, *Μαθήματα Εκκλησιαστικής Ρητορικής ή Ομιλητικής*, εν Αθήναις 1988.

(Δ. Κούκουρα)

[2093] Εξέλιξη και συμβολισμοί λειτουργικών Σκευών και Αμφίων

Εξετάζεται η Ιστορία των λειτουργικών σκευών και αμφίων, η θέση τους στο χώρο του ναού και η ερμηνεία τους με βάση τις σχετικές λειτουργικές πηγές (Συμεών Θεσσαλονίκης, κ.ά.).

Συγγράμματα:

1. π. Κωνσταντίνου Κουκόπουλου, *Το χρώμα των αμφίων στη λειτουργική μας παράδοση*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσ/νίκη 2014.
2. Παναγιώτη Ι. Σκαλτσιή, *Λειτουργικές Μελέτες Ι*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

(Π. Σκαλτσιής)

[2042] Θεία Λατρεία και Οικολογία

Το εν λόγω μάθημα ερευνά τα οικολογικά στοιχεία που μαρτυρούνται στο Εορτολόγιο, το Ευχολόγιο και την Υμνολογία. Η Ύνδικτος είναι εορτή της οικολογίας και θεολογικά αναδεικνύει την εν Χριστώ ανακεφαλαίωση του κόσμου. Στο Ευχολόγιο επίσης υπάρχουν ευχές για τον κόσμο, τη σπορά, τους καιρούς και τους καρπούς. Η Θεία Λειτουργία προβάλλει τον κόσμο και τη δημιουργία ως έργο της αγάπης

του Θεού. Στην Υμνογραφία επίσης υπάρχει έντονο οικολογικό ενδιαφέρον.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτη Ι. Σκαλτοή, *"Εις καιρούς και ενιαυτούς". Η Ύνδικτος ως απαρχή ενιαύσιος και εορτή της οικολογίας*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.

2) *Γηθόσνον Σέβασμα: Αντίδωρον τιμής και μνήμης εις τον μακαριστόν Καθηγητήν της Λειτουργικής Ιωάννην Μ. Φουντούλην*, τ. Α', εκδ. Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Π. Σκαλτοής)

[1186] Σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την πρώιμη Βυζαντινή περίοδο

Διερεύνηση των σχέσεων Εκκλησίας και Αυτοκρατορίας κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο μέσα από την αξιολόγηση των νέων κοινωνικών, πολιτικών και εκκλησιαστικών δεδομένων των αρχών του 4^{ου} αιώνα. Συστηματική μελέτη των διαδοχικών σταδίων που διέπουν τις σχέσεις Εκκλησίας-Πολιτείας κατά την περίοδο πριν από την πρώτη Οικουμενική Σύνοδο. Προσέγγιση της νέας αυτοκρατορικής θρησκευτικής πολιτικής και της αφετηριακής διαδικασίας μεταμόρφωσης της ειδωλολατρικής ρωμαϊκής Πολιτείας σε χριστιανική.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μαγγιώρος, *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δονατιστική έριδα. Συμβολή στη μελέτη των σχέσεων Εκκλησίας- Πολιτείας κατά την Κωνσταντινεια περίοδο*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Βασίλειος Κουκουσάς, *Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας στο Βυζάντιο*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2010.

(Ν. Μαγγιώρος)

[1187] Πηγές και θεσμοί του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου

Χρονολογική και συστηματική παρουσίαση των πηγών του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου. Μελέτη της γένεσης και της εξελι-

κτικής πορείας των πηγών και των θεσμών σε συνάρτηση με το θεσμικό και δικαϊκό πλαίσιο της Πολιτείας. Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στο Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

Συγγράμματα:

1. Παύλος Μενεβίσογλου, *Το Σύνταγμα Ράλλη και Ποτλή και άλλαι εκδόσεις ιερών Κανόνων κατά τον 19ον και 20ον αιώνα*, εκδ. Επέκτασις, Κατερίνη 2014.
2. Ιωάννης Κονιδάρης, *Εγχειρίδιο Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα Α.Ε., Αθήνα - Θεσσαλονίκη 2011.

(Ν. Μαγγιώρος)

[1680] Σύγχρονα εκπαιδευτικά και διδακτικά θέματα

Η θρησκευτική αγωγή στο σχολείο σήμερα και σύγχρονες μεθοδολογίες προσέγγισης της. Η θέση του μαθήματος των Θρησκευτικών στην Δημόσια Εκπαίδευση. Ο ρόλος του Μαθήματος των Θρησκευτικών στην διαμόρφωση στάσεων στους μαθητές. Αμφισβητήσεις της παρεχόμενης θρησκευτικής αγωγής. Προϋποθέσεις διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών. Διδακτικές και άλλες συνέπειες από την εφαρμογή των νέων προγραμμάτων σπουδών και βιβλίων στο μάθημα των Θρησκευτικών. Ο ρόλος του θεολόγου ως παιδαγωγού στο σύγχρονο δημόσιο σχολείο όπως διαμορφώνεται υπό το φως της σημερινής πραγματικότητας στη σχολική τάξη. Η Διαπολιτισμική αγωγή στο σχολείο και η θέση του μαθήματος των Θρησκευτικών. Η διδασκαλία της θρησκείας στο ουδετερόθρησκο σχολείο. Δυναμική της Θρησκευτικής αγωγής και ιδιαιτερότητά της. Παιδαγωγική θεμελίωση και σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις του μαθήματος των Θρησκευτικών. Σχεδιασμός της διδασκαλίας και αξιολόγηση. Εφαρμογή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Νέες Δυνατότητες και μορφές επικοινωνίας μέσω των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Οι νέοι τρόποι επικοινωνίας και διαπολιτισμικής προσέγγισης των λαών μέσω του παγκόσμιου ιστού, πέρα από θρησκεία, φύλο, χρώμα. Χρήση των νέων τεχνολογικών μέσων και εφαρμογών στη διδασκαλία του ΜΘ στη σχολική τάξη.

Συγγράμματα:

1. Βασιλική Μητροπούλου, *Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες στο σύγχρονο σχολείο. Εφαρμογές στη Θρησκευτική Αγωγή*, εκδ. Όστρακο, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Χρήστος Βασιλόπουλος, *Παιδαγωγικά Μελετήματα*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

(Β. Μητροπούλου)

[2091] Η θρησκευτική Αγωγή στην Ευρώπη της διαφορετικότητας

Το μάθημα αφορά στο θέμα Εντατικού Προγράμματος Erasmus. Το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά την διαφορετικότητα στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το βαθμό συμμόρφωσής τους με τις Συστάσεις της ΕΕ, με εστίαση στο μάθημα των Θρησκευτικών και τη διδασκαλία του στα σχολεία. Το μάθημα των Θρησκευτικών και η νέα ευρωπαϊκή πραγματικότητα. Πληροφόρηση για τις ικανότητες και δεξιότητες που πρέπει να κατέχει ο θεολόγος ώστε να αναγνωρίζει και να εκτιμά την διαφορετικότητα. Διαμόρφωση νέας στάσης απέναντι στη διαφορετικότητα και τρόποι αποτελεσματικής διαχείρισης της (διαφορετικότητας) στην τάξη. Επισκέψεις σε διαπολιτισμικά σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, για παρακολούθηση μαθήματος και συζήτηση με τους εκπαιδευτικούς και τον διευθυντή.

Σύγγραμμα:

Ιωάννα Κομνηνού, *Η ευρωπαϊκή διάσταση της Σχολικής Θρησκευτικής Αγωγής*, εκδ. Ελληνοεκδοτική, Αθήνα, 2014.

Σημειώσεις: *email: info@ellinoekdotiki.gr*

(Β. Μητροπούλου – Ν. Παπαγεωργίου – Β. Παπαδοπούλου – Χ. Τουρτούρας)

[1785] Αναλυτικά Προγράμματα ενοριακής εκκλησιαστικής κατ'ήγησης και κατηχητικά βοηθήματα: Ιστορία και προοπτικές

Το περιεχόμενο του μαθήματος επικεντρώνεται στις προσπάθειες σχεδιασμού, ανάπτυξης και αξιολόγησης των Αναλυτικών Προγραμ-

μάτων της ενοριακής εκκλησιαστικής κατήχησης από το 1949 μέχρι σήμερα. Παράλληλα αξιολογούνται διάφορα κατηχητικά βοηθήματα ως προς το περιεχόμενο, τα δομικά χαρακτηριστικά, την παιδαγωγική και διδακτική καταλληλότητα, την αισθητική του εικαστικού μέρους και την τεχνική αρτιότητά τους. Εν κατακλείδι καταγράφονται οι σύγχρονες προσπάθειες σύνθεσης των νέων κατηχητικών βοηθημάτων από φορείς της Εκκλησίας και ιδιώτες.

Σύγγραμμα:

Μ. Ράντζου, *Η Ενοριακή Κατήχηση στην Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο της Κατοχής*, εκδ. Δέσιπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

(Μ. Ράντζου)

[2119] Λατρευτική αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία και κατηχητικές διδακτικές δράσεις

Κάθε κατηχητική και χριστιανοπαιδαγωγική λειτουργία, η οποία στοχεύει στην κάλυψη αναγκών των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας, σχετίζεται με τη λατρευτική αγωγή των παιδιών και των εφήβων. Κατά τη διαπραγμάτευση της εν λόγω αγωγής αναφερόμαστε στη θέση των παιδιών και των εφήβων στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, όπως αυτή καταγράφεται από την ιστορία της, στη θεολογική και χριστιανοπαιδαγωγική θεώρησή της, στο ρόλο της ενορίας, της οικογένειας και του σχολείου, στην πραγμάτωση της λατρευτικής αγωγής και, τέλος, στα προβλήματα και τις δυνατότητες υλοποίησής της.

Συγγράμματα:

1. Ι. Κογκούλης, *Ο εκκλησιασμός των μαθητών. Συμβολή στη λατρευτική Αγωγή*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Εμ. Περσελής, *Κατήχηση και παιδεία. Μελετήματα Χριστιανικής Θρησκευτικής Αγωγής*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2003.

(Μ. Ράντζου)

[2120] Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και καινοτόμες δράσεις στο Μάθημα των Θρησκευτικών

Η διδασκαλία του εν λόγω μαθήματος περιλαμβάνει τρία μέρη:

α. Στην πρώτη θεματική ενότητα, το κεντρικό σημείο αφοράς είναι η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Προσδιορίζεται το θεωρητικό της υπόβαθρο, ενώ παράλληλα εξετάζεται το μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο θα πρέπει να εφαρμόζεται στο σχολείο.

β. Στη δεύτερη θεματική, αναλύονται οι έννοιες της καινοτομίας των καινοτόμων δράσεων και των καινοτόμων προγραμμάτων ως νέων διδακτικών προσεγγίσεων στον χώρο της εκπαίδευσης. Παράλληλα, επιχειρείται μία σύνδεση με τις έννοιες της βιωματικής μάθησης και των βιωματικών δράσεων.

γ. Στην τρίτη θεματική ενότητα, με βάση διδακτικά και ψυχοπαιδαγωγικά κριτήρια προσεγγίζεται η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία ως ο κατεξοχήν ενδεδειγμένος τρόπος διεξαγωγής της διδασκαλίας για την εφαρμογή των καινοτόμων δράσεων στο Μάθημα των Θρησκευτικών.

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Κογκούλης, *Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*, Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Ηλίας Ματσαγγούρας, *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση για το καθημερινό μάθημα και τα προγράμματα του ολοήμερου σχολείου, τα περιβαλλοντικά, τα πολιτιστικά και τα ευρωπαϊκής συνεργασίας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2008.

(Αθ. Στογιαννίδης)

[2092] Τα σχολικά εγχειρίδια του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το εν λόγω μάθημα επικεντρώνεται στη μελέτη των σχολικών εγχειριδίων του Μαθήματος των Θρησκευτικών ως μέσων που διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο κατά τη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης. Στο εισαγωγικό μέρος προσεγγίζονται ορισμένα θέματα που αφορούν γενικότερα στο σχολικό εγχειρίδιο. Ειδικότερα, αναλύονται:

- Οι κυρίαρχες και μη κυρίαρχες τάσεις στην ιστορία της έρευνας των σχολικών εγχειριδίων.
- Οι βασικές αρχές μεθοδολογίας έρευνας των σχολικών εγχειριδίων.
 - Ο ιδεολογικός προσανατολισμός ως επιμέρους λειτουργία του σχολικού εγχειριδίου.
 - Τα κριτήρια ανάλυσης των σχολικών εγχειριδίων.
- Η Ανάλυση Περιεχομένου ως κυρίαρχο παράδειγμα έρευνας των σχολικών εγχειριδίων.
- Η μεθοδολογία διδακτικής ανάλυσης σχολικών εγχειριδίων.
- Η Γεωμετρική Διδακτική Ανάλυση (Ge.Di.An. – Geometric Didactic Analysis).

Με σημείο αφετηρίας τις παραπάνω συνιστώσες προσεγγίζονται τα ισχύοντα σχολικά εγχειρίδια του Μαθήματος των Θρησκευτικών με κριτική ματιά και αναλύονται ως προς δύο σημεία:

α. Το περιεχόμενό τους.

β. Η διδακτική μεθοδολογία που εφαρμόζεται.

Σκοπός του εν λόγω μαθήματος είναι να θέσει προβληματισμούς σχετικά με τη διδακτική καταλληλότητα των Σχολικών Εγχειριδίων του Μαθήματος των Θρησκευτικών που χρησιμοποιούνται στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Συγγράμματα:

1. Αθ. Στογιαννίδης, *Η διδακτική ανάλυση στα Σχολικά Εγχειρίδια του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Εμπειρική έρευνα με εφαρμογή της Γεωμετρικής Διδακτικής Ανάλυσης (Ge.Di.An.)*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Κυριάκος Μπονίδης, *Προδιαγραφές της Εκπαιδευτικής Διαδικασίας*. Θεωρία και Πράξη, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2012.

(Αθ. Στογιαννίδης)

E. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

[954] Θεολογικά ρεύματα της Τουρκοκρατίας

Ερευνάται το πλαίσιο διαμόρφωσης της διδασκαλίας της Εκκλησίας, ο ρόλος των εκκλησιαστικών δικαστηρίων, των Νομοκανονικών Συλλογών και των Εξομολογηταρίων κατά την Τουρκοκρατία. Εξετάζεται η ερμηνεία του Μωσαϊκού Δεκαλόγου και αναπτύσσονται πτυχές της ηθικής και της Ποιμαντικής κατά την εποχή αυτή. Ακόμη παρουσιάζονται οι απαρχές της Νεοελληνικής Θεολογίας με επίκεντρο σπουδαιές εκκλησιαστικές μορφές όπως του Μακαρίου Νοταρά, Βικεντίου Δαμοδού, Νικοδήμου Αγιορείτου, Κοσμά Αιτωλού και Αθανασίου Παρίου. Γίνεται επίσης λόγος για τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά και τις περιπέτειες των έργων του.

Συγγράμματα:

1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Θεολογικά ρεύματα της τουρκοκρατίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
2. Γεώργιος Μαντζαρίδης, *Οδοιπορικό θεολογικής ανθρωπολογίας*, έκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2008
3. G. Podskalsky, *Η ελληνική θεολογία επί Τουρκοκρατίας 1453-1821*, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2005.

(π. Β. Καλλιακμάνης)

[2101] Φύλο - Θρησκεία - Πολιτισμός

Σύγγραμμα:

- Αναστασία Μπιτσάνη, *Οι γυναίκες του Γκρέκο*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ν. Παπαγεωργίου)

[2032] Ψηφιακή διατήρηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Κατασκευή ιστοσελίδων

Η προοπτική της διανυόμενης εποχής αναδεικνύει τον δυναμικό χώρο της Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως ένα πεδίο ιδιαίτερου επιστημονικού και τεχνολογικού ενδιαφέροντος με άμεσες και χρηστικές εφαρμογές. Αποδεικτικό στοιχείο αποτελεί το πολύπτυχο ερευνητικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε παγκόσμιο.

Αντικείμενα του μαθήματος:

- A. Τεχνικές ψηφιακής ανάκτησης και διατήρησης έργων.
- B. Ψηφιακές συλλογές.
- Γ. Ψηφιακά μουσεία.
- Δ. Σχεδίαση και δημοσιοποίηση ιστοσελίδων.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μυρίδης, *Τεχνολογία και Πληροφορική στο χώρο του Πολιτισμού*, εκδ. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2013.
2. *Adobe DreamWeaver CC Βήμα προς Βήμα*, Συλλογικό έργο, μτφρ. Αγαμέμνων Μηλιός, εκδ. Γκιούρδα, 2013.
3. Νικόλαος Μυρίδης, *Εφαρμογές της Πληροφορικής στην Θεολογία και τον Πολιτισμό*, Θεσσαλονίκη 2013.

(N. Μυρίδης)

[2102] Κυβερνητική - Έξυπνη (smart) ψηφιακή εποχή. Ηλεκτρονική διακυβέρνηση: Οργανισμοί, Φορείς, Χορηγίες.

Η Κυβερνητική ασχολείται με την εποπτική σχεδίαση και υλοποίηση έργων και διαδικασιών· έχει εφαρμογή σε ποικίλα πεδία, από την θεωρία συστημάτων μέχρι την θεωρία οργάνωσης. Η εξειδίκευση στον χώρο αυτό δίνει στον φοιτητή την ικανότητα να διαχειρίζεται και να ιεραρχεί εποπτικά το έργο που πρόκειται να υλοποιήσει.

Άμεση εφαρμογή της κυβερνητικής είναι η οργάνωση δεδομένων. Η προοπτική και αναγκαιότητα της οργάνωσης είναι κυρίαρχη και θεμελιώδης για την πρόοδο όχι μόνο της έρευνας και της επιστήμης αλλά και κάθε άλλου φάσματος στην ζωή των ανθρώπων και στις κοινωνίες. Η αντίστοιχη μεθοδολογία της ιεράρχησης και οργάνωσης δεδομένων

στους η/υ και ευρύτερα στον κυβερνοχώρο παρουσιάζεται στα πλαίσια του μαθήματος. Η ωφέλεια από την εξειδίκευση στους τομείς του μαθήματος αυτού ανάγεται στην απόκτηση από τους φοιτητές ενός σημαντικού ποσοστού αύξησης της εργοδικότητάς τους (δηλ. της ικανότητάς τους να παράγουν ωφέλιμο έργο) σε σχέση με τους μη εξειδικευμένους προς αυτήν την κατεύθυνση. Εφαρμογή σε θεολογικά δεδομένα.

Χρηστικά εργαλεία: Access, προγράμματα μοντελοποίησης

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μυρίδης, *Πλαίσιο της Πληροφορικής: Θεωρία και εφαρμογές*, 2013.

2. *Εισαγωγή στην εξόρυξη δεδομένων και τις αποθήκες δεδομένων*. Αλ. Νανόπουλος - Γ. Μανωλόπουλος, εκδ. Νέων Τεχνολογιών 2008.

3. Dieter, *Engineering Design*, Mc Graw Hill 2008.

(Ν. Μυρίδης)

[2105] Φτώχεια και αφθονία στην καταναλωτική κοινωνία

Σύγγραμμα:

Χρήστος Τσιρώνης, *Ο καταναλωτισμός στη σύγχρονη κοινωνική θεωρία. Τομές στο έργο του Z. BAUMAN*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσ/νίκη 2013.

(Χρ. Τσιρώνης)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

[910] Βιβλική εβραϊκή γλώσσα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εκμάθηση της γλώσσας του πρωτότυπου κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Συντακτικό.

Συγγράμματα:

1. Δ. Δοϊκος - Μ. Κωνσταντίνου, *Στοιχεία Βιβλικής Εβραϊκής Γλώσσας. Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.
2. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, εκδ. German Bible Society, ⁵1997.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[2110] Τα συναισθήματα ως οικουμενική απόκριση στον κόσμο: Θεωρητικές προσεγγίσεις των συναισθημάτων στη διάρκεια της Ελληνορωμαϊκής εποχής

Α. Περιεχόμενο μαθήματος

Η οικουμενικότητα των ανθρώπινων συναισθημάτων έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον των ιστορικών που επιχειρούν να διερευνήσουν το ρόλο και τη σημασία τους στη διαμόρφωση της πολιτικής, κοινωνικής και θρησκευτικής συνάφειας κάθε εποχής. Ωστόσο, όπως καθίσταται σαφές από την επιλογή των ερωτήσεων που θέτουν συνήθως των παραπάνω ερευνητών, η θέση των συναισθημάτων στο ιστορικό γίγνεσθαι είναι δυνατόν να μελετηθεί μόνο σε σαφώς προσδιορισμένες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα, στο πλαίσιο του πολιτικού λόγου στην ελληνιστική Αθήνα, όπως αυτό αντανακλάται σε διάφορα διατάγματα· στο περιβάλλον πόλεων και σημαντικών ιερών διάφορες ης Μικράς Ασίας κατά τη

διάρκεια του δευτέρου και τρίτου μ.Χ. αιώνα· στην ρωμαϊκή Αίγυπτο και ούτω καθεξής.

Στην αρχαία ιστορία, η ανάγκη να μελετηθούν τα συναισθήματα σε πλαίσια επικοινωνίας υπαγορεύεται συνήθως από τις πηγές (γραιπές και μνημειακές), δηλ. τις δημηγορίες, τις επιστολές, την ιστοριογραφία, τα διατάγματα, τα αφιερώματα και τις προσευχές, των ανθρώπων προς τους θεούς κτλ. Η σημασία των συναισθημάτων έγκειται κυρίως στο γεγονός ότι αποτελούν αποφασιστικό παράγοντα που διαμορφώνει την επικοινωνία ανάμεσα στο θεϊκό και ανθρώπινο κόσμο, καθώς επίσης στη δημιουργία όλων αυτών των παραγόντων που επιδρούν καθοριστικά στη ζωή και στην εν γενεί σκέψη των ανθρώπων. Δε θα πρέπει να μας διαφεύγει άλλωστε ότι τα συναισθήματα κοινοποιούν πληροφορίες που είναι σχετικές με τις προθέσεις και την πιθανή συμπεριφορά των ανθρώπων κατά την κοινωνική αλληλεπίδραση τόσο μεταξύ τους όσο και με τους θεϊκούς φορείς. Υπό αυτό το πρίσμα, η μελέτη των συναισθημάτων στον αρχαίο ελληνικό κόσμο μπορεί να εμβαθύνει την ιστορική γνώση και κατανόηση των πηγών από την πλευρά του τρόπου που αυτές γίνονται αντιληπτές και επηρέαζαν τους ανθρώπους της εποχής.

B. Στόχοι - σκοποί του μαθήματος

- Να μελετηθούν τα συναισθήματα στο πλαίσιο επικοινωνίας που υπαγορεύονται συνήθως από τις πηγές (γραιπές και μνημειακές) του αρχαίου κόσμου (800 π.Χ. - 600 μ.Χ).
- Να μελετηθεί η κοινωνικο-πολιτικό, θρησκευτικός και ιδιωτικός βίος των ανθρώπων της αρχαιότητας, προκειμένου να κατανοηθεί η θέση και η σημασία των συναισθημάτων (φόβος, θυμός, λύπη, ελπίδα).

Γ. Βιβλιογραφία

Althoff, G. (1996) «Empörung, Zerknirschung. 'Emotionen' in der öffentlichen Kommunikation des Mittelalters», *Fruhmittelalterliche Studien* 30, 60-79.

--- (2005) «Gefühle in der öffentlichen Kommunikation des Mittelalters, in C. Benthien», A. Fleig, and I. Kasten (eds.), *Emotionalität. Zur Geschichte der Gefühle*, Cologne, pp. 82-99.

--- (2006) «Tränen und Freude. Was interessiert Mittelalter-Historiker an Emotionen?», *Fruhmittelalterliche Studien* 40, 1-11.

Ambroise-Rendu, A.- C., C. Delporte, L. Dumasy, and L. Artiaga (2008) *L'indignation. Histoire d'une émotion politique et morale (XIXe-XXe siècles)*, Paris.

Aschmann, B. (ed.) (2005) *Gefühl und Kalkül. Der Einfluss von Emo-*

tionen auf die Politik des 19. und 20. Jahrhunderts, Stuttgart.

Athanasidou, A., P. Hantzaroula, and K. Yannakopoulos (2008) «Towards a New Epistemology: The 'Affective Turn'», *Historiein* 8, 5-16.

Averill, J. R. (1982) *Anger and Agression: An Essay on Emotion*, New York.

Averill, J. R. and E. P. Nunley (1988) «Grief as an Emotion and as a Disease: A Social-Constructionist Perspective», *Journal of Social Issues* 44, 79-95.

Borgeaud, P. and A. - C. Rendu Loisel (eds.) (2009) *Violentes émotions. Approches comparatistes* (Recherches et Rencontres, 27), Geneva.

Bormann, P., T. Freiburger, and J. Michel (eds.) (2010) *Angst in den internationalen Beziehungen*, Göttingen.

Borutta, M. and N. Verheyn (eds.) (2010) *Die Präsenz der Gefühle. Männlichkeit und Emotion in der Moderne*, Bielefeld.

Bouvier, D. (2011) «Du frisson (*phrikê*) d'horreur au frisson poétique: interprétation de quelques émotions entre larmes chaudes et sueurs froides chez Platon et Homère», *Métis* n.s. 9, 15-36.

Bowman, J. (2006) *Honor: A History*, New York.

Braund, S. and G. W. Most (eds.) (2003) *Ancient Anger: Perspectives from Homer to Galen*, Cambridge.

Brody, L. R. and J. A. Hall (2008) «Gender and Emotions in Context», in Lewis, M., L. M. Haviland-Jones and L. Feldman Barrett (eds.) (2008), *Handbook of Emotions*, New York (third edition), 2008, pp. 395-408.

Buck, R. (1983) «Emotional Development and Emotional Education», in R. Plutchik and H. Kellerman (eds.), *Emotion: Theory, Research, and Experience*, New York, pp. 259-292.

Buytedjik, F. J. J. (1950) «The Phenomenological Approach to the Problem of Feelings and Emotions», in M. L. Reymert (ed.), *Feelings and Emotions: The Mooshear Symposium*, New York, pp. 127-141.

Cairns, D. L. (2008) «Look Both Ways: Studying Emotion in Ancient Greek», *Critical Quarterly* 50, 43-63.

--- (2009) «Weeping and Veiling: Grief, Display, and Concealment in Ancient Greek Culture», in Fögen, T. (ed.) (2009) *Tears in the Graeco-Roman World*, Berlin 2009, pp. 37-57.

--- (2011) «Looks of Love and Loathing: Cultural Models of Vision and Emotion in Ancient Greek Culture», *Métis* n.s. 9, 37-50.

Calame, C. (2009) «Émotions et performance poétique: la 'katharsis' érotique dans la poésie mélique des cités grecques», in Borgeaud, P. and A.-C. Rendu Loisel (eds.) (2009) *Violentes émotions. Approches comparatistes* (Recherches et Rencontres, 27), Geneva 2009, pp. 29-55.

Cameron, A. (1985) *Procopius and the Sixth Century*, London/New

York.

Camporesi, P. (1990) *The Fear of Hell: Images of Damnation and Salvation in Early Modern Europe*, Cambridge.

Chaniotis, A. (2009) «A Few Things Hellenistic Audiences Appreciated in Musical Performances», in M. C. Martinelli (ed.), *La musa dimenticata. Aspetti dell'esperienza musicale greca in età ellenistica*, Pisa, pp. 75–97.

--- (2010) «Dynamic of Emotions and Dynamic of Rituals. Do Emotions Change Ritual Norms?», in C. Brosius and U. Hüskén (eds.), *Ritual Matters: Dynamic Dimensions in Practice*, London, pp. 208–233.

--- (2011) «Emotional Community through Ritual. Initiates, Citizens, and Pilgrims as Emotional Communities in the Greek World», in A. Chaniotis (ed.), *Ritual Dynamics in the Ancient Mediterranean: Agency, Emotion, Gender, Representation*, Stuttgart, pp. 264–290.

Clore, G. L. and A. Ortony (2008) «Appraisal Theories: How Cognition Shapes Affect into Emotion», in Lewis, M., L. M. Haviland-Jones and L. Feldman Barrett (eds.) (2008), *Handbook of Emotions*, New York (third edition), 2008, pp. 628–642.

Damasio, A. R. (1994) *Descartes' Error. Emotion, Reason, and the Human Brain*, New York.

Davitz, J. L. (1969) *The Language of Emotion*, New York.

Delumeau, J. (1978) *La peur en Occident (XIVe-XVIIIe siècles). Une cité assiégée*, Paris.

--- (1983) *Le péché et la peur. La culpabilisation en Occident (XIIIe-XVIIIe siècles)*, Paris.

--- (1989) *Rassurer et protéger. Le sentiment de sécurité dans l'Occident d'autrefois*, Paris.

Denzin, N. K. (1984) *On Understanding Human Emotion*, San Francisco.

de Rivera, J. (1977) *A Structural Theory of Emotions*, New York.

--- (1992) «Emotional Climate: Social Structure and Emotional Dynamics», *International Review of Studies of Emotions* 2, 197–218.

de Rivera, J. and C. Grinkis (1986) «Emotions as Social Relationships», *Motivation and Emotion* 10, 351–369.

Dodds, E. R. (1965) *Pagan and Christian in an Age of Anxiety: Some Aspects of Religious Experience from Marcus Aurelius to Constantine*, Cambridge.

Dutsch, D. and D. Konstan (2011) «Women's Emotions in New Comedy», in Munteanu, D. L. (ed.) (2011) *Emotion, Genre, and Gender in Classical Antiquity*, London 2011, pp. 57–88.

Ekman, P. (1982) *Emotion in the Human Face*, Cambridge (second edition).

--- (1992) «Facial Expressions of Emotions: New Findings, New Questions», *Psychological Science* 3, 34–38.

Ellsworth, P. C. (1991) «Some Implications of Cognitive Appraisal Theories of Emotion», *International Review of Studies on Emotion* 1, 143–160.

Fischer, A. H. and A. S. R. Manstead (2008) «Social Functions of Emotion», in Lewis, Haviland-Jones, and Feldman Barrett (eds.) (2008), *Handbook of Emotions*, New York (third edition). 2008, pp. 456–469.

Fitzgerald, J. T. (ed.) (2007) *Passions and Moral Progress in Greco-Roman Thought*, London/ New York.

Flick, S. and A. Hornung (eds.) (2011) *Sexed Sentiments: Interdisciplinary Perspectives on Gender and Emotion*, Amsterdam.

Fögen, T. (ed.) (2009) *Tears in the Graeco-Roman World*, Berlin.

Fortenbaugh, W. W. (2002) *Aristotle on Emotion*, London (second edition).

Frevert, U. (1995) *Ehrenmänner. Das Duell in der bürgerlichen Gesellschaft*, Munich.

--- (2009) «Was haben Gefühle in der Geschichte zu suchen?», *Geschichte und Gesellschaft* 35, 183–209.

--- (ed.) (2011) *Emotions in History – Lost and Found*, Budapest.

Frijda, N. H. (1986) *The Emotions*, Cambridge.

Gammerl, B. (2012) «Emotional Styles: Concepts and Challenges», *Rethinking History* 16/2, 161–175.

Gemünden, P. von (2009) «La gestion de l'angoisse et de l'agression dans l'Évangile de Jean. Une contribution à la psychologie du christianisme primitive», in Borgeaud, P. and A.-C. Rendu Loisel (eds.) (2009) *Violentes émotions. Approches comparatistes* (Recherches et Rencontres, 27), 2009, pp. 135–166.

Glassner, B. (1999) *The Culture of Fear. Why Americans Are Afraid of the Wrong Things*, New York.

Goodwin, J., J. M. Jasper, and F. Polletta (eds.) (2001) *Passionate Politics: Emotions and Social Movements*, Chicago.

Graver, M. R. (2007) *Stoicism and Emotion*, Chicago/London.

Greenwood, J. D. (1992) «The Social Constitution of Emotion», *New Ideas in Psychology* 10, 1–18.

Greiner, B., C. T. Müller, and D. Walter (eds.) (2009) *Angst im Kalten Krieg*, Hamburg.

Grottanelli, C. (1991) «Do ut des?», in G. Bartoloni et al. (eds.), *Atti del convegno internazionale 'Anathema. Regime delle offerte e vita dei santuari nel mediterraneo antico'*, Roma 15–18 Giugno 1989 (Scienze dell'antichità 3/4, 1989/90), Rome, pp. 45–55.

Harré, R. (ed.) (1986) *The Social Construction of Emotions*, London.

Harré, R. and W. G. Parrott (eds.) (1996) *The Emotions Social, Cultural and Biological Dimensions*, London/Thousand Oaks/New Delhi.

Harris, W. V. (2001) *Restraining Rage: the Ideology of Anger Control in Classical Antiquity*, Cambridge, Ma./London.

Heise, D. R. and J. O'Brien (1993) «Emotion Expression in Groups», in Lewis and Haviland (eds.) *Handbook of Emotions*, New York 1993, pp. 489–498.

Henry, A. S. (1996) «The Hortatory Intention in Athenian State Decrees», *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 112, 105–119.

Hitzer, B. (2011) «Emotionsgeschichte – ein Anfang mit Folgen, Humanities – Sozial- und Kulturgeschichte 23 November 2011» (<http://hsozkult.geschichte.hu-berlin.de/forum/2011-11-001>>).

Hochschild, A. R. (1990) «Ideology and Emotional Management: a Perspective and Path for Future Research», in T. D. Kemper (ed.), *Research Agendas in the Sociology of Emotions*, Albany, pp. 117–142.

Johnson-Laird, P. N. and K. Oatley (2000) «Cognitive and Social Construction in Emotions», in M. Lewis and J. M. Haviland-Jones (eds.), *Handbook of Emotions*, New York/London (second edition), pp. 458–475.

Kaldellis, (2007) «The Literature of Plague and the Anxieties of Piety in Sixth-Century Byzantium», in F. Mormando and T. Worcester (eds.), *Piety and Plague from Byzantium to the Baroque*, Kirksville, pp. 1–22.

Kasten, I., G. Stedmann, and M. Zimmermann (2002), «Lucien Febvre und die Folgen. Zu einer Geschichte der Gefühle und ihrer Erforschung», in I. Kasten, G. Stedmann, and M. Zimmermann (eds.), *Kulturen der Gefühle in Mittelalter und Früher Neuzeit* (Querelles. Jahrbuch für Frauen- und Geschlechterforschung 7), Berlin, pp. 9–26.

Kaster, R. A. (2005) *Emotion, Restraint, and Community in Ancient Rome*, Oxford.

Kemper, T. D. (1978) *A Social Interactional Theory of Emotions*, New York.

--- (1991) «An Introduction to the Sociology of Emotions», *International Review of Studies on Emotion* 1, 301–349.

--- (1993) «Sociological Models in the Explanation of Emotions», in Lewis and Haviland (eds.) *Handbook of Emotions*, New York, 1993, pp. 41–52.

Kerner, M. (ed.) (1997) *Technik und Angst. Zur Zukunft der industriellen Zivilisation*, Aachen.

Klimó, Á. von and R. Malte (eds.) (2006) *Rausch und Diktatur. Inszenierung, Mobilisierung und Kontrolle in totalitären Systemen*, Frankfurt.

Knuuttila, S. (2006) *Emotions in Ancient and Medieval Philosophy*, Ox-

ford.

Konstan, D. (2006) *The Emotions of the Ancient Greeks: Studies in Aristotle and Classical Literature*, Toronto/Buffalo/London.

--- (2009) «Y a-t-il une histoire des émotions?», in Borgeaud, P. and A.-C. Rendu Loisel (eds.) (2009) *Violentes émotions. Approches comparatistes* (Recherches et Rencontres, 27), Geneva 2009, pp. 15–28.

Konstan, D. and N. K. Rutter (eds.) (2003) *Envy, Spite and Jealousy: the Rivalrous Emotions in Ancient Greece*, Edinburgh.

Kristjánsson, K. (2007) *Aristotle, Emotions, and Education*, Aldershot.

Lambert, S. D. (2011a) «What Was the Point of Inscribed Honorific Decrees in Classical Athens?», in S. D. Lambert (ed.), *Sociable Man. Essays in Greek Social Behaviour in Honour of Nick Fisher*, Swansea, pp. 193–210.

--- (2011b) «Some Political Shifts in Lykourgan Athens», in V. Azoulay and P. Ismard (eds.), *Clisthène et Lycurge d'Athènes. Autour du politique dans la cité classique*, Paris, pp. 175–190.

Lateiner, D. (2009) «Tears and Crying in Hellenic Historiography: Dacryology from Herodotus to Polybius», in Fögen, T. (ed.) (2009) *Tears in the Graeco-Roman World*, Berlin, 2009, pp. 105–134.

Lazarus, R. S. (1984) «On the Primacy of Cognition», *American Psychologist* 39, 124–129.

--- (1991) *Emotion and Adaptation*, New York.

Lazarus, R. S. and C. A. Smith (1988) «Knowledge and Appraisal in the Cognition-Emotion Relationship», *Cognition and Emotion* 2, 281–300.

Leventhal, H. and K. Scherer (1987) «The Relationship of Emotion and Cognition: A Functional Approach to a Semantic Controversy», *Cognition and Emotion* 1, 3–28.

Lewis, M. and L. M. Haviland (eds.) (1993), *Handbook of Emotions*, New York.

Lewis, M., L. M. Haviland-Jones and L. Feldman Barrett (eds.) (2008), *Handbook of Emotions*, New York (third edition).

Luraghi, N. (2010) «The Demos as Narrator: Public Honours and the Construction of Future and Past», in H.-J. Gehrke, N. Luraghi, and L. Foxhall (eds.), *Intentional History: Spinning Time in Ancient Greece*, Stuttgart, pp. 247–263.

MacMullen, R. (2003) *Feelings in History*, Claremont.

Matt, S. J. (2011) «Current Emotion Research in History, or, Doing History from the Inside Out», *Emotion Review* 3/1, 117–124.

Matsumoto, D. et al. (2008) Facial Expressions of Emotion, in Lewis, Haviland-Jones, and Feldman Barrett (eds.) *Handbook of Emotions*, New York (third edition). 2008, pp. 211–234.

McLean, B. H. (2002) *An Introduction to Greek Epigraphy of the Hellen-*

istic and Roman Times from Alexander the Great Down to the Reign of Constantine (323 B.C.–A.D.337), Ann Arbor.

Meineck, P. (2011) «The Neuroscience and the Tragic Mask», *Arion* 19/1, 113–158.

Menninghaus, W. (2002) Ekel. «Theorie und Geschichte einer starken Empfindung», Frankfurt.

Munteanu, D. L. (ed.) (2011) *Emotion, Genre, and Gender in Classical Antiquity*, London.

Nussbaum, M. C. (2001) *Upheavals of Thought. The Intelligence of Emotions*, Cambridge.

Oatley, K. (1993) «Social Construction in Emotion», in Lewis and Haviland (eds.) 1993, *Handbook of Emotions*, New York, pp. 341–352.

Oatley, K. and P. N. Johnson-Laird (1987) «Towards a Cognitive Theory of Emotions», *Cognition and Emotion* 1, 29–50.

Parker, R. (1998) «Pleasing Thighs: Reciprocity in Greek Religion», in C. Gill, N. Polstlethwaite, and R. Searford (eds.), *Reciprocity in Ancient Greece*, Oxford, 105–125.

Passerini, L. (2008) «Connecting Emotions: Contributions from Cultural History», *Historiein* 8, 117–127.

--- (2009) *Love and the Idea of Europe*, translated by J. Haydock and A. Cameron, New York/Oxford.

Plamper, J. (2010) «The History of Emotions: an interview with William Reddy, Barbara Rosenwein, and Peter Stearns», *History and Theory* 49/2, 237–265.

Przyrembel, A. (2005) «Sehnsucht nach Gefühlen. Zur Konjunktur der Emotionen in der Geschichtswissenschaft», *L'homme* 16, 116–124.

Reddy, W. (2001) *Navigation of Feeling*, Cambridge.

--- (2008) «Emotional Styles and Modern Forms of Life», in N. Karafyllis and G. Ulshöfer (eds.), *Sexualized Brains*, Cambridge Ma., pp. 81–100.

Roseman, J. and C. A. Smith (2001) «Appraisal Theory: Overview, Assumptions, Varieties, Controversies», in K. R. Scherer, A. Schorr, and T. Johnstone (eds.), *Appraisal Processes in Emotion: Theory, Method, Research*, Oxford, pp. 3–19.

Rosenwein, B. H. (2006) *Emotional Communities in the Early Middle Ages*, Ithaca.

Rubinstein, L. (2004) «Stirring up Dicastic Anger», in D. L. Cairns and R. A. Knox (eds.), *Law, Rhetoric, and Comedy in Classical Athens: Essays in Honour of Douglas M. MacDowell*, Swansea, pp. 187–203.

Rüsen, J. (2008) «Emotional Forces in Historical Thinking: Some Metahistorical Reflections and the Case of Mourning», *Historiein* 8, 41–53.

Russell, J. A. (1991) «Culture and Categorization of Emotions», *Psychological Bulletin* 110, 426– 450.

Sanders, E. (2008) «Pathos Phaulon : Aristotle and the Rhetoric of Phthonos», in I. Sluiter and R.M. Rosen (eds.), *KAKOS: Badness and Anti-Value in Classical Antiquity*, Leiden/Boston, pp. 255– 281.

Schachter, S. (1964) «The Interaction of Cognitive and Physiological Determinants of Emotional State», in L. Berkowitz (ed.), *Mental Social Psychology*, vol. 1, New York, pp. 49–80.

Scherer, K. R., A. Shorr, and T. Johnstone (eds.) (2001) *Appraisal Processes in Emotion: Theory, Methods, Research*, Canary, NC.

Schlesier, R. (2009) «Pathos dans le théâtre grec», in Borgeaud, P. and A.-C. Rendu Loisel (eds.) (2009) *Violentes émotions. Approches comparatistes* (Recherches et Rencontres, 27), Geneva 2009, pp. 83–100.

Scioli, A. and H. B. Biller (2009) *Hope in the Age of Anxiety*, Oxford.

Shweder, R. A. (1993) «The Cultural Psychology of Emotion», in Lewis and Haviland (eds.) *Handbook of Emotions*, New York. 1993, pp. 417–431.

Sihvola, J. and T. Engberg-Pedersen (1998) *The Emotions in Hellenistic Philosophy*, Dordrecht.

Speitkamp, W. (2010) *Ohrfeige, Duell und Ehrenmord. Eine Geschichte der Ehre*, Stuttgart.

Stearns, P. N. (1989) *Jealousy. The Evolution of an Emotion in American History*, New York.

--- (2008a) «Fear and History», *Historiein* 8, 17–28.

--- (2008b) «History of Emotions: Issues of Change and Impact», in Lewis, M., L. M. Haviland-Jones and L. Feldman Barrett (eds.) (2008), *Handbook of Emotions*, New York (third edition), 2008, pp. 17–31.

Stearns, P. N. and C. Z. Stearns (1985) «Emotionology. Clarifying the History of Emotions and Emotional Standards», *American Historical Review* 90/4, 813–830.

Sternberg, R. H. (ed.) (2005) *Pity and Power in Ancient Athens*, Cambridge.

Stets, J. E. and J. H. Turner (2008) «The Sociology of Emotions», in Lewis, M., L. M. Haviland-Jones and L. Feldman Barrett (eds.) (2008), *Handbook of Emotions*, New York (third edition), 2008, 32–46.

Strongman, K. T. (2003) *The Psychology of Emotion. From Everyday Life to Theory*, Chisester (fifth edition).

Stroumsa, G. (2009) «Les martyrs chrétiens et l'inversion des émotions», in Borgeaud, P. and A.-C. Rendu Loisel (eds.) (2009) *Violentes émotions. Approches comparatistes* (Recherches et Rencontres, 27), Geneva. 2009, pp. 167–181.

Suter, A. (ed.) (2008) *Lament. Studies in the Ancient Mediterranean and Beyond*, Oxford.

Trepp, A.-C. (2002) «Gefühl oder kulturelle Konstruktion? Überlegungen zur Geschichte der Emotionen», in I. Kasten, G. Stedmann, and M. Zimmermann (eds.), *Kulturen der Gefühle in Mittelalter und Früher Neuzeit* (Querelles. Jahrbuch für Frauen - und Geschlechterforschung 7), Berlin, pp. 86-103.

Viano, C. (2011) «Théorie éthique et pratique judiciaire: passions et délits passionnels chez Platon, Aristote et Lysias», *Métis* n.s. 9, 101-121

Σύγγραμμα:

Luther H. Martin - Panayotis Pachis, *Imagistic Traditions in the Graeco-Roman World. A cognitive modeling of History of Religious research*, εκδ. Επιστημονικών Συγγραμμάτων ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2009.

(Π. Παχής)

[2116] Η Βασιλεία στον βιβλικό Ισραήλ

Σύγγραμμα:

Dietrich W. (Μετ. Ι. Μούρτζιος), *Η πρώτη περίοδος της βασιλείας στον βιβλικό Ισραήλ*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ι. Μούρτζιος)

[1409] Παλαιογραφία και κριτική κειμένων

Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζεται ο τρόπος της χειρόγραφης παράδοσης των κειμένων της εθνικής και χριστιανικής γραμματείας μέχρι την ανακάλυψη της τυπογραφίας: υλικά γραφής, ιστορία και εξέλιξη της ελληνικής γραφής, μορφή βιβλίου, τρόποι χρονολόγησης των χειρογράφων, αυτόγραφα, παλίμψηστα χειρόγραφα, αντιγραφικά εργαστήρια, αντιγραφικά λάθη, κατάλογοι χειρογράφων, ψηφιοποίηση.

Στη δεύτερη γίνεται άσκηση ανάγνωσης χειρογράφων με αντιπροσωπευτικά δείγματα γραφής (συντομογραφίες, σημειώματα, κλπ).

Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζεται η μεθοδολογία και οι βασικές αρχές μιας κριτικής έκδοσης.

Συγγράμματα:

1. E.D. Mioni, (μτφρ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης), *Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1977.

2. L.D. Reynolds – N.G. Wilson, (μτφρ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης), *Αντιγραφείς και φιλόλογοι. Το ιστορικό της παράδοσης των κλασικών κειμένων*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1981.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[2056] Γλώσσα και σύμβολο στη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το θέμα της γλώσσας αποτελεί ως γνωστόν βασική πτυχή κάθε θεολογικής έρευνας και της θεολογίας γενικότερα, δεδομένου ότι σχετίζεται άμεσα με το ανακοινώσιμο της αποκάλυψης και στη συνέχεια με τη διάδοση του θρησκευτικού μηνύματος. Υπό την έννοια αυτή καθίσταται άμεσα εμφανής η σύνδεση του Μαθήματος της Γλώσσας με το Μάθημα των Θρησκευτικών. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρείται μία διεπιστημονική προσέγγιση της έννοιας του «συμβόλου», τόσο του γλωσσικού όσο και του λατρευτικού, με βάση τα επιστημονικά εχέγγυα των επιστημών της Φιλολογίας και της Διδακτικής.

Διερευνάται η έννοια του Συμβόλου στο πλαίσιο της Ορθόδοξης Θεολογίας καθώς και αναφορικά με βασικούς εκπροσώπους της σύγχρονης σκέψης (ψυχολογία, φιλοσοφία). Παρουσιάζονται με κριτικό τρόπο οι κυριότερες κατευθύνσεις στη σύγχρονη Διδακτική των Συμβόλων (βιωματική - αναγωγική, ιστορικοκριτική - επαγωγική και σημειωτική), οι οποίες και αντιμετωπίζουν το Σύμβολο ως το προσφορότερο μέσο για τη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Τέλος, αναλύεται η ανάπτυξη της θρησκευτικής αλλά και της συμβολικής σκέψης των μαθητών στο πλαίσιο της διδασκαλίας των συμβόλων.

Το μάθημα είναι συνδιδασκαλία με τον κ. Στογιαννίδη Αθανάσιο.

Συγγράμματα:

1. Α. Στογιαννίδης, *Η διδασκαλία των λατρευτικών συμβόλων της Ορθόδοξης Καθολικής Εκκλησίας στο μάθημα των Θρησκευτικών*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη² 2013.
2. Π. Ρικαίρ, *Λόγος και Σύμβολο*, εκδ. Χατζηϊακώβου, Θεσσαλονίκη 2002.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα / Αθ. Στογιαννίδης)

[2111] Θεολογικά θέματα από τη διδασκαλία του Ιησού Χριστού

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση θεμάτων που σχετίζονται με τον Ιησού Χριστό, όπως, το ερώτημα για τον ιστορικό Ιησού, η διδασκαλία του Ιησού, η δράση και το έργο του Ιησού.

Συγγράμματα:

1. Χ. Ατματζίδης, *Ερμηνευτικές και θεολογικές προσεγγίσεις στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Ostracon, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Χ. Ατματζίδης, *Καινοδιαθηκικά*, εκδ. Ostracon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

[1709] Μεσσιανικές προσδοκίες στο Ισλάμ

Στο Ισλάμ παρατηρείται εξαρχής η γέννηση πολλών ρευμάτων σκέψης και πολιτικής διαπάλης συνυφασμένης με μια μεγάλη ποικιλία εσχατολογικών αντιλήψεων με μεσσιανικούς και χιλιαστικούς θρύλους. Οι αντιλήψεις αυτές, φαινόμενο κοινωνικής και πολιτικής αντίδρασης σε δυσμενείς ιστορικές συγκυρίες και καταστάσεις, πήραν μια ειδική εσχατολογική και μεσσιανική χροιά στους σίτες μουσουλμάνους, όπου αναπτύχθηκε η διδασκαλία για τον τελευταίο αρχηγό της κοινότητας, τον ιμάμη, ο οποίος βρίσκεται σε κατάσταση απόκρυψης και θα έρθει κατά τους έσχατους καιρούς για να σώσει τον κόσμο. Η βασική ιδέα της σιιτικής σκέψης περί εσχατολογικού ιμάμη που θα επιστρέψει στο τέλος του κόσμου με την θρυλική μορφή του Μάχνη (Mahdî), δηλαδή του σωτήρα και ελευθερωτή, γρήγορα εισχώρησε και στον υπόλοιπο ισλαμικό κόσμο και αποτελεί σήμερα μια κοινώς αποδεκτή προσδοκία. Στο μάθημα αυτό διαγράφεται όλη η θρησκευτική και πολιτική διαπάλη του πρώιμου, μεσαιωνικού, νεώτερου και σύγχρονου Ισλάμ και τα αποκαλυπτικά και μεσσιανικά ισλαμικά κινήματα.

Συγγράμματα:

1. Αγγ. Ζιάκα, *Μεσσιανικά και Αποκαλυπτικά κινήματα στο Ισλάμ. Μάχνη, ο εσχατολογικός λυτρωτής*, εκδ. Harptree, London, 2014.

2. Στ. Ζουμπουλάκης, *Η Μεσσιανική ιδέα και οι μεταμορφώσεις της. Από την Παλαιά Διαθήκη ως τους πολιτικούς μεσσιανισμούς του 20ού αιώνα*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2011.

(Αγγ. Ζιάκα)

[1712] Ερμηνεία και Θεολογία της προς Εβραίους Επιστολής

Στο μάθημα παρουσιάζονται αναλυτικά οι σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις της Κ.Δ. Μετά από μια σύντομη αναφορά στην πατερική και την ιστορικοκριτική μέθοδο ερμηνείας της Κ.Δ. θα αναφερθούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα όλων των ερμηνευτικών μεθόδων που εφαρμόζονται από τον περασμένο αιώνα στη βιβλική επιστήμη. Οι διάφορες μέθοδοι προσέγγισης των βιβλικών κειμένων (φιλολογικές, κοινωνιολογικές, διεπιστημονικές) θα εφαρμοστούν ενδεικτικά στο κείμενο της προς Εβραίους επιστολής αλλά και σε επιλεγμένες ευαγγελικές περικοπές και θα αξιολογηθεί η συμβολή τους.

Σύγγραμμα:

Μ. Γκουτζιούδης, *Το βιβλικό κείμενο στο πέρασμα του χρόνου. Η περίπτωση της προς Εβραίους Επιστολής*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2008.

(Μ. Γκουτζιούδης)

[2014] Ζωομορφικές εκδοχές του κακού στην Καινή Διαθήκη

Σκοπός του μαθήματος είναι να φανερώσει άγνωστες πτυχές του ενδιαφέροντος των συγγραφέων των βιβλίων της Κ.Δ. ή το μέτρο των γνώσεων που αυτοί είχαν για τα ζώα που μοιράζονταν τον ίδιο κόσμο μαζί τους και να γίνει σύγκριση με τις πληροφορίες ορισμένων κειμένων του ελληνορωμαϊκού κόσμου (φυσικές ιστορίες). Ακόμη και αν τα είδη της βιοποικιλότητας απλώς διανθίζουν τις ευαγγελικές κυρίως διηγήσεις, έχει ιδιαίτερη σημασία να δούμε ποια από αυτά και γιατί επλέγονται αλλά και σε ποιο βαθμό αξιοποιούνται σε σύνδεση με τους θρησκευτικούς στόχους του κάθε κειμένου της Κ.Δ. Στο μάθημα θα καταγραφεί από τους φοιτητές το σύνολο των ειδών της ζωικής ποικιλότητας που χρησιμοποιείται στην Κ.Δ. και στη συνέχεια θα παρουσιαστεί ο τρόπος

χρήσης των διαφόρων ειδών, είτε πρόκειται για οικόσιτα, είτε για άγρια ζώα. Το ενδιαφέρον του μαθήματος περιορίζεται μόνο στα πραγματικά ζώα και όχι στα μυθικά, έστω και αν τα δεύτερα είναι δυστυχώς δημοφιλέστερα στους χριστιανούς αναγνώστες των βιβλικών κειμένων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εξεταστεί γιατί σχεδόν όλα τα ζώα, πλην δυο μόνο εξαιρέσεων (πρόβατο και περιστέρι) αντιμετωπίζονται από τους συγγραφείς των θρησκευτικών κειμένων του Ιουδαϊσμού αλλά και του χριστιανισμού συμβολικά ως εκφάνσεις του κακού στον κόσμο.

Σύγγραμμα:

Μ. Γκουτζιούδης, *Φύσις θηρίων. Η χρήση της ζωικής ποικιλότητας στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2013.

(Μ. Γκουτζιούδης)

B. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

[2062] Ορθόδοξη δυτική πνευματικότητα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη της δυτικής πνευματικότητας κατά την περίοδο της πρώτης χιλιετίας.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την πνευματικότητα της δυτικής παράδοσης κατά την περίοδο της αδιαίρετης Εκκλησίας.

Σύγγραμμα:

Φ. Σ. Ιωαννίδης, *Η ορθόδοξη πνευματικότητα της δυτικής Πατερικής παράδοσης*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Φ. Ιωαννίδης)

[2114] Εικονομαχία: Ιστορία και Τέχνη

(*Τέχνη, Μ. Καζαμία-Τσέρνου*): Οι επιπτώσεις της Εικονομαχίας στην εκκλησιαστική τέχνη της περιόδου. Υπήρξαν καθοριστικές και σε ποιο βαθμό; Προσέγγιση του θέματος μέσα από την εκκλησιαστική γραμματεία σε συσχετισμό με την αναζήτηση και παρουσίαση παραστάσεων από τους διάφορους κλάδους της βυζαντινής τέχνης (εντοιχία ζωγραφική, ιστορημένα χειρόγραφα, φορητές εικόνες κ.ά.)

(*Ιστορία, Ευ, Αμοιρίδου*): Περιγραφή της εποχής και προσέγγιση της εμφάνισης της Εικονομαχίας. Παρουσίαση του περιεχομένου της σχετικής με την προσκόνηση των εικόνων έριδας. Ανάπτυξη των θεολογικών και εκκλησιαστικών προβλημάτων, που προκάλεσε η συγκεκριμένη έριδα. Σύνοδοι κατά την διάρκεια της Εικονομαχίας. Λήξη της έριδας.

Σκοπός του μαθήματος: Η προσέγγιση της έριδας, που απασχόλησε την Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης για περισσότερο από έναν αιώνα, προκάλεσε κοινωνικά προβλήματα και εκκλησιαστικά ζητήματα και

τραύματα, καθόρισε την εικονολογία και επηρέασε την τέχνη της εικόνας.

Φάκελος Βιβλιογραφίας

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου / Ευ. Αμοιρίδου)

[1691] Αγιογραφία. Θεωρία και πράξη

Σύγγραμμα:

Ευ. Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου, Χρ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Χ. Μπακιρτζής, *Ψηφιδωτά της Θεσσαλονίκης 4^{ος} -14^{ος} αι.*, ΚΑΠΟΝ, Αθήνα 2012.

(Μ. Καζαμία - Τσέρνου)

[2115] Μνημειακή τοπογραφία Δυτικής Μακεδονίας (13ος - 15ος αι.)

Εξετάζονται από αρχιτεκτονική, εικονογραφική και καλλιτεχνική άποψη οι διαφορετικές εκφράσεις των τοπικών εργαστηρίων, που αποτελούν την παραγωγή και δραστηριοποιούνται στο χώρο της Μακεδονίας, καθώς και η απήχησή τους σ' όλο τον χώρο της μείζονος Μακεδονίας και της Βορείου Ηπείρου.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες αρχαιολογικο-θεολογικές γνώσεις, που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν καλλιτεχνικά την ζωγραφική του 13ου, του 14ου αιώνα και της πρώτης πενήκονταετίας του 15ου αιώνα που σώζονται σε ναούς των μεγάλων αστικών κέντρων της Μακεδονίας, της Έδεσσας, της Βέροιας και της Καστοριάς.

Σύγγραμμα:

Ε. Ν. Τσιγαρίδας, *Τοιχογραφίες της περιόδου των Παλαιολόγων σε ναούς της Μακεδονίας*, έκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

(Γλ. Χατζούλη)

[1692] Σλαβική Αγιολογία

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη της γένεσης, της εξέλιξης και των διαχρονικών χαρακτηριστικών του προτύπου του αγίου και της αντίληψης για την αγιότητα στους Σλάβους. Οι φοιτητές και φοιτήτριες καθοδηγούνται στην ερμηνευτική των πηγών. Ειδικότερα μελετώνται: Πηγές, περιοδολόγηση, τυπολογία της σλαβικής αγιολογίας. Η θέση της εικόνας στο ρωσικό αγιολόγιο. Αγιολογικές πηγές του δυτικοσλαβικού χριστιανισμού. Νοτιοσλάβοι άγιοι. Η γυναικεία αγιότητα στα Βαλκάνια. Η ηθική του μεταμορφωμένου διάφυλου έρωτα. Οι Σλαβικές Εκκλησίες στη διάρκεια του σύντομου 20ού αιώνα (1917/1945-1989/1991): Νεομάρτυρες. Η αγιολογία της σλαβικής διασποράς. Το διαποτισμένο δέρας: Το αγιολογικό πρότυπο στις τέχνες του θεάματος (θέατρο, λυρικό δράμα, κινηματογράφος, 19ος-20ός αι.).

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση και διερεύνηση του ανθρωπολογικού τύπου του αγίου στη χριστιανική κοινωνία των Σλάβων.

Σύγγραμμα:

Δημήτριος Γόνης, *Ο όσιος Ιωάννης ο Ριλιώτης. Προλεγόμενα στα υμναγολογικά ελληνικά κείμενα*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

(Ελ. Οικονόμου)

[1794] Εισαγωγή στη Ρωσική Ορθόδοξη Ιεραποστολή

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διερεύνηση της ιεραποστολικής δράσης της Ρωσικής Εκκλησίας. Μελετάται η ιεραποστολική της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας προς αιρετικούς και αλλόδοξους, στην περιφέρεια και εκτός συνόρων της Αυτοκρατορικής Ρωσίας, σε ποικίλους λαούς και πολιτισμούς αλλά και η ιεραποστολική των δυτικών κλάδων του χριστιανισμού στο εσωτερικό και εξωτερικό πεδίο δράσης της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας. Οι φοιτητές και φοιτήτριες καθοδηγούνται στη μελέτη των πηγών και της βιβλιογραφίας. Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση και κατανόηση της ρωσικής ιεραποστολικής και των επιπτώσεών της στη γεωπολιτική τριών ηπείρων.

Διανέμεται φάκελος υλικού.

(Ελ. Οικονόμου)

[2065] Η μέριμνα του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τη σχολική παιδεία (15^{ος}-19^{ος} αι.)

Διερευνώνται βάσει πατριαρχικών και συνοδικών εγγράφων οι προσπάθειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την ενίσχυση της σχολικής παιδείας κατά την Οθωμανική περίοδο. Μελετώνται ζητήματα που αναφέρονται στην ίδρυση και οργάνωση των ελληνικών σχολείων, στο σκοπό της λειτουργίας τους, στην εξασφάλιση των απαραίτητων οικονομικών πόρων τους, στους δασκάλους και στο πρόγραμμα των μαθημάτων τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνήσουν οι φοιτητές μέσω των πηγών τις ενέργειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τη στήριξη, οργάνωση και προώθηση της ελληνικής παιδείας κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Σύγγραμμα:

Διον. Βαλαΐς, *Εκκλησία και σχολική παιδεία επί τη βάσει πατριαρχικών και συνοδικών εγγράφων της περιόδου 1593-1821*, Θεσσαλονίκη 2015.

(Διον. Βαλαΐς)

[2067] Η Κυριλλομεθοδιανή κληρονομιά στον κόσμο των Σλάβων

Στο μάθημα παρουσιάζεται διαχρονικά η κληρονομιά των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στον κόσμο των Σλάβων.

Αναλυτικότερα παρουσιάζονται: α) οι διάφορες πτυχές του πλούσιου και πολυποίκιλου έργου τους.

β) η επίδραση που άσκησε στη διαμόρφωση της ταυτότητας όλων των Σλάβων μέχρι σήμερα.

και γ) η ανάμνηση του προσώπου και του έργου τους στον σλαβικό κόσμο.

Σύγγραμμα:

Η. Ευαγγέλου, *Σλαβική Ορθοδοξία. Από τον Κόριλλο και τον Μεθόδιο στους ησυχαστές (9^{ος} - 15^{ος} αι.)*.

(Ηλ. Ευαγγέλου)

[1998] Πνευματική κίνηση και ιδεολογικά ρεύματα του Γένους και του Ελληνισμού στους χρόνους της Οθωμανικής κυριαρχίας

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εξέταση της πνευματικής κίνησης στο χώρο της ορθοδοξίας κατά την περίοδο του νεοελληνικού διαφωτισμού. Εξετάζονται τα ιδεολογικά ρεύματα, οι λόγιοι και το έργο τους.

Σύγγραμμα:

Αντ. Κυριατζή, *Πνευματική κίνηση και ιδεολογικά ρεύματα του Γένους και του Ελληνισμού στους χρόνους της Οθωμανικής κυριαρχίας μέσα από τις εκδόσεις των Φυλλαδίων*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2009.

(Αντ. Κυριατζή)

[2071] Ζητήματα της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδος στις αρχές του 20^{ου} αι.

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εξέταση ζητημάτων της Ιστορίας της Εκκλησίας της Ελλάδος των αρχών του 20ού αι., και των προσωπικοτήτων που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο και συνδέονται με αυτά.

Σύγγραμμα:

Μητρ. Ανδρέας Νανάκης, *Η Εκκλησία και ο Ελευθέριος Βενιζέλος*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας 2008.

(Αντ. Κυριατζή)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

[1375] Ορθόδοξη Θεολογία - Ανώτατη θεολογική εκπαίδευση σήμερα - Προσανατολισμός της σύγχρονης παιδείας

Σύγγραμμα:
 Δημήτριος Τσελεγγίδης, *Ορθόδοξη Θεολογία και ζωή*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλον

(Δ. Τσελεγγίδης)

[1643] Η Εικόνα ως μέσο εκφράσεως της πίστεως και της ζωής της Εκκλησίας

Σύγγραμμα:
 Δημήτριος Τσελεγγίδης, *Εικονολογικές μελέτες*, Μάκρη Αλεξανδρουπόλεως.

(Δ. Τσελεγγίδης)

[2128] Περί Φύσεως του Αριστοτέλη

Σύγγραμμα:
 Λάμπρος Σιάσος, *Η φανέρωση της Φύσης, Σπουδή στα Φυσικά του Αριστοτέλη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη.

(Λ. Σιάσος)

[2129] Η θρησκευτική αποκλειστικότητα και η έννοια του χριστιανικού μονοθεϊσμού

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελές, *Θεολογία και θρησκεία εν μέσω απολυτοποίησης και σχετικοποίησης. Το ερώτημα της θρησκευτικής αποκλειστικότητας του Χριστιανικού Μονοθεϊσμού ενόπιον της σχετικοποίησης των πάντων*, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελές)

[2132] Θεοδικία και το πρόβλημα του κακού

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελές, *Θεοδικία εν ουτοπία: Στοιχεία σύγχρονης ανατομίας του κακού και θεολογικός διάλογος με τις απόψεις του J. B. Metz*, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελές)

[2130] Εκκλησίες και θρησκείες για μια "Οικονομία της ζωής", δικαιοσύνη και ειρήνη για όλους

Συγγράμματα:

1. Στ. Τσομπανίδης, *Μετα-λειτουργία Α': Η συμμετοχή της Ορθόδοξης Εκκλησίας και θεολογίας στην κοινή χριστιανική μαρτυρία για δικαιοσύνη, ειρήνη και ακεραιότητα της δημιουργίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

2. U. Duchrow – F. J. Hinkelammert, *Ιδιοκτησία για τους ανθρώπους, όχι για το κέρδος. Εναλλακτικές στην παγκόσμια τρταννία του κεφαλαίου*, (μετάφρ. Θ. Δρίτσας – Κ. Σπαθαράκης), εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2013.

(Στ. Τσομπανίδης)

**Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

[2037] Ευαγγελισμός και επανευαγγελισμός. Το μήνυμα του Ευαγγελίου και οι αποδέκτες του στο σύγχρονο κόσμο

Στο μάθημα θα διδαχθεί η σημασία του όρου ευαγγελισμός κατά τους αποστολικούς χρόνους και τα χαρακτηριστικά του ιεραποστολικού κηρύγματος της ίδιας εποχής, τα οποία προσδιορίζονται από τους αποδέκτες του μηνύματος του Ευαγγελίου. Θα γίνει σύγκριση με το κήρυγμα της πνευματικής οικοδομής των μεταγενέστερων χρόνων και στη συνέχεια θα εξετασθεί η συμπεριφορά των σημερινών παραδοσιακών χριστιανικών κοινωνιών, η οποία οδηγεί τις χριστιανικές Εκκλησίες στο Βόρειο Ημισφαίριο στην ανάγκη του επανευαγγελισμού.

Συγγράμματα:

1. Αναστάσιος Γιαννουλάτος, Αρχιεπ. Αλβανίας, *Έως εσχάτου της γης*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2009.
2. Δήμητρα Κούκουρα, *Το μήνυμα του Ευαγγελίου. Πρόσληψη και Μετάδοση*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

(Δ. Κούκουρα)

[2007] Υμνολογία και ερμηνεία Λειτουργικών Κειμένων

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται: Οι υμνογραφικοί όροι, τα στάδια εξέλιξης της Υμνογραφίας, τα είδη των ύμνων (τροπάρια, κοντάκια, κανόνες κ.ά.), οι διάφοροι υμνογράφοι, η σχέση θεολογίας και υμνολογίας, η γλώσσα και η μετρική των λειτουργικών ύμνων. Ερμηνεύονται επίσης βασικοί ύμνοι και ορισμένες ευχές από τη Θεία Λειτουργία και τη λοιπή λειτουργική προσευχή της Εκκλησίας. Δίδεται το λειτουργικό τους πλαίσιο και σχολιάζεται το βαθύτερο θεολογικό τους νόημα

(χαρακτηριστικά παραδείγματα: Η Αγία Αναφορά, το Φως Ιλαρόν, η Δοξολογία κ.ά.)

Συγγράμματα:

1. Παταπίου μοναχού Καυσοκαλυβίτου, *Αθωνικά Υμναγολογικά Μελετήματα*, τ. Α', εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.

2. Παναγιώτη Τρεμπέλα, *Εκλογή Ελληνικής Ορθοδόξου Υμνογραφίας*, εκδ. "Ο ΣΩΤΗΡ", Αθήνα 2007.

(Π. Σκαλτσής)

[2089] Αδιάλειπτη Λατρεία και Ψαλτήριο

Στο μάθημα αυτό ερευνάται η ιστορία και η θεολογία της αδιάλειπτου λατρείας και μελετώνται οι εντός αυτής τρόποι αξιοποίησης του ψαλτηρίου, όπως π.χ. Ακολουθία των Ακοιμήτων, Ψαλτήριο μετ' Ευχών και Τροπαρίων, Μοναχικό και Ασματικό Τυπικό, Ωρολόγιο του Θηκαρά, κ.ά.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτη Ι. Σκαλτσιή, "*Ως είναι την ευχήν άπαυστον*". *Η ακολουθία των δώδεκα ψαλμών*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Παναγιώτη Ι. Σκαλτσιή, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής, με ειδική αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

(Π. Σκαλτσής)

[2121] Δίκαιο της Εκκλησίας και Οικουμένη

Συγγράμματα:

1. Χαρ. Παπαστάθης – Γρ. Παπαθωμάς, *Πολιτεία, Ορθόδοξη Εκκλησία και Θρησκευόμενα στην Ελλάδα*, εκδ. Επέκταση, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Στυλιανός Τσομπανίδης, *Εκκλησία και Εκκλησίες*, Αρμός, 2013

(Ν. Μαγγιώρος)

[2122] Θρησκεία και ανθρώπινα δικαιώματα

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Πέτρου, *Θρησκεία και Κοινωνία*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2011.
2. Κ. Δεληκωνσταντής, *Τα δικαιώματα του ανθρώπου. Δυτικό ιδεολόγημα ή οικουμενικό ήθος*; εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2011.

(Ν. Μαγγιώρος)

[1476] Διδασκαλία των Θρησκευτικών με νέες τεχνολογίες

Συγγράμματα:

1. Βασιλική Μητροπούλου, *Το εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008.
2. Βασιλική Μητροπούλου, *Υποδείγματα συγγραφής εργασιών και βιβλιογραφίας*, εκδόσεις Ι. Καραδέδος Μέθεξς, Θεσσαλονίκη 2008.

(Β. Μητροπούλου)

[2043] Σύγχρονες τάσεις σχεδιασμού και διεξαγωγής της διδασκαλίας με ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών

Σύγχρονες εκπαιδευτικές προτάσεις στο σχεδιασμό της διδασκαλίας που ενσωματώνουν και τις νέες τεχνολογίες: υπολογιστές, διαδραστικούς πίνακες. Παρουσίαση παραδειγμάτων Σχεδίων Διδασκαλίας, Μικροδιδασκαλίας, Σχεδίων Εργασίας, Ερευνητικών Εργασιών, Σεναρίων. Συμβολή των νέων τεχνολογιών στη διεξαγωγή της διδασκαλίας με τη δημιουργία Φύλλων Εργασίας, Εννοιολογικών Χαρτών, Project, Ιστολογίων (blog), Wiki, WebQuest. Το διαδίκτυο στη διδασκαλία. Αποτίμηση της μάθησης μέσω ηλεκτρονικών φακέλων εργασίας (e-portfolio), κλιμάκων Διαβαθμισμένης Αξιολόγησης (rubrics).

Σύγγραμμα:

- Βασιλική Μητροπούλου, *Ουσιαστική μάθηση με την τεχνολογία*, εκδ. Ι. Καραδέδος Μέθεξς, Θεσσαλονίκη 2011.

(Β. Μητροπούλου)

[1764] Η συγγνώμη και η συγχώρηση στις διαπροσωπικές σχέσεις των εφήβων και η ορθόδοξη χριστιανική αγωγή

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει: την εννοιολογική προσέγγιση των όρων της συγγνώμης και της συγχώρησης στην Ορθόδοξη Χριστιανική Παράδοση, τη διαδικασία της συγγνώμης και της συγχώρησης στην παιδική και εφηβική ηλικία υπό το πρίσμα των αρχών της εξελικτικής ψυχολογίας και της ψυχοθεραπείας και τους βασικούς άξονες της χριστιανικής αγωγής για την προσέγγιση της συγγνώμης και της συγχώρησης στον έφηβο.

Συγγράμματα:

1. Μ. Ράντζου, *Η συγγνώμη και η συγχώρηση στη διαπροσωπική επικοινωνία των εφήβων και η ελληνορθόδοξη παιδεία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.

2. Ι. Τσάγκας, *Το παιδί της σχολικής ηλικίας και ο έφηβος στην εκκλησιαστική κοινότητα. Θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2012.

(Μ. Ράντζου)

[1765] Η διαχείριση των συγκρούσεων στην παιδική ηλικία και η ενοριακή κατηχητική διακονία

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει: α) την ανάλυση της σημασίας των αντιθέσεων και των διαπληκτισμών στην καθημερινή ζωή των παιδιών και β) την καταγραφή τρόπων αντιμετώπισής τους μέσα από παραδείγματα της Ορθόδοξης Χριστιανικής Παράδοσης και τις αρχές της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Παράλληλα προτείνονται και μοντέλα διδασκαλίας για τη διαχείριση και επίλυση των συγκρούσεων στην ενοριακή εκκλησιαστική κατήχηση. Τα παιδιά, μαθαίνοντας να διαχειρίζονται αντιθέσεις και διαπληκτισμούς στις διαπροσωπικές σχέσεις τους, οικειοποιούνται ειρηνικές μορφές συμπεριφοράς στην κοινωνία της διαπολιτισμικότητας και του διαφορετικού, γίνονται φορείς του λόγου του Χριστού διατηρώντας την ορθόδοξη ταυτότητά τους ανάμεσα στις διαφορετικά εκφραζόμενες θρησκείες.

Συγγράμματα:

1. Μαρία Ράντζου, *Η διαχείριση των συγκρούσεων στην παιδική ηλικία και η κατηχητική διακονία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.

2. Ηρ. Ρεράκης, *Ο «άλλος» στο ελληνικό σχολείο. Ορθόδοξη χριστιανοπαιδαγωγική θεώρηση*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

(Μ. Ράντζου)

[2056] Γλώσσα και σύμβολο στη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το θέμα της γλώσσας αποτελεί ως γνωστόν βασική πτυχή κάθε θεολογικής έρευνας και της θεολογίας γενικότερα, δεδομένου ότι σχετίζεται άμεσα με το ανακοινώσιμο της αποκάλυψης και στη συνέχεια με τη διάδοση του θρησκευτικού μηνύματος. Υπό την έννοια αυτή καθίσταται άμεσα εμφανής η σύνδεση του Μαθήματος της Γλώσσας με το Μάθημα των Θρησκευτικών. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρείται μία διεπιστημονική προσέγγιση της έννοιας του «συμβόλου», τόσο του γλωσσικού όσο και του λατρευτικού, με βάση τα επιστημονικά εχέγγυα των επιστημών της Φιλολογίας και της Διδακτικής.

Διερευνάται η έννοια του Συμβόλου στο πλαίσιο της Ορθόδοξης Θεολογίας καθώς και αναφορικά με βασικούς εκπροσώπους της σύγχρονης σκέψης (ψυχολογία, φιλοσοφία). Παρουσιάζονται με κριτικό τρόπο οι κυριότερες κατευθύνσεις στη σύγχρονη Διδακτική των Συμβόλων (βιωματική - αναγωγική, ιστορικοκριτική - επαγωγική και σημειωτική), οι οποίες και αντιμετωπίζουν το Σύμβολο ως το προσφορότερο μέσο για τη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Τέλος, αναλύεται η ανάπτυξη της θρησκευτικής αλλά και της συμβολικής σκέψης των μαθητών στο πλαίσιο της διδασκαλίας των συμβόλων.

Το μάθημα είναι συνδιδασκαλία με την κ. Κόλτσιου-Νικήτα Α.

Συγγράμματα:

1. Αθ. Στογιαννίδης, *Η διδασκαλία των λατρευτικών συμβόλων της Ορθόδοξης Καθολικής Εκκλησίας στο μάθημα των Θρησκευτικών*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013.

2. Π. Ρικαίρ, *Λόγος και Σύμβολο*, εκδ. Χατζηϊακώβου, Θεσσαλονίκη 2002.

(Αθ. Στογιαννίδης / Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

Ε. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

[2073] Συμβουλευτική Γάμου και Οικογένειας

Συγγράμματα:

1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Γάμος και οικογενειακή ζωή*, εκδ. Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2015.
2. Γεώργιος Μαντζαρίδης, *Καινοτομία και Παράδοση*, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Αθήνα 2014.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[2074] Θρησκεία, Ταυτότητα και Πολιτική στο σύγχρονο κόσμο

Σύγγραμμα:

- Νίκη Παπαγεωργίου, *Ινδία. Μύθος και πραγματικότητα*, εκδ. Μέθεξη, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ν. Παπαγεωργίου)

[2034] Ψηφιακός Κόσμος [Διαδίκτυο & Επεξεργασία Εικόνας (Photoshop)]

[Α] Ο ψηφιακός κόσμος που αναπτύχθηκε τις τελευταίες δεκαετίες συνεχώς επεκτείνεται και ανδρώνεται. Από την άλλη υπάρχει ο κυρίαρχος φυσικός κόσμος. Στα πλαίσια του διδακτικού αυτού αντικειμένου εξετάζονται και παρουσιάζονται τα ακόλουθα θέματα:

- Ποιο το περιεχόμενο του ψηφιακού κόσμου
- ποια τα αντικείμενα και εφαρμογές του
- νέες οπτικές του φυσικού κόσμου
- ποια η σχέση του ψηφιακού προς τον φυσικό κόσμο
- ποια η διαλειτουργικότητα και αλληλεπίδραση των δύο αυτών κόσμων κ.ά.

[B] Εισαγωγή στον αχανή χώρο του κυβερνοχώρου και ανάλυση των παραμέτρων του Διαδικτύου. Κριτήρια και προϋποθέσεις βελτιστοποιημένης διαδρομής αναζήτησης πληροφορίας. Κριτική χρήση και σημασία της ψηφιακής εικόνας και του αντίστοιχου πεδίου επεξεργασίας εικόνας στην λειτουργικότητα του Διαδικτύου. Θέματα και στοιχεία επεξεργασίας εικόνας. Συσχέτιση και εφαρμογή των διαδικτυακών πληροφοριών και της άντλησης τους, όπως και της επεξεργασίας εικόνας, σε αντικείμενα θεολογικής έρευνας. Διεύρυνση της εστίασης σε θέματα επιστημονικής διερεύνησης και ενδιαφέροντος, καθώς και σε τεχνολογικές περιοχές και εφαρμογές.

Άσκηση: Εισαγωγή, παρουσίαση και ανάπτυξη εφαρμογών σε περιβάλλον PhotoShop.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Παρατηρησιακή Πληροφορία*, Θεσσαλονίκη 2013.
2. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Τεχνολογία και Πληροφορική στο χώρο του Πολιτισμού*, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2013.

(Ν. Μυρίδης)

[2103] Ψηφιακά Μουσεία, Βιβλιοθήκες και Εγκυκλοπαιδείες: Αναζήτηση, επίδειξη και μετρητική Πληροφορίας.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Ψηφιακή επεξεργασία συλλογών κειμένων*, εκδ. Τζιόλα 2012
2. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Εφαρμογές της Πληροφορικής στην Θεολογία και τον Πολιτισμό*, Θεσ/νίκη 2013.

(Ν. Μυρίδης)

[2104] Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης: Θεωρία και Πράξη στο σύγχρονο σχολείο

Συγγράμματα:

1. Χ. Ν. Τσιρώνης, *Κοινωνικός αποκλεισμός και εκπαίδευση στην ύστερη νεωτερικότητα*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.
2. Μ. Κελπανίδης, *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, εκδ. Ζυγός, 2012.

(Χ. Τσιρώνης)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Στο Τμήμα Θεολογίας εισάγονται φοιτητές με τους ακόλουθους τρόπους:

- Με τις Πανελλήνιες Εξετάσεις
- Ως πτυχιούχοι Ακαδημιών
- Ως πτυχιούχοι Ανωτέρων Εκκλησιαστικών Σχολών
- Ως πτυχιούχοι Σχολών των Α.Ε.Ι.
- Ως πτυχιούχοι ισότιμων Σχολών του Εξωτερικού
- Ομογενείς
- Αλλοδαποί
- Κύπριοι
- Με ειδικούς λόγους (λόγους υγείας).

Ο Σύλλογος Φοιτητών της Θεολογικής Σχολής προωθεί λύσεις για τα φοιτητικά και πανεπιστημιακά προβλήματα, συμμετέχει με εκπροσώπους στα φοιτητικά όργανα (ΦΕΑΠΘ, ΕΦΕΕ) και διοργανώνει εκδηλώσεις θεολογικού, πολιτιστικού, πολιτικού και ενημερωτικού περιεχομένου.

Ο Φοιτητικός Σύλλογος εκπροσωπεί νόμιμα τους φοιτητές στα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου, στο Τμήμα, στους Τομείς και στα Διοικητικά Συμβούλια με δικαίωμα λόγου και ψήφου. Συμμετέχει, ισότιμα με τους διδάσκοντες, στις εκλογές των Πρυτάνεων, Κοσμητόρων, Προέδρων Τμημάτων, Διευθυντών Τομέων κ.τ.λ. Συμμετέχει επίσης στην οργάνωση του προγράμματος σπουδών και γενικά συμβάλλει αποφασιστικά και θετικά στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ανώτατο όργανο των φοιτητών, σε πανελλήνια κλίμακα, είναι η Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας (ΕΦΕΕ), με το μεγάλο κύρος και τις περγαμηνές που της χάρισαν οι ιστορικοί αγώνες της για Ελευθερία και

Δημοκρατία στη χώρα μας, από την εποχή των «Συλλαλητηρίων για την Κύπρο», του «114», του «15%», του Πολυτεχνείου και άλλων ιστορικών καμπών στην ιστορία της νεολαίας και του φοιτητικού κινήματος στη χώρα μας. Στην ΕΦΕΕ στέλνονται εκλεγμένοι εκπρόσωποι από όλους τους Φοιτητικούς Συλλόγους των ΑΕΙ της χώρας. Εξίσου σημαντικό συλλογικό όργανο είναι η Φοιτητική Ένωση Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΦΕΑΠΘ), με επίσης μεγάλη ιστορία στο φοιτητικό κίνημα, που εκπροσωπεί τους Φοιτητικούς Συλλόγους του Α.Π.Θ. Στη ΦΕΑΠΘ στέλνονται οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι από τους Φοιτητικούς Συλλόγους του Πανεπιστημίου μας.

Β. ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ Α.Π.Θ.

Α. Γενικά

1. Σκοπός του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. είναι η υποστήριξη των διαδικασιών της μάθησης, της διδασκαλίας και της έρευνας στο Α.Π.Θ., μέσω της διάθεσης τεκμηριωμένης πληροφορίας σε κάθε είδους μορφή (βιβλία, περιοδικά, μη έντυπο υλικό, ηλεκτρονικό υλικό, νόμιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες δικτύου κ.λπ.), με παράλληλη ενημέρωση και καθοδήγηση των χρηστών για την άριστη χρήση της. Η πληροφορία αυτή θα είναι, υπό προϋποθέσεις, και στη διάθεση χρηστών εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας.

2. Το σύστημα βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. αποτελείται από την Κεντρική Βιβλιοθήκη (ΚΒ) και τις Περιφερειακές Βιβλιοθήκες (ΠΒ).

3. Η ΚΒ στεγάζεται στο ομώνυμο κτίριο της Πανεπιστημιούπολης και αποτελεί την Κεντρική Μονάδα Διαχείρισης του έντυπου και μη έντυπου υλικού που καλύπτει ανάγκες του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ.

4. Ως ΠΒ νοούνται βιβλιοθήκες Σχολών, Τμημάτων ή ομάδων συγγενών Τμημάτων του Α.Π.Θ. που στεγάζονται σε χώρους των αντίστοιχων Σχολών και Τμημάτων.

Γ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η ενιαία Θεολογική Σχολή είχε τέσσερα Σπουδαστήρια, που κάλυπταν τους αντίστοιχους θεολογικούς κλάδους, και ένα Παιδαγωγικό Εργαστήριο. Μετά τη διαίρεση της Σχολής, τα Σπουδαστήρια ανήκουν και στα δυο Τμήματα.

Από τον Οκτώβριο του 1986 λειτουργεί στη Σχολή ενιαία Βιβλιοθήκη. Δίπλα από τα γραφεία των Γραμματειών διαμορφώθηκε εξοπλισμένος χώρος Αναγνωστηρίου χωρητικότητας εκατό περίπου ατόμων. Το Ανα-

γνωστήριο διαθέτει τις απαραίτητες σειρές κειμένων και τα χρησιμότερα όργανα μελέτης (λεξικά, κλείδες κ.λπ.).

Η λειτουργία της Βιβλιοθήκης και του Αναγνωστηρίου ρυθμίζεται από τον παρακάτω Κανονισμό.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ώρες Λειτουργίας

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων: Δευτέρα - Πέμπτη, ώρες 08:30 - 20:00 και Παρασκευή 08:30 - 15:00

Κατά τη διάρκεια των διακοπών: Δευτέρα - Παρασκευή, ώρες 08:30 - 15:00.

Πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη

Κάθε φοιτητής γίνεται μέλος της Βιβλιοθήκης με την υποβολή σ' αυτή αίτησης εγγραφής. Τότε αποκτά την προσωπική του ταυτότητα και μπορεί να δανείζεται βιβλία.

Οι φοιτητές, μεταπτυχιακοί, διδάκτορες κ.λπ. έχουν πρόσβαση στα βιβλιοστάσια με την ένδειξη της αστυνομικής τους ταυτότητας ή του βιβλιαρίου σπουδών, το οποίο και αφήνουν στους υπαλλήλους.

Δανεισμός Βιβλίων και Διάρκεια Δανεισμού

Τα βιβλία δανείζονται στο χώρο υποδοχής της Βιβλιοθήκης, με την ένδειξη της ταυτότητας (κάρτας Βιβλιοθήκης). Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα να δανείζονται 4 βιβλία για 15 μέρες, ενώ οι μεταπτυχιακοί, οι διδάκτορες και τα μέλη ΔΕΠ 15 βιβλία για 1 μήνα.

Όλα τα μέλη έχουν δικαίωμα να δανείζονται μόνο 1 βιβλίο για 3 ώρες ή για 3 μέρες (σειρές, θεματικοί κύκλοι κ.λπ.).

Η απώλεια της πρώτης κάρτας αντιστοιχεί σε πρόστιμο 5 €, της δεύτερης σε 20 € και την τρίτη διαγράφεται ο αναγνώστης.

Οι εξωτερικοί χρήστες μπορούν να δανείζονται μέχρι 5 βιβλία αποκτώντας την κάρτα βιβλιοθήκης ως ακολούθως:

- α) Μέλη ΔΕΠ και φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων
 - 30 € για ετήσια χρήση
 - 20 € για εξάμηνη χρήση
- β) Λοιποί εξωτερικοί χρήστες

- 50 € για ετήσια χρήση
- 30 € για εξαμηνιαία χρήση
- 20 € για τριμηνιαία χρήση

Η κάρτα ισχύει για όλες τις βιβλιοθήκες του Α.Π.Θ. Αν υπάρχει εκκρεμότητα (πρόστιμο ή απώλεια βιβλίου) δεν μπορεί να δοθεί βεβαίωση από τη βιβλιοθήκη σε κανέναν αναγνώστη (φοιτητή, μεταπτυχιακό ή διδάκτορα).

Η καθυστέρηση επιστροφής των βιβλίων επισύρει πρόστιμο, το οποίο ανέρχεται σε 0,30 € την ημέρα ή την ώρα. Το πρόστιμο των χαμένων βιβλίων είναι τουλάχιστον 35 €. Τα πληροφοριακά βιβλία (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά κ.λπ.), τα περιοδικά, οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες και οι διδακτορικές διατριβές δεν δανείζονται.

Βιβλία, που ανήκουν σε Σειρές και σε Θεματικούς Κύκλους, δανείζονται, εάν υπάρχει δεύτερο αντίτυπό τους.

Όλα τα βιβλία επιστρέφονται στο χώρο δανεισμού. Όσα βιβλία δεν έχουν δεσμευθεί από άλλους χρήστες, είναι δυνατόν να δανεισθούν εκ νέου στον ίδιο αναγνώστη για μια ακόμη φορά.

Συλλογή

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης κατανέμεται ως εξής:

Αναγνωστήριο: Βιβλία πληροφοριακά (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά κ.λπ.), εγχειρίδια, κείμενα (αρχαία και πατερικά).

Τμήμα Παλαιτύπων.

Βιβλιοστάσια:

Α': Περιοδικά, Σειρές, Θεματικοί Κύκλοι, Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές εργασίες και εκδόσεις Τέχνης.

Β': Η κυρίως Συλλογή και η Δωρεά D. Zelleu (μη δανειζόμενη).

Πρώτο μικρό βιβλιοστάσιο: εκδόσεις ολαβικές και αραβικές

Δεύτερο μικρό βιβλιοστάσιο: μικρό τμήμα Περιοδικών και διάφορα πολλαπλά αντίτυπα.

Ασφάλεια

Στη Βιβλιοθήκη λειτουργεί αντικλεπτικό σύστημα. Παρακαλείσθε να επιβεβαιώνετε τη σωστή διαδικασία δανεισμού πριν εγκαταλείψετε το χώρο της Βιβλιοθήκης.

Φωτοτυπίες

Υπάρχει δυνατότητα λήψης φωτοτυπιών (με χρέωση) από φωτοτυπικά μηχανήματα που βρίσκονται στο χώρο της Βιβλιοθήκης. Η φωτοτύπηση γίνεται με ειδικές κάρτες (50 και 100 φωτοτυπιών, με κόστος 2 και 3,5 € αντίστοιχα), που παρέχονται από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης.

Ανεύρεση Βιβλίων

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει Ανοικτό Δημόσιο Κατάλογο (OPAC), που υποστηρίζεται από το αυτοματοποιημένο σύστημα Horizon. Υπάρχει δυνατότητα αναζήτησης βιβλίων με τη χρήση της υπηρεσίας Webpac μέσω του Internet, <http://www.lib.auth.gr>

Η αναζήτηση των βιβλίων γίνεται από τους ίδιους τους χρήστες (από Η/Υ που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη και στις νησίδες της σχολής που βρίσκονται στον 4ο όροφο).

Σημ.: Οι αναγνώστες πρέπει να γνωρίζουν καλά τη δομή της βιβλιοθήκης. Επίσης, για την αναζήτηση βιβλιογραφίας πραγματοποιούνται σχετικά σεμινάρια στο χώρο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης.

Γενικοί Κανόνες

Οι χρήστες δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την κάρτα βιβλιοθήκης άλλου φοιτητή. Τα βιβλία πρέπει να επιστρέφονται στην κατάσταση που παραλαμβάνονται, χωρίς φθορές. Στους χώρους της Βιβλιοθήκης απαγορεύονται το κάπνισμα, το φαγητό, ο καφές, τα αναψυκτικά. Επιτρέπεται μόνο το νερό.

Απαγορεύεται η κατά οποιοδήποτε τρόπο ενόχληση των αναγνωστών (δυνατή ομιλία, θόρυβοι, κ.λπ.).

Τσάντες και σακίδια φυλάσσονται σε ειδικό χώρο έξω από το βιβλιοστάσιο.

Δ. Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Η Χορωδία της Θεολογικής Σχολής ιδρύθηκε για πρώτη φορά το 1966, ενώ το 1974 οργανώθηκε συστηματικότερα από τον καθηγητή Αντώνιο Αλυγιζάκη. Η κατά τα τελευταία όμως χρόνια έλλειψη μιας μόνιμης και συγκροτημένης Χορωδίας στη Σχολή μας οδήγησε το 1999 τον τότε κοσμητόρα καθηγητή Σωτήριο Βαρναλίδη στην απόφαση να συγκροτηθεί εκ νέου η Χορωδία με άρτια οργάνωση και υλικοτεχνική υποδομή, προκειμένου να εκπροσωπεί επάξια τη Σχολή. Έτσι, με πρόταση της κοσμητείας, οργανώθηκε ο χορός ψαλτών αποτελούμενος από ταλαντούχους φοιτητές της Σχολής, με την ονομασία «Χορωδία της Θεολογικής Σχολής *Οι Τρεις Ιεράρχες*», αφού η πρώτη μεγάλη εμφάνισή του έγινε στην αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου στην εορτή των τριών μεγάλων αυτών αγίων.

Πρωταρχικός σκοπός του χορού είναι η συμμετοχή και η άρτια ψαλμώδηση των ακολουθιών που τελούνται στο ναό της Αγίας Τριάδος της Θεολογικής Σχολής κάθε Πέμπτη, αλλά και άλλες μέρες, οι οποίες περιλαμβάνουν μια σειρά δεκαπέντε περίπου αρχαϊκών και μεταγενέστερων λειτουργιών και άλλων ακολουθιών. Με τον τρόπο αυτό έρχονται σε επαφή οι φοιτητές της Σχολής με την παράδοση και τον πλούτο της ορθόδοξης λατρείας και τους διάφορους λειτουργικούς τύπους και επιβεβαιώνεται η αδιάρρηκτη συνέχεια της λατρευτικής ζωής και της ευχαριστιακής προσφοράς των πιστών προς τον Τριαδικό Θεό.

Ωστόσο, εκτός από αυτό, και κατά τα πρότυπα των χορών ψαλτών της ιστορίας της ψαλτικής τέχνης, η Χορωδία ασκείται και παρουσιάζει σε ακολουθίες ή και σε σχετικές μουσικολογικές συνάξεις, εντός ή εκτός της Θεσσαλονίκης, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μέλη κορυφαίων εκκλησιαστικών μελοποιών. Είναι μια προσπάθεια σπουδής των μελών του χορού και παρουσίασης στο ευρύ κοινό των θησαυρών της πολύ σημαντικής αυτής εκκλησιαστικής-πολιτιστικής δημιουργίας και έκφρασης του ελληνορθόδοξου πολιτισμού, που αποδεδειγμένα σημάδεψε καιρία το παγκόσμιο μουσικό γίγνεσθαι ως ο μακροβιότερος γραπτός μουσικός

πολιτισμός (από τον 9^ο αιώνα και εξής). Κυρίως όμως η δραστηριότητα της Χορωδίας-χορού ψαλτών της Θεολογικής Σχολής «*Οι Τρεις Ιεράρχες*» αποβλέπει στην ορθή - κατά την έννοια της υπεύθυνης εκκλησιαστικής διακονίας και της εκφραστικής και ιεροπρεπούς μουσικής επένδυσης του υμνογραφικού λόγου-προσομιλία των πιστών με τον Τριαδικό Θεό, με την ικεσία, την παράκληση, την ευχαριστία και τη δοξολογία.

Η Χορωδία διευθύνεται από τον πρωτοπρ. Σπυρίδωνα Αντωνίου, Επίκ. Καθηγητή της Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Ε. ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

α. Πανεπιστημιακό Ημερολόγιο - Αργίες

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31^η Αυγούστου του επόμενου έτους.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και 2 για εξετάσεις.

3. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου.

4. Τα μαθήματα διακόπτονται από την παραμονή των Χριστουγέννων ως και τα Θεοφάνια, από την Πέμπτη της Τυροφάγου ως και την επομένη από την Καθαρή Δευτέρα, από τη Μεγάλη Δευτέρα ως και την Κυριακή του Θωμά, την ημέρα των γενικών φοιτητικών εκλογών και την ημέρα των πρωτανικών εκλογών.

5. Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκύριακα και στις παρακάτω αργίες:

Του Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)

Την εθνική εορτή της 28^{ης} Οκτωβρίου

Την 17^η Νοεμβρίου

Των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)

Του Ευαγγελισμού (25 Μαρτίου)

Την πρώτη Μαΐου

Της Αναλήψεως

Του Αγίου Πνεύματος

β. Απόφαση Συγκλήτου 2562/7.6.1989

Η Σύγκλητος, έχοντας υπόψη την Υπουργική Απόφαση αριθμ. ΣΤ' 5/27/20-10-1982, με την οποία ορίσθηκε ότι οι αρμοδιότητες των Πειθαρχικών Συμβουλίων των φοιτητών περιέρχονται στις Συγκλήτους των Α.Ε.Ι., αποφάσισε, για ενιαία ρύθμιση του θέματος αυτού από όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, τα εξής:

Εξουσιοδοτεί τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, σε περίπτωση που συλλαμβάνεται φοιτητής να αντιγράψει, να επιβάλλουν ποινή αποκλεισμού από όλα τα μαθήματα της επόμενης εξεταστικής περιόδου.

Η σχετική απόφαση θα πρέπει να κοινοποιείται στη Σύγκλητο.

Σε περίπτωση αμφισβήτησης του γεγονότος της αντιγραφής από τον φοιτητή ή ακόμη σε περίπτωση ύπαρξης μαρτύρων ότι δεν διεπράχθη το αδίκημα το θέμα θα παραπέμπεται στη Σύγκλητο, αφού προηγηθεί η σχετική διαδικασία απολογίας του φοιτητή και εξέταση μαρτύρων που τυχόν υπάρχουν.

Ιδιαίτερες περιπτώσεις αντιγραφών, όπως πλαστοπροσωπίες ή υποτροπές ίδιων φοιτητών σε αντιγραφές, θα εξετάζονται από τη Σύγκλητο, ύστερα από πρόταση του Τμήματος για επιβολή πιθανόν μεγαλύτερης ποινής.

Για τις ρυθμίσεις αυτές πρέπει να ενημερωθούν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία και θα πρέπει να τις ανακοινώσουν στους φοιτητές πριν την έναρξη διεξαγωγής των εξετάσεων.

Οι φοιτητές θα πρέπει να προσέρχονται στις εξετάσεις με τις φοιτητικές ταυτότητες ή το βιβλιάριο σπουδών τους ή, σε περίπτωση έλλειψης αυτών, με οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους.

Επειδή διατυπώθηκε η άποψη ότι αρκετές φορές προβλήματα αντιγραφής δημιουργούνται σε εξετάσεις ορισμένων μαθημάτων, η Σύγκλητος θεωρεί σκόπιμο τα Τμήματα να ενεργοποιήσουν τις Επιτροπές Προγραμμάτων Σπουδών τους, οι οποίες να αντιμετωπίσουν συνολικά όχι μόνο τη σύνθεση του Προγράμματος Σπουδών τους, τον αριθμό των διδασκομένων μαθημάτων και τον τρόπο διδασκαλίας τους, αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων, ώστε να προαχθεί το πνεύμα της ακαδημαϊκής ατμόσφαιρας, μέσα στο οποίο είναι απαραίδεκτες ενέργειες τύπου αντιγραφών.

γ. Κανονισμός Γραπτών Εξετάσεων Τμήματος Θεολογίας

1. Οι φοιτητές υποχρεούνται να έχουν μαζί τους την φοιτητική τους ταυτότητα ή το πάσο, για να γίνεται ο αναγκαίος έλεγχος από τους επιτηρητές. Ο φοιτητής παραδίδει το γραπτό του με την επίδειξη της φοιτητικής του ταυτότητας.

2. Η κόλλα αναφοράς για το γραπτό δοκίμιο των εξετάσεων δίδεται από τον εξεταστή και φέρει την σφραγίδα του αντίστοιχου Τομέα ή και τη μονογραφή του καθηγητή. Δεύτερη κόλλα αναφοράς δίδεται μόνο από τον υπεύθυνο επιτηρητή.

3. Κατά τη διάρκεια της εξετάσεως απομακρύνονται τα βιβλία και οι σημειώσεις από τα έδρανα των φοιτητών. Μπροστά τους υπάρχει μόνο η κόλλα του γραπτού δοκιμίου τους. Ως πρόχειρο χρησιμοποιείται η τέταρτη σελίδα του δοκιμίου.

4. Η επιτήρηση δεν είναι σκληρή και καταπιεστική. Είναι όμως αυστηρή και δίκαιη, για να αποφεύγονται οι περιπτώσεις απειθαρχίας ή αντιγραφών και να περισώζονται το κύρος και η αντικειμενικότητα των εξετάσεων.

5. Η επιτήρηση γίνεται από τους καθηγητές όλων των βαθμίδων, τους Βοηθούς-Επιστημονικούς Συνεργάτες, τα μέλη του Ε.Τ.Ε.Π. και τους Ειδικούς Μεταπτυχιακούς Υποτρόφους του Τμήματος.

6. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αποχωρήσει από την αίθουσα των εξετάσεων χωρίς να παραδώσει το γραπτό του, έστω και αν δεν έχει ασχοληθεί καθόλου με την απάντηση των ερωτήσεων.

7. Σε περιπτώσεις απειθαρχίας, απρεπούς συμπεριφοράς ή αντιδικίας, επιλαμβάνεται του θέματος, ανάλογα με τη σοβαρότητα, το Τμήμα και αποφασίζει για τη λύση παρόμοιων προβλημάτων.

8. Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων απαγορεύεται το κάπνισμα.

δ. Αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων

Κάθε εξάμηνο, πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου, οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να αξιολογούν τα μαθήματα και τους διδάσκοντες, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΠΠ-ΑΠΘ <http://qa.auth.gr>) και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	2310.99.6703
Τηλεφωνικό Κέντρο Πανεπιστημίου	2310.99.6000
Φοιτητική Λέσχη Α.Π.Θ. - Γραμματεία	2310.99.2602
Φοιτητική Λέσχη Α.Π.Θ. - Υγειονομική Υπηρεσία	2310.99.2642
Κεντρική Βιβλιοθήκη (Γραμματεία)	2310.99.5354
Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο	2310.99.2672
Κοσμητορας Θεολογικής Σχολής	2310.99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	2310.99.6698
Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6977
Προϊστάμενος Γραμματείας Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6980
Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6981
	2310.99.6983
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	2310.99.6691
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	2310.99.6999
Κυλικείο Θεολογικής Σχολής	2310.99.6995

		<i>Οικία</i>	<i>Γραφείο</i>
Αμοιρίδου Ευαγγελία	(Αν. Καθ.)	2310.664.056	2310.99.7033
Αναστασίου Ευάγγελος	(ΕΔΙΠ)		2310.99.6985
Ανδρέας Νανάκης, Μητρ.	(Καθ.)		2310.99.6947
Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου			
Αραμπατζής Χρήστος	(Αν. Καθ.)		2310.99.7023
Ατματζίδης Χαράλαμπος	(Αν. Καθ.)	23920.66.031	2310.99.1371
Βαλαής Διονύσιος	(Επ. Καθ.)		2310.99.7480
Βασιλειάδου Ειρήνη	(Ε.Ε.Π. Γερμανικής)		2310.99.9368
Γκίνου Ελένη	(Ε.Ε.Π. Γαλλικής)		2310.99.6979
Γκουτζιούδης Μόσχος	(Επ. Καθ.)	2310.526755	2310.99.7919
Δάφφα Αγνή	(Ε.Ε.Π. Γερμανικής)		2310.99.6636
Ευαγγέλου Ηλίας	(Επ. Καθ.)		2310.99.1369
Ζαπατέτα Καλλιόπη	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.1308
Ζιάκα Αγγελική	(Επ. Καθ.)	6972328626	2310.99.7919
Ιωαννίδης Φώτιος	(Καθ.)		2310.99.6990
Καγιάρας Ηλίας	(ΕΤΕΠ)		2310.99.7042

Καζαμία-Τσέρνου Μαρία	(Αν. Καθ.)	2310.423.876	2310.99.6998
Καλλιακμάνης π. Βασίλειος	(Καθ.)		2310.99.6972
Καπλάνη Ελισάβετ	(ΕΤΕΠ)		2310.99.6952
Κόλτσιου-Νικήτα Άννα	(Καθ.)	2311.251.051	2310.99.7112
Κούκουρα Δήμητρα	(Καθ.)	6944.779737	2310.99.6978
Κουρεμπελές Ιωάννης	(Καθ.)	2310.580.966	2310.99.7093
Κυριατζή Αντωνία	(Λέκτ.)	2310.281.814	2310.99.6941
Κωνσταντίνου Μιλτιάδης	(Καθ.)	2310.939.305	2310.99.6936
Κώστογλου Δημήτριος	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6982
Μαγγιώρος Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		2310.99.7132
Μητροπούλου-Μούρκα Βασιλική	(Επ. Καθ.)	2310.328.255	2310.99.7075
Μούρτζιος Ιωάννης	(Καθ.)	2310.422.056	2310.99.6997
Μπουζιανάς Ιωάννης	(ΕΤΕΠ)	2310.310.988	2310.99.6971
Μπρανιώτου Αικατερίνη	(ΕΔΙΠ)	2310.212.842	2310.99.6690-1
Μυρίδης Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6970
Οικονόμου Ελένη	(Επ. Καθ.)	6976276070	2310.99.6967
Παπαγεωργίου Νίκη	(Αν. Καθ.)	2310.244.456	2310.99.6973
Παπαδόπουλος Ιωάννης	(Συμ. Υπ. Γραμμ.)		2130.99.1308
Παχής Παναγιώτης	(Καθ.)		2310.99.6933
Πήτα Ρία	(Προϊστ. Γραμμ.)		2310.99.6980
Ράντζου Μαρία	(Επ. Καθ.)		2310.99.6940
Ρόσιος Νικόλαος	(ΕΤΕΠ)		2310.99.6938
Σιάσος Λάμπρος	(Καθ.)		2310.99.6959
Σκαλτσής Παναγιώτης	(Καθ.)	23210.23.848	2310.99.6657
Σταμούλης Χρυσόστομος	(Καθ.)	2310.347.573	2310.99.6977
Στογιαννίδης Αθανάσιος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6627
Στράτου Αικατερίνη	(ΕΤΕΠ)	2310.662.755	2310.99.6976
Τζελιάτης Απόστολος	(Υπ. Βιβλ.)		2310.99.6690
Τοπτσιδής Αναστάσιος	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6983
Τσαρουχίδου Αλεξάνδρα	(Υπ. Βιβλ.)		2310.99.6690
Τσελεγγίδης Δημήτριος	(Καθ.)	2310.342.938	2310.99.6957
Τσιρώνης Χρήστος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6910
Τσομπανίδης Στυλιανός	(Αν. Καθ.)	2310.450.504	2310.99.7478
Υφαντής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)		2310.99.6917
Χατζούλη Γλυκερία	(Επ. Καθ.)	2310.273.252	2310.99.6944
Χρηστίδου-Κιοσέογλου Σμαράγδα	(Ε.Ε.Π. Αγγλικής)		2310.99.8447

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΙΑΣ (FAX)
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ (E-MAIL)**

Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας		2310.99.6991	info@theo.auth.gr
Αμοιρίδου Ευαγγελία	(Αν. Καθ.)	2310.99.7033	eamoir@theo.auth.gr
Ανδρέας Νανάκης, Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου	(Καθ.)	2310.99.6947	imarkal1@otenet.gr nanakis@theo.auth.gr
Αραμπατζής Χρήστος	(Αν. Καθ.)		arab@theo.auth.gr
Ατματζίδης Χαράλαμπος	(Αν. Καθ.)		atmatz@theo.auth.gr
Βαλαής Διονύσιος	(Επ. Καθ.)		dvalais@theo.auth.gr
Γκίνου Ελένη	(Ε.Ε.Π. Γαλλικής)		ginou@the.forthnet.gr
Γκουτζιούδης Μόσχος	(Επ. Καθ.)		moschosg@theo.auth.gr
Ευαγγέλου Ηλίας	(Επ. Καθ.)	2310.99.1369	iliasev@theo.auth.gr
Ζιάκα Αγγελική	(Επ. Καθ.)		ziaka@theo.auth.gr
Ιωαννίδης Φώτιος	(Καθ.)	2310.99.6990	fioan@theo.auth.gr
Καγιάρης Ηλίας	(ΕΤΕΠ)		hnc@theo.auth.gr
Καζαμία-Τσέρνου Μαρία	(Αν. Καθ.)		mkazamia@theo.auth.gr
Καλλιακμάνης π. Βασίλειος	(Καθ.)	2310.99.6972	vkalliak@theo.auth.gr
Κόλτσιου-Νικήτα Άννα	(Καθ.)		akolts@theo.auth.gr
Κούκουρα Δήμητρα	(Καθ.)		dimkou@theo.auth.gr
Κουρεμπελής Ιωάννης	(Καθ.)		kourebe@theo.auth.gr
Κυριατζή Αντωνία	(Λέκτ.)		akyriatz@theo.auth.gr
Κωνσταντίνου Μιλτιάδης	(Καθ.)		mkon@theo.auth.gr
Μαγγιώρος Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		nikmag@theo.auth.gr www.canonlaw.gr
Μητροπούλου-Μούρκα Βασιλική	(Επ. Καθ.)	2310.99.7075	mitro@theo.auth.gr
Μούρτζιος Ιωάννης	(Καθ.)		imourtzios@theo.auth.gr
Μπραγιώτου Αικατερίνη	(ΕΔΠΠ)		braniot@past.auth.gr
Μυριδής Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		nmyridis@theo.auth.gr
Οικονόμου Ελένη	(Επ. Καθ.)		eleloik@theo.auth.gr
Παπαγεωργίου Νίκη	(Αν. Καθ.)		nipap@theo.auth.gr
Παχής Παναγιώτης	(Καθ.)		pachisp@otenet.gr
Πήτα Ρία	(Προϊστ. Γραμμ.)		info@theo.auth.gr
Ράντζου Μαρία	(Επ. Καθ.)		rantzou@theo.auth.gr
Ρόσιος Νικόλαος	(ΕΤΕΠ)	2310.99.6938	nrosios@theo.auth.gr

Σιάσος Λάμπρος	(Καθ.)	2310.99.6958	siasos@theo.auth.gr
Σκαλτσής Παναγιώτης	(Καθ.)	2310.99.6657	pskaltzi@theo.auth.gr
Σταμούλης Χρυσόστομος	(Καθ.)	2310.99.6977	stamchr@theo.auth.gr
Στογιαννίδης Αθανάσιος	(Επ. Καθ.)		athastog@theo.auth.gr
Τσελεγγίδης Δημήτριος	(Καθ.)	2310.99.6957	tseleng@theo.auth.gr
Τσιρώνης Χρήστος	(Επ. Καθ.)		tsironis@theo.auth.gr
Τσομπανίδης Στυλιανός	(Αν. Καθ.)	2310.99.7478	stsompa@theo.auth.gr
Υφαντής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)		pyfantis@theo.auth.gr
Χατζούλη Γλυκερία	(Επ. Καθ.)		glychatz@theo.auth.gr
Χρησιτίδου-Κιοσέογλου Σμαράγδα	(Ε.Ε.Π. Αγγλικής)		schris@lance.auth.gr www.lance.auth.gr